

Naročnina
pnevnna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S fedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. peti-vrsta
maloglasni po 1-50
in 2 D. večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Dir
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2030, upravnitstva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.341
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Vsem, ki so po krvi, jeziku in duhu naši bratje ob desetletnici največjega dne v zgodovini slovenskega naroda.

Izjava slovenskih oblastnih skupščin ob 10 letnici majske deklaracije.

Ljubljanski in mariborski oblastni odbor sta na svoji skupni seji v Celju 26. maja t. l. glede na desetletnico majske deklaracije sklenila izjavo:

»Na temelju majske deklaracije, ki pomeni prvi začetek lastne državnosti Slovencev v skupnosti s Srbi in Hrvatji, bomo po vseh svojih močeh delovali, da se kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev okrepi in da se načelo narodove samoodločbe, izraženo v majski deklaraciji, uveljavi za vse, ki so po krvi, jeziku in duhu naši bratje.«

Oblastni odbor ljubljanski:

Predsednik:
Dr. Marko Natlačen, l. r.

Člani:
Dr. Juro Adlešič, l. r.
Dr. Anton Breclj, l. r.
Peter Hauptman, l. r.
Dr. Anton Milavec, l. r.

Oblastni odbor mariborski:

Predsednik:
Dr. Josip Leskovar, l. r.

Člani:
Marko Kranjc, l. r.
Jurij Kugovnik, l. r.
Dr. Andrej Veble, l. r.
Alojzij Zupanič, l. r.

Evgen Jarc:

Ideje majniške deklaracije.

Da objektivno presodiš ali očniš zgodovinski dogodek, ki si ga sam doživljal ali celo sam igral v njem aktivno vlogo, je treba, da preteče gotova doba, ki ti šele omogoči, da razumeš napram zgodovinskemu dejstvu objektivno stališče opazovalca. Po desetih letih moremo vsaj prilično pravilno presojati majniško deklaracijo, analizirati njeno vsebino in si obrazložiti njen naravnost elementaren uspeh v dobi vojnih grozot in zatiranja našega naroda.

Majniška deklaracija je bila beseda, izrečena od poklicanih zastopnikov slovenskega ljudstva ob pravem času in na pravem kraju. Izrečena je bila tako, kakor je takrat mislilo in čutilo slovensko ljudstvo.

Majniška deklaracija je bila reakcija na izbruhe militarističnih in birokratičnih orgij v začetku in tekom svetovne vojne. Tako je odgovorilo slovensko ljudstvo na vse ponižanje in sramotenje, ki so ga morali trpeti ne najslabši med njim, na vse trpljenje, pomanjkanje in nasilje v begunskih taborih, doma in na frontah.

Majniška deklaracija je bila reakcija na nemški imperializem, ki je hotel ustvariti »Srednjo Evropo« pod prusko komando in njeno zaslužniti vse narode nje ter si tako končno in za stalno vtreti pot od Berlina do Bagdada in od Hamburga do Trsta.

Majniška deklaracija je bila reakcija na vse nemški program za preureditev Avstrije, ki je šel za tem, da odtrga pod posebno vojaško komando Galicijo, Bukovino in Dalmacijo in tako zagotovi nadvlado Nemstva v Avstriji, da uvede nemški državni jezik in da vlasti kolonizira slovensko ozemlje s pomočjo nemških šol, nemških uradnikov in železničarjev z nemškimi priseljenci in tako odpre in utrdi Nemstvu pot do Adrije.

Majniška deklaracija je zmagala z idejami, ki jih je izvajala.

Nacionalna ideja, dete francoske revolucije in romantike, je v 19. stoletju prejela vse narode, jih uedinila ali vsaj vzbudila v njih stremenje za uedinjenje: Italija, Nemstvo, Čehi, Poljaki, Srbi! V dobi saborov je pronikla v vse plasti slovenskega ljudstva. Zedinjena Slovenija in uveljavljanje enakopravnosti v šoli in uradih — to je postala stalna programatična točka vsake slovenske stranke.

Naravno pravo, samoodločba narodov! Kakor prvi dih nove pomladi je občutilo slovensko ljudstvo poslanice prezidenta — profesorja Wilsona, ki je v njih oznanjal, da na-

rodi ne smejo biti kakor figure šaha, ki jih prestavljajo na svetovni deski mogočni in da je treba posebej avstrijskim narodom dati priliko za avtonomen razvoj, da si sami določijo državno obliko. Ko so se v istih dneh strli okoli ruskega absolutizma, je bilo vsem jasno: revolucija mora pomesti ves absolutizem, »Srednjo Evropo« z nemškim »Belange« vred in prinesiti tlačenim narodom svobodo.

Lastna državnost brez gospostva tujcev! Kar žive Slovenci v skupnosti Srednje Evrope, so preživeli vse faze razvoja habsburške države in dinastično-fevdalne njene oblike preko prosvetljenega in predmarčnega absolutizma do konstitucionalizma, ki pa ni mogel ustvariti iz Avstrije nadnacionalne države, ker so njeni vladarji poznali samo svoje dinastične koristi. Le enkrat so Slovenci menjali svojega gospodarja, v Napoleonovi dobi, je v par letih s svojim širokim pojmovanjem uprave prav za prav zbudila slovensko narodno zavest: Ilirija oživljena.

Demokratsko urejeno državo je zahtevala majniška deklaracija. Demokracija, ki se je porodila v francoski revoluciji, je tekom sto let zmagovito zavajevala Evropo in Ameriko. Še pred 100 leti groza in trepet za vladajočo je postala samoobsebi umevna last človeštva, je postala realnost, izražena v volilni pravici in principu samouprave. Po letih militarističnega nasilja in birokratičnega absolutizma grofa Stürgkha se je zazdela demokracija uveljavljanje ljudske vlade in volje — kot edina rešilna misel.

Ideja, ki jih je povzela in izrazila majniška deklaracija, so bile takrat v zraku. Vse je čutilo in pričakovalo, da pride nekaj novega in silnega. In to je izrazila deklaracija. Odveč je zato brskati, kdo si jo je prvi zamislil in kdo jo prvi predlagal. Še predno je bila napisana na papir, je že bila podzavestna last vsega slovenskega ljudstva. Zato je končno oblikovana in izrečena kakor silna duševna poplava zajela srce in mišljenje vsega ljudstva. Ne cenzura listov, ne prepovedi shodov, ne preganjanje njenih propagatorjev je ni moglo zaježiti, dokler ni podrla trhle zgradbe zastarele države in si utrla pot v deželo podzavestnih sanj, v lastno državo. Oktobrska revolucija 1918 je bila idejni zaključek majniške deklaracije in začela se je nova doba: ustvaritev države Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ideja trializma, ki je zadela na najskrajnejši odpor Nemcev in Madjarov, in naj bi prav za prav le zaščitila dinastične interese, je zato morala ostati utopija.

A. G.—k.:

Zgodovinska seja avstrijskega parlamenta dne 31. maja 1917.

Na Dunaju, 25. maja 1927.

Zadnja predvojna seja dunajskega parlamenta je bila 13. marca 1914. Ze ta predčasen konec zasedanja dokazuje nevihto v ozračju, ki je počila na Vidov dan v Sarajevu, ko sta bila ustreljena nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga, in potem na dan sv. Ane 26. julija z mobilizacijo in napovedjo vojne Srbiji.

V Avstriji je sledila doba vojaške diktature, tiskovna svoboda je bila odpravljena, enako porotna sodišča v nekaterih deželah, sledile so neštete internacije in konfinacije, obsodbe znamenitih politikov pred izjemnimi in vojnimi sodišči, veshala in kot posebna milost smrt z ustreljenjem itd., kar vse prinašajo vojne v deželo in se temu danes manj čudimo, nego smo se čudili in smo obsojali takrat, ko smo tudi mi Slovenci jako hudo občutili vse take spremljevalce vsake vojne v prosvitljeni dobi militaristične mentalnosti.

Pripomniti je treba, da je bila Avstrija edina vojskujoča se država brez parlamenta. Zborovala sta celo ogrski državni zbor in hrvatski sabor, kjer so se slišale kljub vojaški diktaturi včasih prav krepke besede. — Tako neparlamentarno stanje pa je silno škodovalo državi sami v moralnem, prestižnem in gospodarskem oziru. Državne finance so silno trpele, ker ni bilo ustavnega življenja, ni bilo nikake kontrole, soldateska je brezvestno zapravljala in škandalozno gospodarila, le prekmalu je nedostajalo vsega za prehrano in tudi za vojno samo vseh potrebnih sredstev.

Na začetku leta 1917. je že v grozni meri grozilo pomanjkanje živeža in tudi vojni material je bil v desolatnem stanju. Dasi so stale vojske centralnih držav globoko v Franciji, Rusiji, Rumuniji in Srbiji, vendar se je začel zlaščevati zmagovalecev strah pred bližnjo bodočnostjo. Ko so bile sile centralnih držav že blizu polnega poloma, sta se Anglija in Amerika šele dobro pripravljali na odločilen boj. Kljub vsem zmagam in fingirani zavesti v polno zmago so bili posebno na Dunaju odločilni krogi že prepričani, da gre h koncu z vso glorio na bojnem polju, — in strah jih je bilo pred tem, kar je imelo šele priti.

Malo mesecev poprej sta v notranji politiki dva slučaja smrti prinesla docela nov položaj: stari cesar Franc Jožef je umrl in ni doživel sam katastrofe, povzročene po vojni, ki jo je bil on napovedal, zavestna roka dr. Frica Adlerja pa je v jedilnici hotela Meissl ustrelila ministrskega predsednika grofa Stürgkha. Kazenska obravnava proti Adlerju je bila zlokoben omen za režim in vse povzročitelje svetovne vojne. Način, kako se je Adler branil, in kako ga je javnost sprejela, je bil značilen za tisti čas. Protestiral je proti mnenju, da ni prav pri čisti pameti, marveč je izjavil, da je ministra ubil, ker ga smatra za nesrečo države in za zločinca, ki ga treba spraviti s sveta. Bil je sicer obsojen, ali niso se upali na vislice ž njim. Bil je pomiloščen in komaj po dveh letih že prost.

Državni temelji so se začeli majati, zupanje v srečno zmago je bledele, in novi cesar, posebno njegova močnejša polovica cesarica Zita, sta začela misliti na možnost separatnega miru. Tudi ni manjkalo drugih vplivnih krogov, ki so naglašali stališče: retten, was man noch retten kann.

V pomirjenju premnogih duhov v državi so že v marcu sklenili, da pošljejo skoro vse internirance na svobodo ali vsaj v konfinacijo. Načelnik tistega oddelka v notranjem ministrstvu, oziroma Kriegsüberwachungsamt, dvorni svetik Swoboda je sam pregledal, menda prvič, vse tabore internirancev, in bil z vsakim inteligentom silno prijazen. Vsakega posebej je vprašal, kam bi rad šel iz tabora. Tudi z menoj je bil skrajno prijazen in mi je takoj ugodil, da me konfinuje na Dunaju, ka-

mor so me izpustili v aprilu 1917. In tako so razpustili vse internacne tabore. Niso imeli za nje hrane, ali tudi pomirjenja duhov so si želeli. Tudi z našimi obsojenci so začeli veliko bolje ravnati. Tako so pripravljali ugodnejši položaj za nameravano sklicanje parlamenta, ki naj v celi državi vzpostavi normalno stanje, ustavnost, in pripravi pot za rešitev, kar bo sploh mogoče rešiti v vsakem slučaju konca svetovne vojne.

In tako smo dočakali prvo sejo parlamenta po več nego treh letih neustavnega življenja. Ze dan poprej je bilo v klasiški palači na tedanjem Franzensringu (danes je »Ring des 12. November« — dan proglasitve avstrijske republike) prav živo življenje. Od vseh strani in z vseh front so prihajali poslanci ter si pripovedovali svoje dogodke in o razpoloženju med narodi, pa tudi o — položaju na bojnih poljanah. Glasovi od vseh strani niso bili preveč veseli in niso budili nad v srečen konec. Nemci so delali »gute Mienec«, kakor da verujejo v polno zmago, vsi ostali pa so bolj ali manj prikrito napovedovali usoden konec. — Med našimi poslanci z juga je vladalo nadpolno razpoloženje in takoj so se vsi združili v »Jugoslovanski klub« ter si izvolili za predsednika dr. Korošca. Duša vsemu pa je bil dr. Krek. Kar se nikdar poprej ni moglo uresničiti, se je zgodilo v tistih zgodovinskih dneh, ko je bila edinstvo najbolj potrebna. Prej smo imeli Slovensko-hrvatski klub, Dalmatinski klub, imeli smo divjake, ali na sejo dne 30. maja 1917. je prišel polnoštevilno novi — Jugoslovanski klub z dr. Korošcem na čelu. Celo dr. Sušteršič se je udal tej nujni potrebi zgodovinske dobe za ves naš narod.

Prav je, da hoče »Slovenec« podati sedanjí generaciji malo sliko o dogodkih tiste zgodovinske seje avstrijske poslanske zbornice, in z zadovoljstvom se odzivam vabilu, da kot očividec in soudeležnik raznega takratnega dela napišem nekaj spominov.

Zgodovinska seja se je pričela točno ob 11. uri 15 min. predpoldne. Galerije nabite, poslanci v slavnostnem razpoloženju. V dvorano pridejo korporativno vsi ministri: predsednik grof Clam-Martinic, ki je ob enem poljedelski minister, nemški narodni minister dr. Baernreither, min. dež. brambe baron Georgi, žel. min. dr. Foerster, nauč. min. Hussarek, min. javn. del baron Trnka, fin. minister Spitzmüller, poljski min. Bobrzynski, min. notr. zadev baron Handel, justični minister dr. Jos. baron Schenk, trgovski dr. Urban in min. za prehrano generalmajor Hoefler.

Češkega ministra krajana ni bilo. Med zapisnikarji je bil Slovenec dr. Benkovič.

Po kratkem nagovoru min. predsednika je govoril starostni predsednik baron dr. pl. Fuchs. Spominjal je grozote vojne, dogodek na Vidov dan v Sarajevu, smrt Franca Jožefa in nastop cesarja Karla. Ko je izjavil, da je seja otvorena in sklepna, je imenoval 20 poslancev, ki so od zadnje seje umrli. Med temi so tudi: Matko Mandić za 4. istrski okraj, ki je umrl 14. maja 1915., Fran Povše za 8. kranski okraj, ki je umrl 5. jan. 1916. — Od drugih naj spominjam samo dr. Frid. Pacaka, bivšega večkratnega ministra in velikega našega prijatelja. — Dalje se je spomnil starih poslancev, ki so umrli na bojnem polju. Vsi so Nemci. — Sledilo je interesantno poročilo, da so naslednji poslanci zgubili mandat vsled obsodb, in sicer: Vladimir Kurylovic, Poljak, dr. Dimitrij Markov, Rus, Franc Grafenauer, naš poslanec s Koroškega, obsojen od sodnije X. voj. pov. dne 26. maja 1916., — Italijan dr. Cesare Battisti, in Čehi: Burival, Choc, Netolický, Vojna, dr. Kramář, dr. Rašin, a Klofač je bil v zaporu in je čakal na obravnavo radi veleizdaje, — Na novo pa so prišli v zbor-

nico: dr. vit. Jaworski, dr. Lovrenc Pogačnik (na mesto Povšetovo), dr. Dembinski, Dvlo, Fila, Czajkowski. Ti poslanci so bili zapriseženi. Slovensko prisego je prečital dr. Benkovič. (Masaryk, Dürich, dr. Gregorin so bili v inozemstvu, a se niso omenjali.)

Sledila je volitev predsednika in oddano je bilo 421 glasovnic, med temi 195 praznih in 9 neveljavnih. Od 217 veljavnih glasovnic je dobil nem. nac. dr. Gustav Gross z Moravskega, ki je volitev sprejel in takoj zasedel predsedniško mesto, za podpredsednika pa so bil izvoljeni: German, Inkel, Pernerstorfer vit. Pogačnik, Romančuk, Simionovici in Udržal. Med izvoljenimi zapisovalci sta bila tudi dr. Lovro Pogačnik in dr. Vlad. Ravnihar.

Na to sprejme zbornica na znanje razne cesarske dekrete o imenovanjih med vojno. — Stürgkh naznanja: 22. oktobra 1914., da je bil imenovan za fin. min. baron Engel. — 13. jan. 1915., da je bil namesto Berchtolda imenovan baron Burian za zunanjega ministra. — 30. jan., da je bil dr. pl. Morawski imenovan za galiskega ministra krajana. — 8. febr., da je bil namesto Bilinskega imenovan dr. Koerber za skupnega fin. ministra, kateremu sta bili podrejeni Bosna in Hercegovina. — 30. nov., da so bili namesto Heinolda, Schustra in Engla imenovani ministri princ Hohenlohe (bivši tržaški namestnik), vit. Leth in gen. ravnatelj Creditbanke dr. Spitzmüller. — 28. avg., da je šel Hohenlohe vsled bolezni na dopust in da je prišel na njegovo mesto pl. Handel. — To je bilo zadnje Stürgkhovo naznanilo. 31. okt. naznanja Koerber, da je imenovan min. predsednikom in da je zun. min. pooblaščen, da zastopa skupnega fin. min. — Istega dne naznanja, da je bila sprejeta demisijska ministristva in da so bili imenovani novi ministri. 7. dec. je bil Hohenlohe imenovan za skupnega fin. min. — 21. dec. je Koerber podal demisijo in imenovan je bilo ministristvo Clam-Martinic. — Clam naznanja 5. jan. 1917., da je bil imenovan polkovnik Hofer ministrom za prehrano. — 27. jan. je bil imenovan za zunanjega ministra grof Czernin. — 11. aprila je bil razrešen vojni minister Krotatin, a štiri dni pozneje imenovan general Stöger-Steiner. — Druga imenovanja nas ne zanimajo, gori navedena pa dokazujejo, kako težki so morali biti časi, da so se morale sredi vojne izvršiti take spremembe. — Na to je bilo parlamentu predloženo 181 cesarskih naredb med vojno.

Že v tej seji je bilo predloženih večje število interpelacij, ki pa niso mogle priti na dnevni red, ker jih je bilo treba prej — cenzurirati. Pač pa je prišel na red predlog vseh predsednikov klubov, ki je zahteval spremembo poslovnika. Dalje je bil sprejet predlog, da se zadeva posl. Klofača izroči imunitetnemu odseku. — Nato je predsednik naznanil, da je dobil od poslancev: Stanjeka, Korošca, Kaline, Petruševića, Romančuka in Pacherja izjave pol. vsebine, ki jih takoj pripuščajo, da se prečitajo in utemeljujejo. — In s tem je prišel oni veliki moment v naši zgodovini, ko so prišle v avstrijski parlament izjave, ki so rušile staro monarhijo in postavljale temelje tudi naši svobodi.

Za »Český Svaz« (t. j. za združene stranke: Mladočehi, agrarci, nar. socialisti in soc. demokratje, — statopravnici Kalina itd. so bili zunaj Svaza) je podal izjavo predsednik Stanjek. V izjavi odklanja dualizem in zahtevajo v interesu vseh narodov države in dinastije — zvezno državo (Bundesstaat). Stremeli bodo po združenju vseh Čehov in Slovakov v demokratično državo.

Predsednik »Jugoslovanskega kluba« dr. Anton Korošec je prečital najprej hrvatski in potem nemški naslednjo izjavo:

»Podpisani, v Jugoslovanskem klubu združeni poslanci izjavljajo, da na podlagi narodnostnega načela in hrvatskega državnega prava zahtevajo združenje vseh pokrajin (Ge-

biete), v katerih stanujejo Slovenci, Hrvatje in Srbi, v samostojno, slehernega tujerodnega gospodstva prosto, na demokratičnih temeljih zgrajeno državo (Staatskörper) pod žezlom habsburško-lotrinške dinastije, in da zastavijo vse svoje sile za vresničenje te zahteve svojega edinstvenega naroda (einheitlichen Nation). S tem pridržkom se bomo podpisani udeleževali parlamentarnega dela. (V sten. zapisniku stoji, da je sledilo: Lebhafter Beifall und Händeklatschen).

Na Dunaju, 30. maja 1917.

Dr. Baljak.
Dr. A. Gregorič.
Dr. Krek.
Dr. Sesardič.
Dr. Fran Jankovič.
Sušteršič.
Vjekoslav Spinčić.
Dr. Otokar Rybar.
Dr. Vladimir Ravnihar.
Evgen Jarc.
Dr. Ivo Prodan.
Janez Hladnik.
Frane Pišek.
Ivan Rožkar.
Jos. Gostinčar.
Mihael Brenčič.
Dr. Korošec.
Dr. M. Laginja.
Dr. Karol Verstovšek.
Fon.
Dr. A. Dulibič.
Dr. Benkovič.
Juraj Biankini.
Dr. V. Ivčević.
Dr. A. Tresić-Pavičić.
Dr. Demšar.
Prof. J. V. Perić.
Dr. Josip Smolaka.
Jaklič.
Jos. vit. Pogačnik.
Dr. Lor. pl. Pogačnik.
Dr. Melko Čingrija.

★

Posl. Kalina je bil bolj obsežen in je mogel biti kot »enfant terrible« tudi bolj brezobziren. Povedal je, da češki narod odklanja sleherni odgovornost za vojno, ki je bila napovedana proti volji češkega naroda. Preživeli smo tri leta absolutistične strahovlade. Zahteva popolno samoodločbo češko-slovaškega naroda.

Druga državnopravna izjave nas danes ne zanimajo. — Ker je min. predsednik izjavil, da vlada poda svoje stališče na vse državnopravne izjave v prvi seji po prestolnem govoru, je Stanjek izjavil, da ne bodo že danes zahtevali debate o podanih izjavah. Ko nekaterih formalnostih je bila seja zaključena in napovedana prihodnja seja na dan 5. junija.

Dostavljam da je bila pripomnja o žezlu habsburško-lotrinškem fraza, ki jo je zahtevala takratna oportuniteta. Vsakdo je tudi državnopravno deklaracijo Jugoslovanskega kluba — prav razumel, razumela jo je vlada, razumel jo je dvor in posebno so jo razumeli Nemci. Znani Wolf je zakričal: »Das sind ja lauter Hochverräter!«

Original te deklaracije sem iskal v arhivu parlamenta, a ga ni našel nikjer. Imeli so vedno navado, da so rokopise uničili takoj po verifikaciji sten. zapisnikov. — Tudi ni nikjer onih dveh elegantno vezanih knjig, v katerih je bilo 200.000 podpisov slovenskega naroda za deklaracijo Jugoslovanskega kluba. Rekli so mi, da ju je najbrže odnesel kdo, ki je imel interes na tem, da se knjigi ohranita našemu narodu in njegovi zgodovini. Ako knjigi ima kdo, naj se oglasi, kajti knjigi sta danes relikvija naroda v gigantskem boju za svojo svobodo.

Delo ameriških Slovencev za naše osvobojenje.

(Prepovedoljub iz Amerike.)

Odlični slovenski politični in kulturni delavec v Ameriki, ki nam je poslal ta velezanimivi prispevek za spominsko številko 10 letnice majske deklaracije, je zbral tu podatke, ki so doslej bili v domovini široki javnosti čisto neznan in žal, da nam prepričljiv prostor ne dovoljuje objaviti jih danes v celoti.

Slovenska Narodna Liga.

Najprej popisuje pisatelj razpoloženje ameriških Slovencev za časa svetovne vojne, dokler Združene države S. A. še niso posegle vanjo. Precejšen del Slovencev je čustvoval po vrojeni dispoziciji z Avstrijo, oz. centralnimi velesilami, narkar je seveda zelo vplivalo tudi v smislu teh velesil orientirano časopisje, del pa je stal pod vplivom socialne demokracije, ki se je izrazila za samostojno slovensko republiko, pozneje pa za federativno republiko Jugoslavijo. Prvi, ki je dregnil v to, je bil urednik lista »Ave Maria«, ki je v koledarju »Ave Maria« za l. 1915. izrazil svoje misli proti Avstriji in napovedal njen konec ter navduševal ameriške Slovence za jugoslovansko idejo. Za njim so bili vsi zavednejši krogi ameriških Slovencev. Blatinik iz Seattle, Wash., je začel pridno pisati, naj bi se ustanovila posebna organizacija, da se združi ves slovenski narod v Ameriki za skupno delo v tem pravcu. Rezultat je bila »Slovenska narodna liga«, ustanovljena l. 1915. v Chicagu, Ill., pod vodstvom Franceta Sakserja, lastnika »Llase narodac«, Socialisti niso bili zraven. Toda Sakser ni užival zaupanja Slovencev, bil tudi ni za Jugoslavijo, ampak le za avtonomijo Slovenije pod Avstrijo, vrh tega je njegov list priobtel grdo karikature na škofa dr. Jegliča, predstavljajočo škofa, kako razsekava Slovenijo! Zadnji udarec ligi je zadal Niko Zupanič, ki je prišel v Ameriko od londonskega jugoslovanskega odbora in objavil v Clevelandu brošuro »Slovenija, vstani!«, v kateri je napadel SLS, škofa dr. Jegliča in dr. Kreka.

Slovensko republikansko združenje.

Elbin Kristan pa je bil ustanovil Slovensko republikansko združenje in je zanj pridobil velik, če ne celo pretežen del slovenskega naroda v Ameriki, ker je ideja samostojne slovenske republike in pozneje federativne republike Jugoslavije vlekla. Elbin Kristan pa je tudi ustanovil »milijondolarski fond« za boj proti monarhiji in vdove in sirote padlih slovenskih vojakov. Nabralo se je nad 60.000 dolarjev, tem lažje, ker je bila Liga, kakor že omenjeno, propadla. Le slovenski katoliški tednik »Sloga« je bil proti temu fondu, za kar so socialisti njegovega urednika, Rev. Zakrajška, dali aretirati, a so pred sodnjo propadli. Toda ameriška vlada Kristanovega »Združenja« ni upoštevala, smrtni udarec pa je dobila ta socialistična organizacija, ko je milijondolarski fond izginil v bogve kakšne namene.

Slovenska Narodna Zveza.

Po razpadu Lige sta bila prišla v Ameriko dr. B. Marušič in dr. M. Vošnjak od londonskega jugoslovanskega odbora in za njima dr. Hinkovič. Dobili so podporo v P. Zakrajšku in Alojziju Pircu, uredniku »Clevelandске Amerike«. S pomočjo argentinskih bogatih Dalmatincev se je ustanovil v Washingtonu »Jugoslovanski Narodni Svet«. Medtem pa se je Amerika vedno bolj nagibala na stran velike Antante. Pustimo sedaj govoriti dalje našemu ameriškemu rodoljubu samemu:

... In tako smo tudi mi Jugoslavlani videli, da je narodna svoboda, združena Jugoslavija, delo, ki bo uspelo edino, ako ga mi pomagamo izvršiti. Wilson se je tudi vedno pogostje oglašal in predlagal pogoje za konec vojne, pogoje miru. Zabolelo nas je pa, ko je vedno povdarjal, da mora Avstrija ostati, samo, da mora dati narodom več svobode. Kaj je narodna svoboda pod Avstrijo, zlasti pri Madjarih, pa nihče bolje ni vedel, kakor narodi, ki so bili v Avstro-Ogrski. Posebno pa so vedeli, kaj bi pomenila kaka narodna avtonomija pod Avstro-Ogrsko po vojni. Zato je bilo treba začeti tu delati z vso silo in energijo in dokazati vladi, Wilsonu, da nočemo nikake avtonomije, temveč samo svobodo na podlagi znanega »samoodločevanja narodov«. Ameri-

ška javnost in vlada pa je bila zastrupljena z nemško-avstrijski propagando. Videlo se je, zato, da je treba tu močne organizacije pri blizu vlade, prav v Washingtonu. In tako je ustanovil »Jugoslovanski Narodni Svet« s pisarno v Washingtonu.

Ti možje so tedaj našli vse razdvojen med nami in nikakega skupnega delovanja vseh treh narodnosti glede skupnih narodnih aspiracij. Toda vedeli so pa, da bodo uspeli svojo propagando pri vladi, ako ji dokažejo, da imajo ves narod, slovenski, hrvatski, srbski, na svoji strani, da je Washingtonski odbor samo jezik, ki govori za vse tri narodnosti. Da se pa to doseže, je treba imeti vsi tri narodne veje organizirane po celi Ameriki in Washingtonski odbor bi bil glava teh organizacij.

Tudi je bilo potrebno, da jugoslovanski narod nastopa za svoje pravice po posameznih državah, mestih in občinah. Ako hočemo pridobiti moč pri vladi, treba najprej pridobiti zase javno mnenje, ki se pa kristalizira v našem časnikarstvu; treba pridobiti za naše aspiracije politične voditelje od zadnjega »šerifa« (vškega policaja) do predsednika Willsona, vse. To pa se bo zopet doseglo, ako bomo dokazali tem možem, da smo volilci in da nas je veliko, da bomo pri volitvah z glasovnicami povedali, kaj mislimo o stranki in o možeh, ki bi nas ne podpirali.

Vse to delo pa more doseči le dobro izpeljana organizacija.

In res so sklicali ti možje velik jugoslovanski shod v Pittsburg v jeseni leta 1917. Tu so se sešli zastopniki vseh treh narodnosti in si določili program celega delovanja. Sklenilo se je pred vsem, organizirati vse tri narodnosti in še Črnogorce poleg, v tri, oziroma v štiri organizacije, ki naj začno to veliko delo, ta veliki odločilni boj za uresničenje Jugoslavije, in sicer za Slovence »Slovenska Narodna Zveza«, za Hrvate »Hrvatski Savez za Srbe »Srbska Obrana«, za Črnogorce »Črnogorski odbor«.

Delo organiziranja Slovencev je sprejel Rudolf Trošt. Šel je najprej v Cleveland in tam ustanovil prvo podružnico, ki je dobila št. 1 in ime dr. Kreka. Od tu je šel dalje po slovenskih naselbinah in ustanovil v kratkem času 22 podružnic. Kakor je organizator sam poročal pri formalnem ustanovitvenem shodu Slov. Nar. Zveze, so mu pomagali do teh uspehov predvsem možje Pavel Schneller, tedanji glavni predsednik P. S. K. J., Anton Grdina, med duhovniki p. Rev. Jakob Černe, Rev. Anton Schiffrer in Rev. Kazimir Zakrajšek.

Poleg organiziranja podružnic Slov. Nar. Zveze, je organiziral še posebej naše rodoljubno ženstvo. Ustanovil je v Chicagu s pomočjo žena Helena Kušar, Kat. Triller in Mary Blaj »Zvezo jugoslovanskih žena in deklet«, ki so pozneje veliko storile zlasti pri nabiranju potrebnega denarja. V Clevelandu je ustanovila drugo podružnico te Zveze Marija Zalokar.

Toda z nastopom obeh slovenskih odborov Jugoslovanskega Odbora iz Londona, gg. Marušiča in Vošnjaka, se je pokazalo, da je sedaj čas, da nastopi slovenski narod kot skupina, organiziran v podružnice po posameznih naselbinah in določi jasen in določen program za svoje delovanje in da nastopi tako organiziran pred Jugoslovanski Narodni Svet v Washingtonu, ki je tudi že krepko delal pod vodstvom ravnatelja pisarne, Marjanoviča in predsednika odbora, dr. Blatinjina, hrvatskega zdravnika iz Chicaga.

Lojze Golobčič:

Mlaj pri bratih.

Ne vem, če rasto še kje na slovenski zemlji tako srečni mlaji, kot so rasli na goriški v onih dneh: V snežni beloti se je pel v solnce, v vrh oblečen v bršljan in rože. Praporci iz domačih barv so iz vetra šumoteli; iz vseh je vstal širok prapor in frtolal v suvanju vetrov kot težka perot... Kot mlad fant je bil, ki sredi vasi zavriska v brezkončno sladko večer...

Ko je zvon odzvonil k Zdravi Mariji in so se zvezde prižigale pri Bogu, tedaj so prihajali iz vseh hiš v sredo sela: fantje, očani, majčice, devojke. Vonj večera so škrali pri mlaju. Na zidje so posedli očani, fantje v rogovičle sliv, dekleta v trave.

»Hm,« so puhali očani iz fajf, »lep je, pa mi smo še lepšega dvignili; bolj slok, upogljiv je bil. Če je zavelo od Benečije, se je upognil kot bi deklet zadelo čeber na glavo, ta je trd kot gaber...«

»Oho,« je zaživel med fanti, »pa povejte, ali je imel vaš mlaj slovensko zastavo, he? Ni je imel, nak, cesarska je visela, he, he, črna pa žolta.«

»Prav, fantje,« je miril sivolasec, »mi smo morali natakati dunajsko, vam pa ni treba. Ko bo vstal Matjaž, naš stari kralj, ne bo več Dunaja, Dunaj se bo sesul v kupe, kamen ne bo ostal na kamenu, za Dunaj bo tedaj Gorica.«

Pogledal je v božje luči na nebu, sivi lasje so se mu sipali v gubavo čelo in kot bi šel po Očetove roke, je lovil v noč:

»V Tvoje ime, Oče, ki si v nebesih, naj se zgodi...«

Tedaj je padlo kot kladivo iz fantov:

»Boter, saj ni Matjaža...«

»Kaj! Ne kolni, mladeč; da je Bog v nebesih, verujem, da Matjaž spi v pečevju, verujem. In to ti reče sivec, ki kleči z eno nogo v grobu: Matjaž se bo vzbudil. Matjaž bo tako naš, da bo hodil za plugom in rezal zemljo. In še tako: pel bo z nami, jokal z nami, molil z nami. Cujem, da se odpirajo vrata tiste gore, pod katero spi.«

V oči so mu zrli, v oči, ki so bile ugaste, pa so nočjo oživele.

»Pa kdaj bo, boter?«

»Prerokbe se iztekajo. Pojte, mladeč, v tiste dni zapojte eno!«

In že se je izlila pesem pod mlaj. Kot bi vode padale v slapu, so teple besede: Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpada... In potem je prišla še ena pesem, kot bi iz vrta privonjala, iz rož: Bodi zdrava, domovina... Iz dekliskih src se je vzbudila.

Očani so sedeli globoko sklonjeni v kolena; v srečo se jim je majalo iz spomina, lezlo jim je v oči vlažno: »Tako smo peli mi, pa ne bomo nikoli več... E, pa bodo naši sinovi nosili našo pesem, naše ime...«

In matere so tiste večere sloneli ob stihvah in črešnjah in se za roke držale kot

otroci. Zagledale so se v svoje čiste hčere in v njih sladko pesem.

Po vsej Primorski so pognali mlaji v mesecu maju. In če bi eno leto ne stal mlaj v selu, bi ne bilo za seljane maja ne pomlad kot za moža, ki je vse življenje goreče hodil v nedeljsko cerkev, pa ga nenadno vrže pljučnica na postelj, tisti dan zanj ni bilo nedelje, ni čul zvonov, le neka težka noč je legla nanj...

Ej, na Goriškem mlaj vsako leto vzcvete, se v vrhu zeleno obleče in domač prapor si zatakne za klobuk...

Na Goriškem cvete maj, vrtovi so polni težkega vonja, da si pijan, če dvakrat srkneš vanj. Trave so zrasle v zelen prh, golobje se grlijo v pomladni ljubezni. V lipah šumi, roji čebel so zašli vanje, utonili v cvetje; z rebri stružijo skrzati, še slavec zavriska nekje iz grmovja, hej, večeri na Goriškem, hej, maj na Goriškem...

Pa kje ste sela, da ni iz vas pesmi več? Kje so vaši mladi, vaše devojke, vaši mlaji? Težka beseda je padla med nje:

»Vaši mlaji so stražnji ognji; v odpor vas budeč, v gnev, v dni, ki jih ne bo več. Pa zdaj ste v novi domovini, slajši od prejšnje, zato stražnje ognje — pogasnite!«

»Ljudje, to niso stražnji ognji, to so naše sladke svetinje; ne zdrobite jih, o ljudje!«

»Rekli smo, ugasnite!«

V srce so vsekali Primorcu strašno ranilo: Fantu so ukradli vrisk, dekletu pesem,

očana so udarili po sreči, da ne čuti več svojih polj in njiv in sela in žene in depe, klobuk si potisne v oči in gre na tuje:

»Proklet je Bog našo zemljo, skromat je je; vržem zrno vanjo, pa požene kamen. In še za kamen me rubijo, naj plačam...«

Kje ste, mladeč, da so večeri tako žalostni? Kje ste devojke, da njiva ne poje več? O bratje, o sestre, mene srce boli za vas...

To pomlad pa je nenadno zaživel po selih: odvsepovsod rasto novi mlaji, ne več pnoči se v solnce, nizke kapelice, hišice Marjine, rasto sredi vasi. Te opleto dekleta bele neveste. Fantje vsade dve brezi, da šumijo k Mariji. Tu je poslej njihov mlaj vsak večer.

Solnce je zdrsnilo za borovec, tam v brdih še pogleda poslednjikrat; že se lovi večer iz grap, se plaz med drevjem, seže v selo in ga zajame od vseh strani. Tedaj udar zvon, njegov krik se razlije kot mrzel curek pa udari v drugo in tretje, topleje, bolj preseče; zapoje, zove, v srce se razlije in pri zove solze, spomin zbudi.

In zapoje pri sosedovih in še v tretjem in četrtem selu in še naprej, naprej, brejkona.

Vsa Primorska molli, v Marijo skleni roke...

Njive se praznijo.

»Pojdimo, že vabijo... Pa kdo bo danes vodil? Ljčnanov hrope, se je ledene vodnalokal, ko je bil razgret!«

Tako je sklical predsednik podružnice Dr. Kreka, iz Clevelanda, Pavel Schneller, ustanovno konvencijo Slovenske Narodne Zveze. Ta konvencija se je res sešla 14. aprila 1918 v Clevelandu. Udeležili so se je zastopniki skoraj vseh slov. naselbin. Bila je prava manifestacija slovenskega rodoljubja. Tu so bili združeni prvič pri skupnem, složenem delu vsi slovenski elementi, razen slovenskih socialistov. Tu je podal organizator Zveze Rudolf Trošt natančno poročilo o svojem delu in o razmerah, katere je našel po slov. naselbinah. Poročala pa sta tudi oba odposlanca londonskega odbora natančno o celi narodni situaciji jugoslovanskega vprašanja doma v Avstriji, Srbiji in Črni gori, kaj dela Jugoslovanski Odbor v Londonu in o njegovih uspehih, kakor tudi o neuspehih, o hrški deklaraciji, o pogajanjih odbora z Italijani in delu Jugoslav. Narod. Sveta v Washingtonu. Tu smo šele natančno izvedeli, kaj narod doma misli, kaj je bilo pričanje dr. Kreka. Izvedeli smo natančno, kako je prišlo do majske deklaracije in kaj je vsebovala in kako so se razvile razmere doma po majske deklaraciji. Na podlagi vseh teh jasnih poročil ni bilo težko najti konvenciji prave poti k nadaljnjemu delovanju. Vedeli smo, kaj hoče narod doma. Mi pa nismo hoteli nič drugega, nego pomagati mu, da doseže to, kar sam hoče. Cutili smo, da mi Slovenci v tujini nimamo pravice, narekovati narodu, kaj naj hoče. To bi tudi škodovalo njihovu delu, kajti ameriška vlada je bila jako dobro pooblašena o vsem, kaj se je godilo med posameznimi narodi v Evropi, tako tudi o Slovencih in Hrvatih.

Na tem shodu si je narod v Ameriki naredil svojo deklaracijo, s katero smo potem stopili pred Wilsona in ga prosili, da sprejme lo narodno željo in nam pomaga v tej smeri. To je bilo posebno potrebno prav v tistem trenutku, kajti ravno dva meseca prej je še povdarjal v svojih tedanjih govorih, da zahteva, da Slovenci in Hrvati ostanejo pod Avstrijo, samo da morajo dobiti avtonomijo.

Deklaracija se oglasi:

»Slovenska Narodna Zveza na svoji prvi redni konvenciji dne 16. aprila 1918 v Clevelandu, Ohio, svečano izjavlja:

1. Da smo Slovenci, Hrvati in Srbi en narod.

2. Da mi Slovenci osamljeni ne moremo eksistirati in vidimo rešitev naroda samo v političnem združenju s Hrvati in Srbi v svojo samostojno in neodvisno državo.

3. Da morajo biti vsi trije deli jugoslovanskega naroda popolnoma enakopravni in da mora biti ta enakost zagotovljena v osnovnih ali temeljnih državljanskih zakonih.

4. Da stojimo krepko na stališču principov našega predsednika Wilsona, po katerih ima vsak narod elementarno pravico, določati si sam svojo usodo in obliko svoje države.

Vsled tega Slovenska Narodna Zveza kot ameriška organizacija izjavlja:

Da ima jugoslovanski narod v domovini neovržno pravico, da si uredi svoje politično in državno življenje v svojem ustavotvornem državnem zboru, ki mora biti izraz prave ljudske volje in mora imeti najvišjo suvereno oblast.

Vendar pa Slovenska Narodna Zveza v Ameriki, globoko prepričana, da je edino popolna demokracija za zdravi ekonomski, kulturni in državni razvoj vsakega naroda, predvsem pa jugoslovanskega, absolutno potrebna, smatra umestno izjaviti, da mora bodoča ustava našega naroda temeljiti na sledečih modernih demokratičnih osnovah:

1. Popolna svoboda govora in tiska.
2. Popolna verska in politična svoboda.

3. Popolna svoboda pouka.
4. Popolna svoboda združevanja in zborovanja.
5. Splošna, enaka, direktna, tajna in proporcionalna volilna pravica obeh spolov za vse politične in samoupravne zasluge.
6. Najširša avtonomija samoupravnega življenja.
7. Narodni referendum in inicijativa.
8. Odgovornost vseh javnih uradnikov narodu samemu.
9. Popolna enakopravnost vseh državljanov pred zakonom.
10. Odprava plemstva in vseh srednjeveških fevdalnih protidemokratskih predprav.
11. Podržavljenje vseh velikih posestev, ki so v rokah nemških in madjarskih magnatov.
12. Rešitev agrarnega vprašanja, kot najvažnejšega vprašanja poljedelskega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov, v smislu socialne pravičnosti.

Da bi ta deklaracija imela večjo veljavo, se je kmalu po tem shodu sklical tudi sestanek vseh slovenskih duhovnikov, ki so se sešli pod predsedstvom Rev. Jos. Kompare, predsednika Slovenske Duhovske Zveze, katero je pred nekoliko leti ustanovil Rev. Kazimir Zakrajšek. Tu se je ta deklaracija predložila slovenski duhovščini v pregled in potrdilo. Na tem shodu je slovenska duhovščina v Ameriki izdala svojo izjavo, v kateri je sprejela izjavo Slovenske Narodne Zveze v celoti in jo priporočila narodu kot podlago skupnega delovanja v pomoč narodu doma. (Sledi besedilo izjave, ki jo priobčimo ob priliki. — Opomba uredništva.)

Pri tem shodu pa je šla slovenska duhovščina tudi korak naprej. Spomnila se je naših ameriških in starokranjskih vojakov-junakov, ki so šli prostovoljno na fronto v Macedoniji, da z orožjem v roki pomagajo izbojevati svobodo narodu. In teh vojakov, zlasti iz vrst ameriških Slovencev, ni bilo malo. Škoda, da nimamo o tem posebne statistike. Ta bi dala krasno izpričevalo ameriškim Slovincem glede njih navdušenja in ljubezni do svojega naroda doma. »Ave Maria« poroča o tem delu:

»Poleg te izjave je bilo drugo glavno vprašanje, katero so rešili, to je, duševna oskrba naših slovenskih vojakov na macedonski fronti in v Sibiriji. Rev. Jager, katerega je poslal Ameriški Rdeči Križ na Balkan s celim parkom poljedelskih strojev, da pomaga ubogemu jugoslovanskemu narodu, je sporočil Rev. Grudnu, profesorju St. Paulskega semenišča, o veliki potrebi katol. vojaških kaplanov v srbski vojski. Dr. Gruden se je takoj osebno podal v Washington, da tam z Jugoslovanskim Narod. Svetom, z duhovsko oblastjo in s srbskim poslanstvom uredi celo stvar. Da bi stvar hitreje šla naprej, je predložil celo zadevo Duhovski zvezi. Izvolil se je poseben odbor, ki bo imel to celo stvar v rokah. V ta odbor so bili izvoljeni Rt. Rev. J. Trobec, DD. škof kot predsednik in Rev. Jos. Kompare in Rev. John Plevnik kot odbornika. — Do zdaj se je prijavilo 5 slovenskih duhovnikov, da bi radi šli na bojišče k vojakom.«

Da bi bil pa Jugoslovanski Narodni Svet res predstavnik celokupnega jugoslovanskega naroda, se je sklenilo že l. 1916., da mora biti sestavljen iz najodličnejših in najvplivnejših zastopnikov ameriških Slovencev, Hrvatov, Srbov in Črnogorcev. Pozval je za to tudi Slovensko Narodno Zvezo, da naj si izbere tri moške, ki jo bodo zastopali v tem Svetu. Slov. Narodna Zveza je izvolila v ta odbor Rev. Kazimir Zakrajška, urednika »Ave Maria«, g. Jos. Zalarja, gl. tajnika K. S. K. Jednote in Dr. J. F. Kerna, zdravnika v Clevelandu. V odbor in vodstvo Slov. Nar. Zveze so bili pa izvoljeni predsednik Pavel Schneller, glav. predst. K. S. K. Jednote, podpredsednik Rev. Jakob Černe, župnik v Sheboygan, Wis., Filip Gorjup iz Joliet, Rev. J. Mihelčič, slov. župnik v Ely, Minn., Louis Pirc, urednik »Clevelandске Amerike«, tajnik Frank H. Dover.

nik iz Clevelanda, blagajnik Josip Svete iz Lorain, Ohio, in nadzorniki Dr. Jakob Seliskar, zdravnik iz Clevelanda, Jos. Perković iz Chicago, gospa Zalokar iz Clevelanda in Louis Jager iz Hibbing, Minn., porotniki Ant. Grdina, Mat. Kostanjšek, Mil. Kobal, Rev. F. Ažbe in Jakob Ambrož.

Ta konvencija se je spomnila tudi slovenskih beguncev v Švici in po drugih državah, ki so zbežali pred preganjanjem avstrijske vlade, da so se rešili gotove smrti kot ljubitelji svojega naroda, seveda pred vlado pa kot »izdajalci domovine«.

Konvencija je ustanovila tudi posebno organizacijo »Ameriških prijateljev Jugoslovancev« izmed vrst odličnih ameriških neslovenskih državljanov, ki bi hoteli narodu pomagati, izbojevati boj za narodno svobodo.

Krepko je nastopila posebno proti spletkam ameriških Madjarov in sklenila organizirati vse avstrijske slovenske narodnosti v boj proti tem spletkam.

Izdala je poseben poziv na ameriške slovenske fante in jih pozvala, da gredo kot prostovoljci v boj na jugoslovansko fronto. Sklenila je, da jim pri tem finančno pomaga. Da, še celo na tobak je mislila in sklenila te prostovoljce zalagati s tobakom, ko bodo tam. (Sledi besedilo oklica. — Opomba uredništva.) Izdala je posebni oklic tudi na slovensko žensstvo v domovini in tukaj v Ameriki. (Oklic, ki se potem dobesečno navaja, je jako zanimiv in ga tudi ob priliki še priobčimo. — Opomba uredništva.)

Da tako krasno organizirano delo ne bo ostalo brez uspeha, je bilo jasno takoj. In res

X.:

Pred desetimi leti na Goriškem.

Solčna Goriška je bila takrat že tretje leto pozorišče najsrdečjših bojov, znanih z imenom soških bitk. Menda nikjer ni divjala vojna vihra krutejša kakor po najbolj obljubljenem in rodovitnem slovenskem ozemlju od morja pri Devinu, čez doberdobsko planotico, preko Gorice in po vsej soški dolini do bovske planote. Naše vasi in trgi so izginjali v kupih ruševin, polja in vinogradi so se izpreminjali v puščave, prekrizane s strelskimi jarki, rovi in žičnimi ovirami, mesta nekdanjih sadovnjakov ali kostanjevih gozdičev je označal še reden ogorel štor...

In narod? Naše Brice in Kobaridce je zajel Italijan že po binkošnih leta 1915. in jih večinoma odgnal v srednjo Italijo. Na avstrijski strani so se begunci iz vojne črte stiskali najprej po sosednjih krajih. Ko pa je začetkom avgusta leta 1916. padla tudi Gorica v roke Italijanom, je bil nasiloma izprazen tudi srednji Kras in dolena vipavska dolina. Kranjci in Štajerci so nudili premnogim našim beguncem gostoljubna zavetja, drugi nesrečniki so morali v zloglasna begunska taborišča, kjer so umirali zlasti otroci kar kupoma zaradi kužnih bolezni in gladi. Leta 1917. je ostalo komaj tretjina goriških Slovencev na rodni grudi, del Krasa, srednja vipavska dolina, cerkljanski hribi in baška grapa. Tudi ta preostali del Goriške je živel življenje kakor v peklju, saj je bilo vse to ozemlje samo ogromno taborišče brezobzirne soldateske. Že le ta 1915. je pomorila kolera nešteto naših ljudi v goriški okolici, ves čas naprej pa je razsajal po vsej okrajni deželi legar in griža, najhujši pa je bila lakota. Kmetu je šla zadnja mršava kravica iz hleva, ker mu je vojaštvo pobralo zadnjo bil krme in poteptalo vse travnike. Sestrđani vojaki in vojni ujetniki so brskail po komaj vsajenem krompirju, pobirali mlečno klasje koruze in komaj zarojeno sadje ter kuhali trdo grozdje. Hiše in hlevi so bili vedno natlačeni vojaštva, dogajala so se strahovita nasilja našim ljudem. Zaščito pa ni bilo, državni uradi in županstva so bili samo izvrševalni organi vojaških poveljstev. Takratni deželni odbor je »posloval« na Dunaju. Edina uteha in pomoč mučenemu narodu na Goriškem je bila njegova vzorna duhovščina, ki se je upala ustavljati nasilju. Tako se je drznila duhovščina črniške dekanije opozoriti državne oblasti na strahotne razmere in javno pozvati goriški deželni odbor, naj se vrne v lastno deželo ali vsaj v bližino, da pomore narodu v tolikih stiskah. Itak pičla posvetna inteligenca je bila razpršena po vojnih službah, konfinirana ali internirana.

Nad solčno Goriško je ležal takrat gost mrak tope obupnosti in stalne negotovosti. Ko smo se morali boriti dan za dnem za golo življenje in pehati za perišče moke. Neprickovano nam je švignila v zrak svetla raketa — majniška deklaracija jugoslovanskega kluba v dunajskem parlamentu. Zadržili smo se njenemu žaru, a nikdo izmed nas ni videl v nji več kakor zadnji življenjski plamenček umirajočega naroda, ki tik pred smrtjo z mučeniškim ponosom ugovarja nasilju tedanje dobe in stoletnim krivicam. Samostojnost ali celo državnost Slovencev v družbi s Hrvati in Srbi se nam je zdela tako lepa sanja, da nikdo ni mogel verjeti v njeno izvršljivost.

Prej mogočena Slovenska ljudska stranka v sosednji Kranjski je bila takrat v najhujšem razporu. Proti samosilniškemu postopanju dr. Šušteršiča se je pojavil odpor že med vojno, med vojno je odpor naraščal tudi zaradi vedno bolj očitne dunajske odvisnosti, mala peščica okoli dr. Kreka je rasla in za-

ni bilo. Dokaz temu je pred vsem izjava predsednika Wilsona, ki je že 4. julija istega leta spremenil svoje točke o Avstriji in Jugoslovanih in izdal v svoji deklaraciji »14 točk« točko, ki zahteva popolno svobodo Jugoslovancev, njih meje proti Nemcem in Italijanom pa »on clearly recognizable national lines«, ob jasno določeni narodnostni črti.

Duša vsega tega dela pa sta bila naša odlična moža, Dr. Marušič in Dr. Vošnjak, ki sta že pred to konvencijo, posebno pa še potem, obiskala vse slovenske naselbine po celi Ameriki, z velikimi žrtvami imela velike ljudske shode povsod in spremenila prepričanje ameriških Slovencev ter dosegla enoten in krepke nastop vseh ameriških Slovencev v najodločilnejšem času za popolno narodno svobodo in za uresničenje skupne Jugoslavije.

Ameriški Slovenci se z veseljem in hvaležnostjo spominjamo teh dveh mož in spomin na nje nam je ostal neizbrisn tudi v naših srcih, dasi pozneje, zlasti z nastopom Dr. Vošnjaka doma po vojni, nismo popolnoma soglašali — — —

Pisatelj opisuje nato delovanje Zveze jugoslovanskih žena in deklet, katero je ustanovil g. Rudolf Trošt v Chicagu. V odboru članske vodilne podružnice so bile: predsednica Helena Kušar, podpreds. M. Malešič, tajnica Mary Merlak, blagajničarka Vera Ferkul, tajnica Katarina Triller, zastopnica Julija Bukovec, nadzornice Mary Cela, Mary Gregorič in M. Pogacar.

Na koncu omenja g. člankar uspešno delovanje Jugoslovanskega Narodnega sveta, kar pa ob priliki priobčimo v celoti.

★

govarjala demokratično in jugoslovansko narodno misel v stranki. Kranjska duhovščina, stebel stranke, je bila razdvojena. Domače stiske in le kranjske razmere so vplivale porazno na naše razpoloženje, zato nam majniška deklaracija ni vtila iz početka nikakih upov za boljšo bodočnost.

Toda kmalu se je pričel preokret iz obupnega položaja. Ze sredi julija 1917 imam v svojih zapisnikih omenjen kot poseben dogodek pogovor s takratnim vipavskim dekanom A. Lavričem. Tudi prijatelj mi je zaupal, da je ljubljanski vladika, ki ga je pred dnevi obiskal, odobril Krekovo stališče v stranki in se brezpogojno izjavil za politični program, izražen v majniški deklaraciji. Sredi septembra sem se iz vojnega ozemlja prikradel skoz goste kordone vojnih orožnikov v Ljubljano na sestanek »mladih«. Bilo nas je v Rokodelskem domu zbranih kakih 100 »upornikov«, duhovnikov in laikov. Odločilno je vplivalo na nas poročilo prelata Andreja Kalana: sam škof je pozval odlične zastopnike duhovnikov k sebi, se čutil, da majniška deklaracija ne najde potrebnega odmeva v slovenski javnosti in jih bodril, naj se lotijo dela za majniško deklaracijo in pacifiistično gibanje. Vladika je povabil tudi zastopnike drugih političnih strank in jim priporočal, naj začno skupaj propagando za jugoslovansko misel med narodom. Na vprašanje dr. Tavčarja, ali se škof upa javno zavzeti za deklaracijo, je vladika odgovoril: »Bom pa jaz podpisal prvi.« Nas se je lotilo navdušenje, kakršnega še nisem doživel v sebi. Sklenili smo, da pričnemo izdajati svoje glasilo, ki naj zanese jugoslovansko misel med narod, ker »Slovenec« in drugi listi so stali takrat pod mogočnim vplivom dr. Šušteršičevega kroga. Tisti dan se je rodil znameniti »Jugoslovan«. Dr. Kreka pa ni bilo med nami, oznanjal je svojo misel po Dalmaciji in Hrvatski.

Srečen sem se vračal na Goriško, z rešilno mislijo v duši, ki se je takoj raznesla po prijateljih od ust do ust. Navzlic bednemu položaju nam je odleglo, Krekova misel in Jegličeva energija sta nas prešinila s smelimi upi.

Manifestacijska proslava desetletnice majske deklaracije v veliki dvorani hotela Union v nedeljo, 29. maja 1927 ob desetih dopoldne.

Spored:

1. Akademski orkester. Koračnica.
2. Slavnostni govor oblastn. poslanca g. prof. E. Jarca.
3. Kvartet: Koroške narodne pesmi.
4. Govor narodnega poslanca g. Fr. Smodaja.
5. Kvartet: Koroške narodne pesmi.

K obilni udeležbi vabi

»SLOVENSKA STRAŽA«.

>On? E! Pa zna?<

>O, čedno poje.<

In že vro h kapelici. Očani so nocoj brhki kot fantje, klobuk jim leze postrani, že zavrisnili bi, da niso pred Marijo.

>Moliti ran: ne branjio Marija je Mati vseh, še najbolj je naša, ker je bila sirotica kot mi.<

Matere, mučenice naše svete! Gube na obrazu, ki so zrasle iz bridkosti, iz skrbi, so se nocoj v srečo razlile.

Dekline, brhki metuljci, smukajo krog venecov, vbadajo vanje svežih rož. Fantom se oči vkrbijo, v pesem jim krožijo ustne.

Ogulinov Tone poklekne tik pred Marijo, uklene roki v molitev. Potem vstane, odpre »šmarnice« in čita v tiho, sladko noč:

>Če si se zgrudil v lužo, sin, daj roke, da te izvlečem in izmijem pred presvetim Sinom. — Če te tepe tvoj brat, stopi pod moj plašč in boš pozabil na krivico. — Pridi, sinko, pridi, hčerka in oče in mati, da dam zdravja vašemu srcu in radosti; da ujamem tibo, ki tepe po vas... Pri meni ste vsi eno sladko dete, ki ga ljubim, brez konca ljubim...<

V solze jih je zbudilo Tonijevo branje. Koprneli so:

>Marija, vsi gremo h Tebi, na nas, vzemi nas, razgrni plašč, da bo legel čez vse, da ne bo noben zunaj ostal...<

Toni zapre knjigo in zapoje v prošnjo: >Gospod, usmili se nas!<

Kot podsekani, se zrušijo vsi na kolena in prosijo za njim:

>Gospod, usmili se nas!<

V Marijo so se zazrli, v svojo presladko Mamico, v njene prečiste oči, iz njih hočejo izpiti prošnjo:

>Tolažnica žalostnih, prosi za nas!

Kraljica mučencev, prosi za nas!

Kraljica miru, prosi za nas!

Daj nam miru, miru, > se je strlo iz njih,

>onemoglim telesom miru, duši miru...<

In potem je vrela iz src pesem kot poslednja molitev: >V dolini solz zdihujemo.<

>Eia, eia, alalá! je udarilo v pesem se-
ljanov. Tolpa fašistov prihaja mimo.

>Cosa fate?<

>Molimo k Mariji.<

>Lažeš! Pojete, pojete v barbarskem jeziku. V našem jo zapojte, v našem sladkem!<

>Ne znamo, gospod.<

>Ne znate! Hlapci, tolpa neumna, ne znate! Reci: Nočemo! Uporniki! Avanti!<

Težke pesti so sunile v može in fante, težke besede so padale: >Maledetti, maledetti!<

Kot bi rasla kapelica nad grobom, je tiho in temno v njej. Ugasnila je pesem, umrla molitev. Marijine oči gledajo iz teme. Marijine oči so žalostne, kot bi bile polne solz...

★

Začetkom oktobra je umrl naš Evangelist. Noben dogodek bi ne bil mogel dvigniti teptanega, od avstro-ogrskih in nemških vojske zasedenega slovenskega naroda tako naglo in tako visoko kakor Krekova smrt. Dr. Krek je umrl, a Krekova misel o usodi in nalogi slovenskega naroda je zaplamtela s toliko silo, da je zajela in vzbudila ves narod k novemu življenju. V veličastni, dotlej in doslej edini manifestaciji je zagrebel slovenski narod Krekovo truplo, a prevzel hkrati Krekovo zamisel o osamosvoji, kakor je v svojem pogrebem govoru označil položaj dr. Korošec s proškimi besedami: »Dvignite glave, zakaj približalo se je vaše rešenje.«

Koncem oktobra je zbežala italijanska vojska s soške fronte. Z vseh strani je vrel razpršen narod med razvaline svojega nekdanjega blagostanja. Koliko muk in grozota ga je še čakalo doma! A vse je prenašal, ker ga je prešinila Krekova misel in zavest, da ne bo več tlačanil tuje. Spomladi leta 1918. je vsa slovenska Goriška podpisala majniško deklaracijo, podpisovale so večinoma žene in dekleta, zakaj mož in mladeničev ni bilo mnogo doma. Kar jih ni že končala vojna,

bili so še v vojni službi in v ujetništvu. Ko je prišel sredi septembra 1918 dr. Korošec v Goriško, nas je našel vse goriške Slovence združene in navdušene za Jugoslavijo, in enodušno je bil izbran v podrtih prostorih pri »Zlatem angelu« Narodni svet, ki naj izvede majniško deklaracijo na Goriškem.

Nekaj tednov kasneje se je izvršil veliki prevrat. Brez posebne škode je hrumela vojska z laških ravnin nazaj čez goriško deželo, za njo je prišla italijanska okupacija, ki jo je ves goriški narod smatral za začasno, ker je bil trdno uverjen o veljavnosti Wilsonovih mirovnih načel glede samoodločbe narodov, kakor so izražena v majniški deklaraciji. Tri zvezde so blestele na nebu goriških Slovencev, ki ne obleda, dokler bo živel goriški Slovenec, tri programatična imena: Krek, Jeglič in Korošec...

Nova in hujša stiska je zagnila naš narod na Goriškem; v znamenju svobode in kulture je prišlo nanj robstvo, kakršnega ni videl naš svet. Srca nam krvave, a v naših dušah je ostala vera v pravico živa, pravico, neumrljivo božjo hčerko, kakor jo izraža majniška deklaracija.

Franc Smodej, nar. poslanec:

Majniška deklaracija na Koroškem.

Vsesplošni val nacionalne zavesti, ki je zajel Slovence v vseh njihovih kronovinah in jih strnil v enotno narodno fronto, je potegnil s seboj tudi Slovence na Koroškem. Preplašeni in prestrašeni vsled preganjanj v prvih letih vojske so začeli dobivati zopet pogum. Njihov edini državni poslanec je bil v ječi, cela vrsta duhovnikov je istotako zdihovala v zaporih ali pa je, strahovana in zastražena po nemškonalionalnih in nemškutarskih eksponentih vsak dan pričakovala vojaških patrulj. Voditelj koroških Slovencev dr. Breje je bil poklican k vojakom. Ljudstvo se je izprva izogibalo svojih voditeljev, ker se je vsak bal, da bo dobil črno piko in ga bodo šikanirali s sredstvi, ki so bili nemškimi mogotcem v vojnem času na razpolago. Edino »Mir«, glasilo koroških Slovencev, najstrožje cenzurirani slovenski list, je še vzdrževal politično in narodno moralo med svojimi bravci, in tajništvo »Katol. političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem« ni prestalo s svojim delovanjem; omejiti se je pa moralo na brambo aretiranih, na zbiranje gradiva in je vzdrževalo stike z ljudstvom, ki se je zatekalo k njemu. To je bila pač silno neugodna atmosfera za agitacijo za majsko deklaracijo. Kljub temu pa se to politično mrtvilo ni držalo dolgo. Ko se med slovenskimi politiki ni bilo opaziti nobenega gibanja, so že na Koroškem začeli tedanji politični voditelji razmišljati o tem, da bi bilo treba splošne veslovenske akcije. Drug za drugega se ni vedelo, kaj da misli; ali se slovenska državnozborna delegacija pripravlja za tisti dan, ko se bodo zopet odprla narodna vrata dunajskega parlamenta, ali imajo politiki, ki so jim koroški Slovenci popolnoma zapuili, kake vezi s Čehi, s Hrvati in drugimi narodnostmi. Posledica teh skrbi in tipanja pri posameznih slovenskih politikih je bila, da je prišel v Celovec g. poslanec Jarc, s katerim sva konferirala na mojem stanovanju v župnišču, kjer se je kak obisk še najmanj opazil, g. dr. Breje in moja malenkost. Kmalu sta se z nami sestala v Celovcu dr. Korošec in dr. Krek, nakar so se začele znane predpriprave naših vodilnih politikov za parlamentarni nastop.

Majsko deklaracijo so tudi koroški Slovenci pozdravili z navdušenjem. Kar odleglo jim je in prvič si srečaval zopet svetle, vesele obraze, dasi je z njih odsevala še plahost. Moje, ki so imeli odločivo in vodilno besedo, so se pa po vsej slovenski Koroški držali krepko in neustrašeno in so tako vplivali polagoma ljudstvu poguma in srčnosti. Večja previdnost ko v drugih deželah je bila pa še vedno na mestu, ker močna reakcija bi bila mogla mnogo pokvariti. Po drugih pokrajinah so se že zbirali podpisi za deklaracijo, na Koroškem pa je bilo treba pripraviti šele tla za to, da ne bi organiziran odpor Nemcev, ki je bil na vsak način pričakovati, deklaracijsko gibanje s strahovanjem koj v kali zadušil. »Mir« je to pot pripravil s krepko in odločno pisavo, kolikor je ni cenzor zadušil. Izvršene so pa bile prve predpriprave in amnestiran je bil tudi posl. Grafenauer. Začela se je že med Nemci prva protiakcija majski deklaraciji z resolucijo nemškega Volksrata 2. septembra 1917, ki se je izrekla zopet uresničenje samostojne jugoslovanske države. Tedaj je prišel čas za odločno, javno manifestacijo, ki naj bi vtila potrdit poguma in odločnosti. Politično društvo je sklicalo v Celovcu 24. januarja 1918 občni zbor, ki se ga deželna vlada ni upala prepovedati, in tam je bila ob prekipevačem navdušenju več tisoč ljudi slovesno proglašena majska deklaracija.

Kot tajnik političnega društva sem v svoj govor izlil ves srd nad krivicami in preganjanji in zatiranjem, ki so jih bili deležni koroški Slovenci zlasti med vojsko. Zborovalce je odkriti govor, brez vsakega ovinkarjenja in neodločnosti razplamtel. Takoj sem videl, da so ljudje samo čakali na trenutek, da bi mogli dati duška tako dolgo prikritim čuvstvom.

Mnogo je pripomogel k uspehu pok. gospod posl. dr. Lovro Pogačnik, ki ga je poslal na zbor Jugoslovanski klub. Z navdušenjem je bila sprejeta sledeča resolucija:

»Na 24. občnem zboru »Katol. političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem« iz vseh delov dežele zbrani koroški Slovenci se slovesno in z navdušenjem pridružujemo deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. majnika 1917 za samostojno jugoslovansko državo pod habsburšim žezlom.«

Takoj nato so se začeli po vsej deželi, kjer je bival naš rod, pobirati podpisi za deklaracijo. Tudi za to je bilo prej že vse pripravljeno. Akciji je bilo treba dati tako obliko, da ne bi moglo oblasti ljudi preganjati. Dne 22. februarja je »Mir« že začel objavljati izjave za majsko deklaracijo. Prvi je bil objavljen dopis iz Loč pri Beljaku, kjer so žene in dekleta nabrale 275 podpisov pod izjavo za majsko deklaracijo. Izjava je končala s stavkom: »Z nami sta Bog in pravica!« Slovenski občinski sveti so sklepali in objavljali svoje izjave, slovenska duhovščina je na napade krščanskosocialnega »Kärntner Tagbl.« odgovorila s posebno in krepko, utemeljeno izjavo za majsko deklaracijo, kar se je zdelo potrebno z ozirom na agitacijo nemških arjev, da so celovski škof prepovedal agitacijo za majsko deklaracijo. Prihajali so številni podpisi, tako s skrajne meje pri Smohorju, iz občine Brdo izjava s 330 podpisi, Smihel nad Pliberkom s 812 podpisi, ki so se pa še nabirali, iz St. Jakoba v Rožu s 1001 podpisom, iz Črne s 1230 podpisi. To so bile vse druge številke kakor pozneje pri plebiscitu. Celo izpred celovških vrat v Zrelcu so poslali 88 podpisov. Gibanje je potegnulo za seboj velik del nemškutarije. Objavljanje izjav je pa kmalu prenehalo, ker so se ljudje bali nemškonalionalnega maščevanja. Ljudstvo je dobro poznalo svoje krvnike. Nekega fanta, Simna Cerneta iz Roža, so pri vojakih, ko so zvedeli, da je podpisal deklaracijo, tako mučili, da je obupal in izvršil samomor. Orožniki so od hiše do hiše hodili in ljudi strašili, spraševali, kdo je vse podpisal, kdo je nabiral podpise, grozilo se je z rekvizicijami, s fronto in podobnim. V nekaterih slučajih so bili ljudje klicani celo pred sodišče, češ, da so se pregrešili proti § 58. kaz. zak. (veleizdaja) in § 65. (ščuvanje proti državnim oblastim). Podpise so pobirala pogumna dekleta in fantje samo še bolj skrivaj. Dne 27. februarja pa je že poslal dr. Korošec z Dunaja brzojavko z vsebino: Slovenski Korošci, brez strahu v boj za našo deklaracijo, ki stoji na popolnoma zakoniti podlagi. Vsako oviranje takoj nahanjati! Brzojavko je »Mir« objavil na čelu lista, 8. marca pa uvodnik »Osvobodjena deklaracija«.

Za 7. aprila je bil sklican velik shod v St. Janžu pri Dravogradu, kjer smo hoteli skupno s Stajerci manifestirati za deklaracijo. Shod je bil od naše strani, kakor vsi naši shodi na Koroškem, dobro pripravljen, pa tudi Nemci so hoteli enkrat za vselej napraviti konec shodom za majsko deklaracijo. Prišli so iz Koroške in Stajerske, pripravljeni na boj. Na shod je prišel dr. Korošec. Na shodu je nastal pretep, ko so Nemci vdrli na zborovališče na prostem v organiziranih vrstah. Po kratki borbi so bili oboroženi Nemci pregnani v beg. Nepozabljen mi bo ostal prizor, kako je divjaka tolpa, oborožena s palicami, bežala pred slovensko ženo, ki je bežeče še nekaj časa zasledovala v bučno veselje navdušene slovenske množice.

Koroški Nemci so skušali gibanje Slovencev paralizirati. Za Binkošti so sklicali v Celovcu shod, ki so se ga udeležili Nemci vseh strank. Posl. Dobernig je tam izjavil, da se je samo šest občin izjavilo za majsko deklaracijo, kar pa seveda ni bilo res.

Dne 25. majnika so bili pri cesarju, kjer so renegati, ki se nikdar niso prištevali Slovincem, v imenu Slovencev izjavljali, da so koroški Slovenci proti majski deklaraciji. Za

10. junija so dobili krepak odgovor od odbora političnega društva, ki je objavil odločno resolucijo proti falzifikatorjem javnega mnenja med koroškimi Slovenci.

Tako se je borba nadaljevala, dokler niso nastopili dnevi prevrata, ko ni šlo več za izjave za ali proti deklaraciji, marveč za njeno uresničenje.

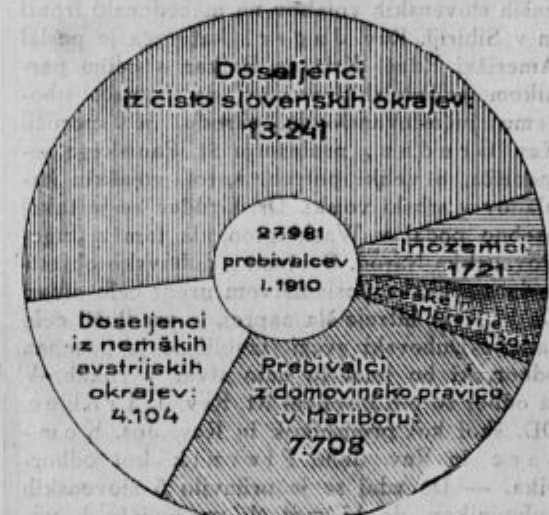
Dr. Fr. Kovačič:

Štajerski Slovenci in majniška deklaracija.

»Stajerc« in »Kranjcev« sicer ni več, tudi ne žalujemo za njimi, a naš članek se ožira v preteklost in tam moramo računati s tem. V velikem pokretu, katerega desetletnica poteka, igra bivša Slovenska Stajerska zelo važno ulogo. Italija je imela in ima še načrt, do Zidanega mosta Slovenijo vzeti za sebe, drugo pa pustiti Nemcem in Madjarom. Kaj pomeni Spodnja Stajerska ali mariborska oblast, nam kaže najbolj jasno jadikovanje onstran meje, v Gradcu. Tamkaj sistematično preplavljajo književni trg s knjigami, brošurami in članki, v katerih dokazujejo, da je Spodnja Stajerska nemška, da se jim je zgodila s sv. žermenskim mirom krivica, ki se mora popraviti. O tem hočejo prepričati pred vsem vse odločujoče kroge v Nemčiji, da se ob »Anschlussu« mora k Nemčiji pritegniti tudi Spodnja Stajerska. Nikar ne zapirajmo oči in ušesa takim nakanam!

Namen našega članka ni, da obnavlja stare spore, temveč da ugotovi resnico: Nemcem se ni zgodila nobena krivica.

Tudi v naših krogih se večkrat govori o »nemških« mestih. S tem se nehote priznava kot utemeljeno delo tisočletnega raznarodovalnega sistema. Kakšen človeški material je imel Maribor pred polomom, nam nazorno kaže priložena slika, ki je (v barvah izvedena) bila v Parizu predložena antantni komisiji in je močno učinkovala.

Mariborsko prebivalstvo 1. 1910 po domovinski pravici. Od 7708 prebivalcev ki so 1. 1910 že imeli domovinsko pravico v mestu, se je večina med 1900—1910 priselila iz slovenskih krajev.

Razumemo pa, da so z izgubo Maribora in Spodnje Stajerske prekrizani veliki vse-nemški načrti, ki še tudi sedaj niso opušteni.

Pozabiti se tudi ne sme, da so nemški predvojni listi vedno in vedno jadikovali o zapostavljanju in zatiranju nemštva od strani avstrijskih vlad, dasiravno so imeli vsega v izobilju.

L. 1917 je nemški poslanec Hoffman v Wellenhof pisal v reviji »Deutsche Kultur in der Welt«, da je spodnje Stajersko nemštvo imenitna vez v dolgi verigi, ki mora ohraniti nemštvo pristo pot do Adrije. Glavni sčebri tega mostu so »nemške« centri Maribor, Ptuj, Celje. Posebno važno ulogo je imela pri tem »Südmarka«, o katere nalogah piše isti pisatelj (str. 222—225), da je »med vsemi nemškimi obrambnimi društvi prva začela z nemškim naseljevanjem in sicer tam, kjer je zastalo v 13. stoletju.« Najprej je začela uresničevati načrt, da se nemški mariborski jezikovni otok na zapadu in severu zveže s sklenjenim nemškim ozemljem. Zato sta bila usmerjena proti Mariboru dva silna sunka: od Spilja čez St. Ilj in od Dravograda po Dravski dolini. Potem bi prišlo na vrsto istočno zaledje Maribora, Slovenske gorice in Mursko polje, kjer so že Nemci imeli močne postojanke pri Sv. Lenartu, pri Sv. Trojici, v Radgoni, Ptuj, Ljutomeru in Ormožu. Ko bi padel Maribor, bi se začela silna ofenziva iz vseh teh postojank istočasno.

Da bi se germanizacija pospešila, so že med vojno začeli naseljevati na Spodnje Stajersko galiske in bukovinske žide, pa erdeljske Švabe.

Čim bolj je rastla verjetnost, da se odpro vrata državne zbornice, tem drznejši in brezobzirnejši so postajali Nemci. Po nastopu novega cesarja so zahtevali, naj se glasoviti § 19 odpravi in država najprej preustroji v nemškem smislu, potem šele se naj razpišejo volitve v državno zbornico, v kateri mora načeloma biti zagotovljena Nemcem večina. — Nemški »Nationalverband« je v svojem programu izrecno poudarjal, da Nemcem gredo predprave pred vsemi drugimi. Nemščina se je imela proglasiti za državni jezik v onem

Za koroške Slovence je bil čas agitacije za majniško deklaracijo in osvoboditev slovenskega naroda težak in buren, ali kljub temu lep in idealen in bo ostal zapisan v slovenski zgodovini kot jasna priča nacionalne zavesti in žilavosti koroških Slovencev, od nas nikdar pozabljenih!

smislu, kakor je na Ogrskem bila madjarščina državni jezik: vsi uradi bi morali poslovati le nemški, vsi zapiseniki in vse javne knjige se voditi v nemščini, ljudsko šolstvo bi se moralo tako preustrojiti, da bi se vsak otrok v zakoniti šolski dobi lahko popolnoma naučil nemščine.

Zasigurati bi se moral nemški značaj nemških dežel, ne le celot, temveč tudi de-lov, t. j. Koroška in Stajerska bi veljali kot nemški deželi.

Tako je bilo ozačje, v katero je padla majniška deklaracija. V dejanskih razmerah je vsebovala le minimalni program. A Nemci so jo takoj od začetka tolmačili v maksimalnem smislu. Tudi Slovincem je prav kmalu postalo jasno: ali nič ali maksimalni program. Z ozirom na objestno nemško (kakor tudi madjarsko) miselnost je bilo izključeno mirno in enakopravno sožitje Nemcev in Madjarov na eni, Slovincem na drugi strani v okviru stare monarhije. Madjarski poslanec Rakovski je zadel pravo, ko je rekel v ogrski zbornici 26. jan. 1916: »Jugoslovanska država bi bila katastrofa za monarhijo.« Morala je biti ob nemško-madjarski nestrpnosti! Vsakdo je dobro razumel, kaj so pomenile besede dr. Korošca, ki jih je odkrito izrekel v državni zbornici 22. januarja 1918: »Jugoslovanski program gre za ustanovitvijo samostojne jugoslovanske države.«

Zveplo in ogenj so bruhali nemški listi, zlasti spodnještajerski: »Marburger Zeitung«, »Deutsche Wacht« ip. tujski »Stajerc« zoper slovenske poslance in vsi ti strupeni napadi se osredotočujejo na »političnega kaplana« — dr. A. Korošca. Treba je le prelistati takratne nemške politične liste, da si človek predstavi, v kakšnih kulturnih, socialnih in političnih razmerah smo Slovenci ob meji živeli 1000 let! Celi kup najgršnih psov!

Drzni so bili Nemci v svojih načrtih, iznajdljivi in neizbrani v sredstvih, toda bili so slabi psihologi. Mislili so z brutalnimi zapiranjem, pobijanjem in klevetanjem fizično in moralno uničiti naše voditelje, zlasti duhovnike, katere so dolžili, da z bačili zastupljajo ljudstvo, ter hoteli ljudstvo odvrti od njih. Dosegli so ravno nasprotno. V nemajhni meri je zahvaliti nemškemu divjanju, da se je tako mogočno razgibala sicer tako mehka, pohlevna in plašna duša našega ljudstva. — Ljudsko razpoloženje po majniški deklaraciji tja do poloma je ena najstojnejših strani naše nevesele zgodovine. Primerjati se da le onemu navdušenju, s katerim so nekdanji naši dedje sprejeli Cirila in Metoda!

Navdušenje ljudstva in podpisovanje majniške deklaracije, četudi v minimalnem smislu, je eden izmed glavnih faktorjev, ki so nam izvajali in pomagali zgraditi narodno državo.

Naša delegacija v državnem zboru je imela zelo težavno stališče. Nemci in vlada so trdili, da je majniška deklaracija le sanjarija prenapetih politikov, ljudstvo pa se ne strinja s tem. Vladi na pomoč je prišel tudi dr. Sušteršič, na Hrvaškem pa frankovstvo, ki je z vladnim pritiskom celo nadškofa Stadlerja potegnilo v boj proti našim pravicam. Ljudstvo je te trditve sijajno ovrglo in pokazalo čudovito neustrašenost in pa politično zrelost.

Ako bi ne bilo naše ljudstvo na Sp. Stajerskem tako odločno manifestiralo svoje volje, bi voditelji ne imeli opore in antantne oblasti ne bi nikdar slovenske Stajerske priznale Jugoslaviji. Trebalo je le z malim prstom migniti, da želimo ostati v Avstriji, pa bi nam ploskala čela Evropa!

Vse to je treba imeti pred očmi in se ne sme nikdar pozabiti. S kako infernalno zloba se nam je v obmejnem Mariboru bilo boriti, je z bengalsko lučjo — ravno k desetletnici — razsvetlil zadnji tiskovni proces pred mariborskim senatom.

Tista temna in zlobna sila, ki je skozi desetletja na tisoče našega, v mesto priseljenega ljudstva nam odtujila in poglala v vse-nemški tabor s terorizmom in najpodernejšimi psovskami, ta temna sila, socialna demokracija, je v najkrtičnejših trenutkih skušala spraviti naše ljudstvo pod tuje tiranstvo in čez 10 let pogreva podlo kleveto o streljanju duhovnikov na nemške mase. S tem je jasno dokumentirala, da nima nobenih etičnih principov, dobro ji je došla tudi najpoderjša kleveta in laž.

Bolj kakor vsak članek nam kaže to, v kakih razmerah smo živeli Slovenci.

Katoliški Slovenci s svojo duhovščino nismo delali za Jugoslavijo iz sovraštva do drugorodev, temveč iz visokega otičnega motiva, da ima tudi zaničevan in stoletja preziran slovenski narod pravico do zraka in solnce božjega.

„Raduje se življenje nam, saj Radion pere sam!“

RAZUMNA
MICA

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilo in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Varuje perilo!

Ivanka Kle...

Slovensko ženstvo in majniška deklaracija.

Kadarkoli je žena mogla in smela na zakonit način nastopiti v politični areni, je to storila častno. Za to so nam priča zgodovinski trenutki v življenju narodov, ki je bilo vse na kocki in so se v skrajni sili pozvale na neposredno delo in žrtve za domovino tudi žene. V takih trenutkih žene nikdar niso odrekale, marveč so se v domovinski ljubezni vselej izkazale vredne svojih mož in sinov.

Tak zgodovinski trenutek smo doživeli Slovenci ob izidu svetovne vojne. Bili so to časi, ko nam je bila pošastna vojna, ki je tiljala brata proti bratu za tuje interese, porabljala že cvet naših mož in je terjala sedaj še onemoglo starce in sestradano nedoraslo mladino; ko so se v pretežkem delu, najhujšem pomanjkanju in strašni duševni bedi izčrpavale zadnje sile našega ženstva. Tedaj je postal Novi svet za svobodo človeštva in tedaj je zasvetila nada svobode tudi nam Slovencem. Velik čas nas je našel velike. Imeli smo voditelje, ki so z majsko deklaracijo poskrbeli, da smo Slovenci vstopili v novo dobo kot politično zreli in svobode vredni narod.

Bilo je pa treba majski deklaraciji podpisati člegeta naroda, to je narodnih množic. Kdo naj to delo opravi, ko so vse organizacije zamrle in ni bilo nikjer prostih delavskih moči? Brez pomisleka so naši voditelji to nalogo poverili našemu ženstvu, ki jo je, kakor vemo, slavno izvršilo. Ob določenem roku je imel dr. Korošec nad 200.000 podpisov, vezanih v devetih debelih knjigah, v rokah.

Slovensko ženstvo je v tistih usodnih dneh sploh bilo nositelj misli narodnega osvobodjenja. Če se spomnimo, kako tuja je morala biti Slovencem taka misel vse do zadnjega — saj je bila bivša monarhija tako mogočna država, da se je zdela po človeški sodbi neporušljiva, in smo bili razen tega zvezani z njo po močnih versko-kulturnih tradicijah in gospodarskih interesih — in da je bilo ženstvo dotlej brez političnih pravic, da se torej politično ni udeleževalo, se moramo čuditi, odkod tedaj slovenskemu ženstvu toliko politično spoznanje, toliko politična vera v čisto novo dobo, ki se je napovedovala. To politično zavednost bomo vedeli prav ceniti, ako jo primerjamo s tem, kako so bili Slovenci pred sto leti sprejeli osvobodjenje izpod avstrijskega jarma! Vsekakor smo bili v tem doživeli leto 48. in vse, kar mu je sledilo. Kljub temu pa je treba priznati, da je pokazalo slovensko ženstvo v usodnih letih 1917 in 1918 obžudovanja vredno politično zrelost, ki ji bo majska deklaracija vedno najčastnejši spomenik.

Ob prvi desetletnici deklaracije so mora slovensko ženstvo vprašati: Ali niso v sivi vsakdanjosti prvih osmih let našega novega državnega življenja obledeli veliki ideali, ki so nas takrat navduševali? Saj je res, veliko se je v teh letih grešilo nad nami, mnogokaj se je uredilo drugače, nego smo mi želeli in pričakovali — toda ali je zato narodna svoboda, lastna državnost manj resnična vrednota, lažnjivi ideal? Gotovo ne, ker bi drugače morali zavreči sploh vsa človeška občustva, ki so vsa nepopolna, odreči se vsem idealom, ki so v svoji popolnosti vsi nedosegljivi. Tudi v drugih narodnih državah ljudem v teh letih ne lete pečene piške v usta, da sramotnih, suženjskih razmer, v katerih žive naši neodrešeni bratje v tujih državah, niti ne spominjamo.

Bog je odlikoval človeka pred vsemi drugimi bitji s svobodno voljo. Od tedaj klije v vsakem plemenitem človeškem srcu hrepenenje po svobodi in vsakemu narodu, ki zasluži to ime, je in bo svoboda in samostojnost najvišji politični cilj. Mi smo na ta cilj dospeli po majski deklaraciji. Vendar se tega, kar smo z njo dosegli, še nismo vsi prav zavedli.

Nad tisoč let smo bili brezdomovinci; država, v kateri smo živeli, nas ni nikoli priznala kot enakopravne državljane, za vsako drobtino narodnih pravic smo se morali boriti z naporom vseh sil, višje službe so bile v naši lastni deželi zasedene s tujci; v tujini so našega človeka poznali le pod sužnjim imenom tuje države in v tujini je šele prav občutil svoje brezdomovinstvo, ko je videl, kako samozavestno nastopajo povsod pripadniki svobodnih narodov: Američani, Angleži, Francozi, Rusi, Nemci, Švedi i. dr. in koliko ugleda uživajo.

Danes smo tudi mi državljani svobodne, ponosne, pa miroljubne narodne države, ki nosi v svojem imenu tudi naše ime! Z njo smo po dolgih vekovih, zopet vstopili v kolo svobodnih narodov, v svetovno zgodovino. — Imamo lastno najvišje kulturno ognjišče: univerzo, imamo vzorno narodno armado, naši fantje služijo pod lastno narodno zastavo lastni jugoslovanski, domovini, po morjih plovejo naše ladje pod našo narodno trobojnico, pod našimi slovanskimi imeni, tujina nas pozna in spoštuje. Kdor ni suženjskega srca, se mu morajo ob tem širiti prsa.

Zato pa seveda ni treba, da bi bili zadovoljni z vsem, kar v državi ni dobrega, da bi se morali vdati krivicam, ki se nam kjerkoli gode. Nasprotno — prav zato, ker ljubimo to državo, ker se zavedamo vrednosti svobodnega državljanstva, moramo delati iz vseh sil, da se vse zlo v njej kolikor mogoče zatre, da se čimboljše uredi, da se s tem čim višje dvigne, čim bolj utrdi. Naša je, zato moramo delati za njeno izpolnitev kakor za svojo lastno. Tu je treba jugoslovanskim katoličanom tiste veličine uma in srca, s katero sta objemala to državo — eden v duhu, drugi v resnici — naša zavedna katoliška apostola: dr. Krek in dr. Mahnič.

Za časa naše narodne sužnosti patrijo-tizem v naši domači vzgoji ni mogel igrati nobene aktivne vloge in je dejansko tudi ni nikdar igral. Naše matere so vzgajale svoje otroke v dobre Slovence, verne katoličane, pridne, poštene ljudi, ne pa v zavedne, ponosne državljane. Drugače biti ni moglo. Ta vrzel v novi narodni državi globoko zeva in kliče našim materam, da jo izpolnijo. Ne šola, ne vojska, ne vse oficijelne parade ne morejo obuditi tiste globoke domovinske ljubezni, ki je močnejša kakor smrt, ki daje rast vsem državljijskim čednostim, če je otrok

Dobre lastnosti čevlje

so te-le: čistilo je mehko in se dobro razmaže; daje čevlju takoj lep, temen sijaj. Usnje ostane vedno voljno.

In te lastnosti ima Indian pasta. Če pri uporabi prve doze se bodele o tem prepričali.

ne pije z maternim mlekom. Mati priveže otroka na vero in dom, mati ga mora privezati tudi na domovino.

Tu mora biti slovenskim materam zgled srbska majka, ki je z radostjo in ponosom prinašala za narodno svobodo najdražje, kar je imela: svoje sinove junake in ni jokala za žrtvami, dobro vedoč, v kako dragocen odkup jih daje. Slovenski narodni značaj mora slo-

D—ć:

Majniška deklaracija in Hrvati.

30. maj 1917. l. bo tudi v hrvatski politični zgodovini omenjen kot dan narodnega vstajenja, življenske narodove moči, kot mogočen val vstajajočega hrepenenja po svobodi in zedinjenju Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Razmere na Hrvaškem z Bosno, Dalmacijo in Istro vred so bile črne v vsakem oziru. Dalmatinski deželni zbor ni bil za časa vojne sklican, ravno tako ne bosenski sabor. Istrski deželni zbor, izvoljen junija in julija 1914. l. sploh ni bil sklican, pač pa 30. aprila 1916. l. razpuščen. Na slovenskem jugu je funkcioniral le še hrvatski sabor v Zagrebu, v katerem je imela ves vpliv in odločilno besedo hrvatsko-srbska koalicija s Sv. Pribičevićem in dr. G. Popovićem na čelu. Razmere v hrvatskem saboru niso bile nič kaj dobre. Hrvatska banovina je imela v deželah ogrske krone izjemno avtonomijo na podlagi posebne pogodbe, ki se je obnavljala vsakih deset let. Banovina je 44 odstotkov svojih dohodkov smela porabiti za lastne avtonomne zadeve (šolstvo, sodstvo, nar. ekonomija), ves drugi denar pa je šel za skupne potrebe Ogrske in Hrvatske. Hrvatsko-srbska koalicija in vladni ostanki staro-madžaronske stranke (unionisti) sta podpirali vladno barona Škerleca, hrvatskega bana in Tiszinega eksponenta, in preživljali zlate čase guvernamentalnega bloka.

Hrvatskemu in srbskemu ljudstvu našega juga je avstrijska vlada vzela vsako oporo. Inteligenca je romala v zapore in internacijske taborišča, narodna predstavništva v občinah in deželah so bila razpuščena. Tretje leto vojne je prihajalo v znamenju lakote. Nikdar ni doživel naš narod tako hudih dni. Izid vojne je bil negotov. Centralne sile so domile vse odpor na severnem bojišču. Težko je bilo v teh dnevih izreči besedo upanja, tolažbe in vere. In vendar je naše ljudstvo čakalo z vso svojo ljubeznijo v duši tolažbe, besede, ki bi bila krik v temni noči, krik vselega upanja in trdega ponosa.

Deklaracija 30. maja je prišla kot prvi vestnik narodnega vstajenja. Razen Slovencev je podpisalo deklaracijo 11 Hrvatov. V državnem zboru so že od prej sedeli v skupnem klubu s poslanci SLS štirje dalmatinski in trije istrski hrvatski starčevićanski Hrvatje. Skupni klub vseh 33 jugoslovanskih poslancev je imel poleg Slovencev še enajst Hrvatov in dva Srba. Tako je bila ustvarjena prva mogočna fronta, ki si je nadelala velik cilj: edinstvo našega juga.

Majska deklaracija je bila zamišljena kot praktična vzpodbuda k pokretu dremajočih energij našega ljudstva. Po vseh jugoslovanskih krajih je bilo treba izzvati manifestacije za zahtevo Slovencev, Hrvatov in Srbov po lastni državi. In izjave so prihajale, jasne in odločne.

V otvoritveni seji hrvatskega sabora, dne 5. junija 1917. l. je prebral v imenu poslancev Starčevićeve hrvatske stranke prava dr. Ante Pavelić izjavo za majsko deklaracijo, v kateri vbi vse stranke hrvatskega sabora na skupno delo za narodno zedinjenje in svobodo. Deklaraciji, ki jo je podpisalo 9 po-

venska mati dopolniti z novo potezo: s ponosom in zanosom svobodnega državljana.

Slovenke! Ne dajte si po vsakdanjosti, ki je povsod trda in nevesela, zatemniti spomin na majsko deklaracijo! Obnovite njen duh, dopolnite delo, ki ste ga tedaj začele, oklenite s svojo materinsko ljubeznijo, kar smo takrat pridobili: našo narodno državo, up naših neodrešenih bratov!

★

slancev, je levica viharo pritrjevala, medtem ko je najmočnejša stranka, hrv.-srbska koalicija, molčala. Vendar je dr. Pavelićeva izjava imela uspeh. 8. junija je odstopil ban Škerlec. Ogrsko ministrsko predsedstvo je prevzel grof Moric Esterhazy in za hrvatskega bana je prišel 28. junija pl. Mihallovich, katerega je koalicija seveda podpirala, četrudi je kot madžarski eksponent v seji 7. avgusta 1917 ostro protestiral, da je opozicija izjavila, da želi konec integritete dežel krone sv. Stefana. Medtem je pa koalicija že razpadla. 12. julija so že sedeli koalicionaški disidenti dr. Budisavljevič in Valerijan Pribičević, brat šefa koalicije, v klopih poslancev Starčevićeve stranke v hrvatskem saboru. Izstopili so pozneje tudi dr. I. Lorković in dr. D. Šurmin in je Sv. Pribičevićeva koalicija polagoma izgubljala svoje pristaše. — Guvernamentalizem, zavoljo katerega se Pribičevićeva koalicija ni hotela pridružiti akciji celokupnega jugoslovanskega naroda bivše monarhije, krepko očita Sv. Pribičeviću tudi Šćepan Grdjić v letošnji »Politiki« 18.—21. februarja. Pač pa je val navdušenja za majsko deklaracijo šel čez banovinsko večinsko stranko in preplaval vse ozemlje našega juga.

Avgusta in septembra 1917. l. so priredile Hrvatska, Bosna in Dalmacija navdušen sprejem vodjama deklaracijskega gibanja dr. Kreku in dr. Korošču. Majska deklaracija je navdušila ves narod. 25. januarja 1918. l. so se hrvatski deželni poslanci istrskega deželnega zbora deklarirali za zedinjenje, 14. aprila so to storili dalmatinski deželni poslanci. V Splitu je pred smrtjo zaklical dr. Krek: »Robstvo je veleizdaja!« in narodno gibanje je šlo dalje, vedno bolj navdušeno. Danes, ko gledamo na prizadevanja našega ljudstva pred desetimi leti, se nam zdi da je bilo zelo pogumno v letu zmaga centralnih sil na severni in jugozahodni fronti organizirati tako močno deklaracijsko gibanje. In vendar je naše ljudstvo bolj in bolj vztrajno poudarjalo svoje zahteve. Nič več se nista brala v izjavah »dinastij« in »okvir«. Ne najdemo je več ne v resoluciji narodnega shoda v Splitu 2. julija 1918, ne v resoluciji narodne organizacije za Hrvatsko Primorje in Istro z dne 14. julija, ne v resolucijah veličastnega slovenskega shoda z dne 5. maja 1918, ne v deklaraciji opozicionalnih hrvatskih in srbskih poslancev v Zagrebu z dne 3. decembra 1917.

Bosenski politiki so navezali prisrčne stike z jugoslovanskim klubom in dr. Dimović ter dr. Sunarić sta bila stalna gosta pri deklaracijskih voditeljih. V ospredju bosenskega deklaracijskega gibanja so stali frančiškani. Deklaracijsko gibanje je združilo v mogočno falango Hrvate in Srbe. To je bil morebiti največji uspeh gibanja 1917. in 1918. l. Katoliški dalmatinski hrvatski frančiškan je vodil srbsko kmetško ženo po nedolžnem ustreljenega Onisima Popovića in iskal zanj pravice! Po manifestacijah balkanske vojne je bilo deklaracijsko gibanje pač največja manifestacija jugoslovanskega bratstva!

Okrog akcije Jugoslovanskega kluba so se bile že zbrale hrvatske in srbske opozicijske stranke. 3. marca 1918 je bil v Zagrebu velik sestanek jugoslovanskih politikov vseh krajev slovenskega juga. Sešle sta se obe slovenski stranki, vse hrvatske politične skupine razen koalicije in frankovcev in voditelji Srbov iz Bosne, Dalmacije in Banovine. V zborovalno dvorano je prišel policijski uradnik in proglasil navzoče za aretirane! Državni poslanci so pač protestirali, a se sestanek pod režimom koalicije ni mogel nadaljevati. Vendar pa je ta sestanek napovedal zedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov za vsako ceno v eno državo.

Deklaracijsko delo je bilo pomembno ne le na znotraj, ampak tudi na zunanje. Dalo je namreč obširno legitimacijo Jugoslovanskemu odboru v inozemstvu, in v angleških ter francoskih izdajah odborovega bulletina je antantina javnost brala ponatise protestov Jugoslovancev, ki jih je slušala dunajska zbor-

nica, in goste izjave za svobodo in zedinjenje s podpisani slovenskih Jugoslovancev mož in žen. Dozorela je obenem misel po narodni organizaciji, Narodnem svetu. Številna dezertiranja, zeleni kadri, notranji razkroj gnile monarhije so nujno sledili akciji majške deklaracije. V prvih dneh februarja 1918 je prišlo do upora brodograjev v Boki Kotorski in je pred vojaško sodišče bilo predvedenih par sto hrvatskih in slovenskih mornarjev, katerim so bile celo prepovedane od vojaške pomorske komande razglednice z dr. Krekom in dr. Korosem. Neuspehu kotorskega upora je sledila trdna revolucionarna organizacija mornarjev v Šibeniku in Puli, ki so odpovedali pokorščino in dajali informacijska poročila vojaškim oblastem antante. Vse navdušenje v naše ljudstvo je prineslo deklaracijsko gibanje in oktober 1918. I. je prinesel svobodo in državo SHS z Narodnim Večjem na čelu.

požrtvovalnost jugoslovanskih dobrovoljcev, ki so bili pripravljeni dati življenje za osvoboditev svojega naroda.

Zborovanje se je zaključilo ob 9.45. Omeniti moramo, da je policija dala za to zborovanje stroga navodila govornikom in iniciatorjem ter zahtevala od njih, naj nekaterih dejstev ne omenjajo preveč. V garderobi hotela Union je bil pripravljen tudi cel kordon stražnikov, toda brez vsake potrebe, ker se je zborovanje zaključilo brez vsakega incidenta.

Mladina proslavlja desetletnico majniške deklaracije.

Srednješolske proslave.

V dnevih, ko proslavlja ves naš narod desetletnico zgodovinskega dogodka, ko je načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korosec prečital v dunajskem parlamentu deklaracijo, s katero so Jugoslovani postavili prvi temelj svoji sedanji državi, v teh dneh ne sme zaostati niti naša mladina. Znano je, da je poleg ženstva mladina z največjim navdušenjem agitirala v onih težkih dneh leta 1917. in 1918. za podpisovanje majniške deklaracije.

Da sedanji naraščaj ne zaostaja prav nič za onim, so pokazale večerajšnje prireditve, s katerimi se je pričela proslava desetletnice majniške deklaracije v Ljubljani. Na štirih krajih so se vršile večerj ob 4 popoldne mladinske prireditve: V velikih unijskih dvorani, kjer se je zbralo dijaštvo realke in vseh treh državnih gimnazij; dramsko gledališče je napolnilo dijaštvo obeh učiteljskih in nekaterih meščanskih in osnovnih ljudskih šol; v opernem gledališču so se zbrali dijakci srednje tehniške, trgoveške akademije in šole ter nekaterih osnovnih šol; v kinu Matici so priredile proslavo dijakince ženske realne gimnazije.

Vse štiri prireditve so prav krasno uspele. Na sporedu so bile koncertne in pevske točke, deklaracije, recitacije, uprizoritve in govori. Vsak spored je zaključila državna himna.

Te prireditve, s katerimi je srednješolsko dijaštvo dostojno proslavilo desetletnico majniške deklaracije, so pokazale obenem tudi najlepše visoko razvito zanimanje dijaštva za umetnost, zlasti za glasbo. Pripomniti moramo le, da v okviru teh proslav niso spadale nekatere točke v kinu Matici.

Dr. J. P.:

Ob majniški deklaraciji -- iz knjige Nemca.

Za pravo umevanje dogodkov pred deklaracijo, ob deklaraciji in po njej vse do končnega zloma avstro-ogrske monarhije je prav primerna knjiga Karla Friderika Nowaka »Der Sturz der Mittelmächte«, ki slika (1921) razvoj dogodkov od pričetka l. 1917. dalje in uvodoma prav dobro riše pogajanja v Brest Litovsku, ki je prav za prav najvišji mejnik v vsej dolgotrajni tragediji svetovne vojne. Mejniki za pogled nazaj tja do l. 1789., ki je otvorilo razvoj moderni Evropi pod vidikom narodnostnega osvoboditvenega, in mejniki tudi za pogled dalje v bodočnost, v katere početku živimo in zremo, kako se s sunki na desno in levo polagoma uveljavlja, dokler se zopet ne zavozlja in razvozlja za prosti razvoj.

Za nas, ki smo bili tvorniki, več ali manj vsi vsak po svoje, sedanjosti, je sodba Nemca, ki je od blizu zrl na potek dogodkov in imel vpogled tudi v tajne arhive, tem bolj zanimiva ravno te dni, ko obujamo spomine za deset let nazaj v dneve, ki so pred 30. majem in po njem.

Bilo je že pomladi 1917, piše med drugim Nowak, da je avstrijski cesar Karel mislil podeliti svojim narodom amnestijo za politične prestopke, ko je država trdno stala, ko je vladala še pri mnogih nadi na ne ravno preslab konec vojne. Dobrohotnost cesarja, njegova odgovorni svetovavci so zatrjevali, da jim ni nič znano o takem koraku, ni bila plod prostovoljne težnje: grozeča nevarnost in pa skrb pred zatožnimi glasovi lastnih narodov, končno divji, obupni poskus, da bi napovedane težke viharje vendarle preprečili z milobo, je porodila le-tak čin.

V državnem zboru so bili avstrijski ljudski zastopniki zopet zbrani. Med vojno se ga konstitucijski cesar Franc Jožef sploh ni upal poklicati k sodelovanju; imel je strah pred radikalnimi zahtevami posameznih skupin, ki jih ni smel uslišati; in je mislil, da se sme zanesti celo na udanost in zvestobo širokih množic vsaj do gotovih meja, pa se je vendar bal, da pride baš radi njih do zadreg, ki so mogle v vojski povzročiti samo nesrečo. Cesar Franc Jožef ni bil sklical državnega zbora. Sicer si je bil ministrski predsednik grof Stürgkh iz skrbi starega cesarja in iz svojega lastnega strahu, da bi se posvetoval z državnim zborom o usodi monarhije, sčasoma skoval nasilsko vladanje, ki ga je poznala komaj Meternichova Avstrija. Ko je min. predsednika položila na tla krogla socialistična in pisatelja Frica Adlerja, je nastopil povsod v državi nehoti nek oddih, ki je celo morilec rešil življenje. To celo po smrti Franca Jožefa trajajoče popuščanje v napetosti so menili izrabiti mladi cesar ali njegovi svetovavci: morda je bil zdaj prišel trenutek, ko so mislili narodi države vključno vojnemu stanju soddločevati o svoji usodi v ljudski zbornici.

Naš dan.

Jugoslovanska Matica je storila vse, da nas združi danes v eni sami veliki manifestaciji. Zato je dolžnost nas vseh, da danes odmeva glas po vsej slovenski zemlji tja preko mej, da slišijo vsi slovenski naši prisegelci. Na čelu naših slavnosti stopa naša mladina, ki so se ji pridružila vsa narodna društva. Prosimo vse narodno občinstvo, da se pridruži naši manifestaciji. Okrasite hiše z zastavami, okrasite okna z deklaracijsko diplomom, kupujte ob spreodu spominske znake po 1, 2 in 5 Qin! — Dokažimo vsemu svetu, da se zavedamo svojega velikega dne!

Zborovanje akademske mladine.

Snoči je sklicala akademska mladina v unijsko dvorano manifestacijsko zborovanje, da primerno proslavi desetletnico majniške deklaracije. Zanimivo je bilo zborovanje prepozno naznanjeno, tako, da se je občinstvo večinoma abscentiralo od zborovanja. Kljub temu pa je dijaštvo prilično še dovolj napolnilo galerije in del dvorane.

Zborovanje je otvoril jurist Iskra, ki je uvodoma očrtal ves historijat borbe Jugoslo-

Zapletenost narodnega problema je komaj da sprevidel cesar Karel, ali komaj da v celoti. Rešitev je bila tu. Ako pa se narodna zadovoljitev ni dala popolnoma ali ne z brez-pogojno gotovostjo posrečiti, doseči z nepogrešljivimi, trdnimi poprijemi, ki so dali vsakomur svoje pravo, potem pa je bilo vendar bolje, da se problem sploh ni načel.

»Ne igrajte se, Veličanstvo s Hrvati«...

Maršal Konrad v. Hötzendorf, razen Stefana Tisze edini, ki ni tega, kar je smatral za resnico, tudi pred cesarjem drugače pobarval, ga je neštokrat svaril. Jugoslovansko vprašanje, radi katerega je prišlo do vojne, jugoslovansko vprašanje, ki je Avstrijo, kot se vzame, ali utrjevalo ali ogrožalo, je je predvsem pritiskalo, je moralo predvsem biti urejeno. Tudi proti Ogrski, ki se je zase izgovarjala, češ, da ne pozna nobenega narodnostnega vprašanja, brez vzemirjenja zrla na prizadevanja avstrijskih narodov, in največ le zahtevala, da neprijetne Čehe potlači nemški element v Avstriji in dan za dnem grozila edinole o »integriteti« kraljevine: tudi proti Ogrski in madjarskemu apostolu Stefanu Tiszi. Cesar je zrl ta problem in njegovo nevarnost v pravem jedru. Ali je vsaj pravilno ponavljal, ker je julija 1917 enemu svojih ministrov zaklical:

»Mi bomo rešili jugoslovansko vprašanje, ali pa bomo propadli«...

Vendar pa le ni našel nobene rešitve, ki bi bila prišla pravočasno. Mislil je najprej na človeško dobro dejavnost in na priljubljenost, je vršil mesto rešitve le navidezna dejanja, ki so bila nevarna: državni zbor naj bi zopet delal. Ako si ni upal resničnih, velikih problemov monarhije popolnoma in temeljito prečistiti, potem je bilo nujno treba seveda opustiti tudi vsako sprožitev: in narodnostno vprašanje je državni zbor sprožil. Morda je zato bil šele zdaj čas za vladanje ez »oktroaj«, z milejšimi, uvidevnejšimi »oktroaji« kot doslej. Z »oktroaji« brez parlamenta: če se je že pred veliko avstro-ogrsko preureditvijo, ki je končno bila neizbežna, zdaj plaho izmikalo. Res da se je protivil vsakemu »oktroaju« odgovorni svetovavec grof Czernin. — Stockholmska socialistična konferenca, ki je delala za mir — spomladi 1917 — je delala z odposlanci z Dunaja; dala bi se celo z Dunaja vodili. Na vojskujoče bi se dalo odspodaj pritisniti in zato trenutno oktroaji niso prav nič uместni za notranjo politično preureditev. Za 30. maj je bil sklican s cesarskim patentom z dne 26. aprila 1917 — državni zbor.

Komur je do tega, da spozna podrobno, stani nadaljnega razvoja po deklaraciji, sezi nazaj in čitaj to knjigo in se zamisli v — usodo države in državnikov, ki ne umejo, ali pa nočejo, čisto tudi pri najboljši volji ne morejo razrešiti najenostavnejšega problema, kadar jih zaplete »časov sile« v končno igro...

nov za nacionalno svobodo. V tem historijatu zavzema eno najodličnejših mest majska deklaracija.

Drugi govornik abs. iur. Likovič je imel krasen pesniško zamišljen govor, v katerem je izvajal med drugim, da je že Herder dejal, da je dvajseto stoletje stoletje Slovanov. In vendar so Slovani danes najbolj pogaženi. Evropa je bolna in čeprav pleše že nad lastnim grobom, ne neha z zatiranjem Slovanov. Prvi korak Slovanov v novem stoletju za svoje uveljavljanje je bila majska deklaracija, ki je pomenjala zdravo, čvrsto stremljenje za emancipacijo našega naroda. Govornik omenja zasluge našega ženstva za majniško deklaracijo ter zaključil s pozivom na vso akademsko mladino, da naj ostane principom deklaracije zvesta in vedno pripravljena, če se bo treba boriti zanje.

Tretji je govoril medicinec Mrzel. Njegov učinkovit in efektan govor, ki je bil mestoma prekinjen z viharjem odobravanjem, je izvenel v klic po nadaljevanju borbe Slovencev za nacionalno suverenost v družbi z vsemi tlačenimi narodi, ki stremijo za svobodo in ki jih tlač imperializem zapadne Evrope in Amerike.

Četrti govornik arhitekt Jurčević je omenjal junaško borbo srbske vojske proti ogromni premoči bivše črnozlate monarhije. Navajal je

Nejasen politični položaj.

PRIPRAVLJA SE RAZCEP SDS? — VLOGA DR. ŽERJAVA IN »NAPREDNEGA BLOKA«.

Belgrad, 28. maja. (Izv.) Vladno časopisje poroča, da bi se mogla skupščina sklicati v izredno zasedanje 11. ali 18. junija. Na tej seji naj bi se prečital ukaz o razpustitvi skupščine in o dnevu novih volitev. V kolikor smo informirani, ni vzeti te vesti povsem resno, ker je jasno, da za razpustitev skupščine ni potrebno sklicanje skupščine v izredno zasedanje. Poleg tega je izredno zasedanje določeno za 1. avgusta.

Vse te vesti, ki prihajajo iz vladnih krogov, pa potrjujejo, da v vladnih krogih samih še vedno ni soglasja glede skupščine, in da se sploh še ni položaj tako razčistil, da bi lahko mogli z absolutno verjetnostjo trditi, da bo skupščina razpuščena. Dasiravno je večina momentov zato, vendar je gotovo tudi to, da vlada tozadevno še nima pooblastila. Neprestana potovanja v Vrnice tudi dokazujejo, da vladni krogi sami še nimajo nobenih pooblastil, ki so jim za to potrebna.

Radi tega je čutiti tako v demokratskih kakor v radikalnih krogih precejšnjo desorientacijo. Na vse strani se ugiblje o bližnjih dogodkih.

V zvezi s tem poroča časopisje, da je general Milosavljević vpokojen in da bo kandidiral na skupni radikalno-demokratski listi v Sremu in Banjaluki za slučaj volitev.

Nadalje so zanimive vesti o skorajšnjem razcepu v samostojnodemokratski stranki. Časopisje poroča o tem sledeče:

V samostojnodemokratski stranki že delj časa nastopa vrenje, ki se je v poslednjem času pretvorilo v dve izraziti in povsem nasprotujoči si struji. Ta razcepljenost je nastopila vsled jasne in velikosrbskega nastopanja Svetozarja Pribičevića, ki je onemogočil katerokoli sodelovanje Hrvatov in Slovencev v svoji stranki.

Večerašnja »Reč« objavlja vest, v kateri vodstvo SDS izjavlja, da ne soglaša z neka-

terimi članki, ki so izšli v tem službenem organu samostojnih demokratov.

Ta vest je jasen dokaz, da je v vrhovih samostojnih demokratov prišlo do velikih nesporazumov. Hrvati in Slovenci v vodstvu so nezadovoljni s Pribičevićevim delom radi njegove ekskluzivnosti, posebno napram Hrvatim. Jasno se čuti propadanje samostojnih demokratov med Hrvati. Kot izrazita nezadovoljstva nastopa dr. Hinko Krizman in Juraj Demetirović.

Ta vest je v toliko zanimiva, ker je jasno, da jih forsirajo sami samostojni demokrati predvsem slovenski samostojni demokrati, ki se že dlje časa pripravljajo, da bi izstopili iz samostojnodemokratske stranke, da bi na ta način lažje prišli v vlado.

V zvezi s tem je tudi treba vzeti vest o naprednem bloku v Sloveniji, ki je po splošnem mnenju popolnoma propadel in je imel za cilj le reševati dr. Žerjava. Ker pa je stališče dr. Žerjava vsled njegovega sodelovanja v samostojnodemokratski stranki zelo omajano, zato spuščajo slovenski samostojni demokrati take vesti v javnost, da bi lažje izstopili iz svoje stranke in na ta način s pomočjo naprednega bloka rešili vsaj v Sloveniji svojo pozicijo.

FINANČNI MINISTER NE BO KANDIDIRAL?

Belgrad, 28. maja. (Izv.) Finančni minister dr. Bogdan Marković je odpotoval v Vrnice, kjer bo dal kralju po zatrjevanju njegove okolice v podpis ukaz o imenovanju članov državnega odbora. Kakor znano, predlaga finančni minister osem oseb, ki so izven parlamenta. — Kar se tiče kandidature finančnega ministra, zatrjujejo njegovi prijatelji, da on ne misli kandidirati in da sploh ne misli dolgo ostati v položaju finančnega ministra.

Prelom med Anglijo in Rusijo.

LLOYD GEORGE PONOVO OBSOJA VLADNO POLITIKO.

v London, 28. maja. (Izv.) Lloyd George je na nekem shodu ostro kritiziral prekinjenje odnošajev s sovjetsko Rusijo in označil ta korak kot veliko nepremišljenost. Rekel je, da prekinjenje zvez ne more biti niti najmanj razveseljivo dejstvo, ravno nasprotno, angleška policija je s tem bila imenovana za voditelja zunanje politike.

v London, 28. maja. (Izv.) Veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da so nekateri člani delavske stranke in voditelji strokovnih organizacij priredili ruskemu odpravniku pošlov in načelniku ter tajniku sovjetske trgovinske misije v spodnji zbornici poslovnih zajutrk. Kakor se izve, je Macdonald povabilo, da se udeleži tega zajutrk, odklonil.

v London, 28. maja. (Izv.) »Daily Herald« objavlja vsebino govora, ki ga je imel ruski odpravnik poslov Rosengold na zajtrku, ki so mu ga priredili v slovo nekateri člani delavske stranke in voditelji strokovnih organizacij. Poudarjal je v svojem govoru, da dokazilni material, ki ga je porabila angleška vlada za podlago ukinjenja diplomatskih zvez z Rusijo, ni pristen. Nevarnost vojne je sedaj mnogo večja, kot je bila kdaj poprej.

NEMCIJA — POSREDNIK?

Stresemann o angleško-ruskem konfliktu. Berlin, 27. maja. Večera je nemški zunanji minister Stresemann govoril v Stuttgartu.

LINDBERGH SE JE POSLOVIL OD PARIZA

v Pariz, 28. maja. (Izv.) Letalec Lindbergh je danes ob 12 s svojim zrakoplovom odpotoval proti Bruslju. Dolgo časa je krožil v zelo nizkem poletu nad mestom, nakar je zavzel smer proti belgijski meji. Na potu ga spremlja večja skupina francoskih letal, na belgijski meji pa mu priplujejo nasproti bel-

gijski letalci. Iz Bruslja bo jutri odpotoval v London. V torek bo sprejet pri angleškem kralju.

ČIČERIN V FRANKFURTU.

v Frankfurt na Meni, 28. maja. (Izv.) Ruski zunanji minister Čičerin je danes dospel semkaj. Nekaj dni bo ostal v sanatoriju dr. Noerena.

Proračuna slovenskih samouprav potrjena.

IZJAVA FINANČNEGA MINISTRA.

Kakor poročajo zagrebški listi iz Beograda, je finančni minister demantiral pred novinarji vest nekaterih slovenskih listov, češ, da je zavrnil proračuna ljubljanske in mariborske oblasti. Minister je izjavil, da sta oba proračuna že potrjena.

Nemška social-demokracija proti kulturnemu boju.

Berlin, 27. maja. Na socialdemokratskem strankarskem zboru v Kiehu je bila opozicija težko poražena. Njen predlog, naj se obsodi dosedanja politika koalicij pred vsem s centromom je bila z 254 glasovi proti 83 odbit. Z veliko večino pa je bil sprejet predlog strankinega načelstva, ki se glasi:

»Strankin zbor protestira proti netenju takozvanega kulturnega boja! Drugi del predloga obravnava, pod kakimi vidiki stopa lahko socialdemokratska stranka v vlado.

Poljske finance pod ameriško kontrolo.

Varšava, 26. maja. (Izv.) »United Press« poroča iz dobro informirane strani, da bodo kmalu uspešno zaključena pogajanja za večje poljsko dolarsko posojilo v Ameriki. To posojilo bo znašalo 62 milijonov dolarjev po 7%, cena 92. Za kontrolo nad poljsko nar. banko si ameriški upniki v pogodbi zagotavljajo pravico v ravnanju banke, ki šteje 12 članov, imenovati enega ameriškega ravnatelja. Pooblastila tega ameriškega ravnatelja bi bila tako dalekosežna, da bi vsak čas lahko osporil ukrepe ostalih 11 ravnateljev. V razsodišče, obstoječe iz treh članov, bo imenovan po 1 Američan in 1 Poljak. Tretji član se imenuje sporazumno s prvima dvema. — S tem posojilom si Amerika zagotovi premoč nad poljskimi financami.

Mussolini prorokuje novo Italijo.

Rim, 26. maja. Ministrski predsednik Mussolini je v zbornici imel dolg govor, ki je v njem razvil svoje politične načrte za bodočnost Italije, nove Italije, ki bo imela nov obraz in novo dušo. Fašizem hoče Italijo napraviti veliko. Treba je pomnožiti število rojstev. Za davkom na neoženjene utegne priti davek na zakone brez otrok.

Na adresu Nemcev je izjavil, da hoče italijanizirati Trident ter da je pripravljen mejo na Brennerju braniti z vojno, takoj jutri!

Za pregnance ne bo amnestije! Fašizem ne potrebuje opozicije.

Ostro je govoril o opoziciji. Trditve inozemstva, da je 200.000 Italijanov nasilno pregnanih na samotne otoke, je neumna in podla. Radi političnih zločinov je pregnanih na otoke 698 oseb, ki dobivajo po 10 lir na dan. Pred l. 1932. ne bo za nje amnestije. Seveda mnogim, ki so tega vredni, odpustim pregnanstvo. »To ni teror, komaj strogost! Vi bledi gobezdači, ne govorite o terorju, če fašizem vrši le svojo dolžnost, ko se brani!

Fašizem ne potrebuje opozicije, ker njegovi moške niso stara kljuseta, ki rabijo biča. Fašizem se rekrutira iz naraščajoče mladine. Upal sem, da bom čez 5 let fašistovske vlade lahko nekaj dela oddal. Toda, čeprav se pripravlja nov razred voditeljev, bom moral obdržati vlado v svojih rokah še 10 do 15 let!

Moj naslednik še ni rojen!

Zakaj ostajam na vladi? Ne iz vladateljnosti, ampak zato, ker je treba rešiti še

velike naloge!

Te so: oborožitev vseh sil, bitka za finance ter spremenitev ustave.

Nato Mussolini govori o Locarnu ter pravi:

Po izvolitvi Masaryka.

v Praga, 28. maja. (Izv.) Praško časopisje poudarja, da so pri ponovni izvolitvi Masaryka za predsednika republike zedinile svoje glasove meščanske, socialistične, nemške in češke stranke, kar dovolj jasno kaže, da Masaryk ne pomeni kakega strankarsko političnega programa, temveč državni program. Bivalstvo Prage je dalo dovolj jasno duška svojim simpatijam nad ponovno izvolitvijo Masaryka in je prirejalo zvečer na Hradčanih predsedniku navdušene ovacije.

ARETACIJE KOMUNISTOV V ARGENTINI.

v Buenos Aires, 28. maja. (Izv.) Na podlagi spisov in naslovov, ki jih je londonska policija zaplenila v sovjetskem poslopu, je lukajšnja policija izvedla več preiskav ter zaplenila veliko pismenega gradiva in aretirala več oseb.

KOKAINISTI V EGIPTU.

v London, 28. maja. (Izv.) Iz Kaira poročajo, da je policija pri neki raciji aretirala 50 oseb, pri katerih je zaplenila velik množine kokaina.

Prišla je sezona svetlih nogavic!

Tudi najelegantnejša toaleta je nepopolna brez svilenih nogavic. Svilene nogavice ne smatramo danes več kot luksuz ali razkošnost kakor popreje, ko so bili stroški radi neracionalnega čiščenja razmeroma mnogo višji kakor trpežnost nogavic.

LUX nam je pokazal čisto novo pot v čiščenju tako delikatnih tkanin. V mlačni LUX-ovi kopelji moremo vedno prati tudi najfinejše svilene nogavice, ne da bi poškodovali njih nežna vlakna.

LUX odstranjuje nečistočo, ne da bi bilo kakoršnokoli ribanje potrebno ter s tem prepreči, da bi se svilene nogavice pre zgodaj pokvarile.

LUX

Silen gospodarski razvoj Azije

MEDNARODNA KONFERENCA DELA.

Na Vnebohod se je v Ženevi sestala mednarodna konferenca dela na svoje obligatno zasedanje. Za predsednika je bil izvoljen Azijat, in sicer Indijec Chatterjee. Njegov otvoritveni govor je bil tak, da je po pravici moral s skrbjo napolniti evropske člane konference. Ne da bi bil predsednik napadal Evropo, ampak s številkami je ugotovil kolosalno napredovanje Azije v zadnjih letih.

Svetovna trgovina se je v teku dvanajstih let (1912 do 1925) pomnožila le za 5%. V istem času pa je trgovina azijskih dežel zrastle za 36%.

Število industrijskega prebivalstva v Indiji se je v zadnjih 25 letih (od l. 1900) potrojilo. V istem času se je na Japonskem število rudarjev podvojilo.

To so številke, ki dajo misliti. Indijski predsednik je dalje ugotovil, da je to napredovanje v treh največjih azijskih deželah: v Indiji, na Kitajskem in Japonskem. Toda enako napredujejo tudi Afganistan, Perzija in Turčija. Podoben razvoj je v Siamu, na Javi in na Malajskem otočju. Ta silno učen napredek je opaziti v Aziji posebno v zadnjem desetletju. In verjetno je, da se bo danes ali jutri podoben razvoj sprožil tudi v Afriki.

Na podlagi teh ugotovitev je poudaril, da je usodna zmota, če organizacije dela motre problem dela le s stališča evropskih ali ameriških razmer. To je res usodna zmota, če se pomisli, da ima Kitajska 400 milijonov ljudi, Indija 320 milijonov, Japonska 60 milijonov, ki so sedaj v štadiju brze industrializacije. Delavsko gibanje v Indiji se lepo razvija ter pomeni vzorno šolo za delavske organizacije na Kitajskem in Japonskem.

Pod vidikom teh ugotovitev rusko-angleško borbo na Kitajskem gledamo v drugi luči. In po pravici!

PANAZIJATSKI STROKOVNI KONGRES.

Isti dan, ko je bila v Ženevi odprta svetovna konferenca dela, je bil v Hankau zaključen vseazijski strokovni kongres. Na ta kongres so došli francoski, japonski, javajski, korejski in kitajski delegati. Zaključil pa je kongres predsednik ruskih strokovnih družtev Lozovski. To je sigurno znamenje, čigavo in kakšno obeležje je imel ta vseazijski strokovni kongres.

Lozovski je poudarjal, da je vojna nevarnost blizu in da bo vojna, ki bo izbruhnila na Kitajskem, hitro razpalila celi svet.

Tako je Rusija pravočasno zgrabila nastajajoči delavski problem v Aziji ter ga izkoristi sebi v prid. Anglija skuša to parirati z napadom na pravice strokovnih organizacij. Prepričani smo, da sebi in Evropi v škodo.

VELIKA IZBIRA

raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravat itd. Kupi se najbolje pri

IGN. ŽARGI, Sv. Petra cesta

Po znižanih cenah.

Dnevne vesti Župnim uradom!

V soboto, dne 21. maja 1927 je zadela vas Stari trg ob Kolpi velika nesreča. Malo pred 3. uro popoldne je izbruhnil silen požar, ki je s strašno naglico uničil devetim posestnikom vse imetje: hiše, gospodarska poslopja, trgovine, precej živine, vse orodje, opravo in velike zaloge blaga. Prizadeti so mogli rešiti edino le golo življenje. Škoda je ogromna. Poprej dobro situirani posestniki so postali na mah reveži.

V pomoč ponesrečencem razpisuje s tem škofijski ordinariat nabirke po vseh župnijah ljubljanske škofije. Nabrani zneski naj se čimprej pošljejo škofijskemu ordinariatu v Ljubljani.

Škofijski ordinariat v Ljubljani,
dne 28. maja 1927.

Srednješolsko zborovanje

priredi Slovenska dijaška zveza o Binkoštih v Celju.

Na zborovanje pride čez 40 delegatov iz vse Slovenije, da se pomenijo o novi obliki organizacije, kot jo čas in življenje zahtevata.

O priliki zborovanja prirede skupno (kakor lani v Ljubljani na binkoštnem zborovanju) v soboto 4. junija zvečer akademijo v celjskem Narodnem domu, na kateri je med drugim na sporedu tudi moderna duhovna igra Anima, ki jo je napisal mladi nemški križar (Kreuzfahrer) J. Feiten.

Tudi to zborovanje bo važen mejnik v mladem pokretu naše nove dijaške mladine.

★ Jugoslovanski klub. V naši notici o seji Jugosl. kluba se je vrnila neželjena pomota. Seja Jugosl. kluba se ne bo vršila v torek, 31. maja, marveč v četrtek, 2. junija v Mariboru ob 10. uri dopoldne v upravništvu »Slovenca«, Koroška ulica 1.

★ Za občinske volitve. Izšel je na razne želje v novem natisu volivni red za občinska zastopstva v Sloveniji. Naroča se na naslov: Tajništvo SLS, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana, ali pa v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cena Din 5. Za posamezne izvode naj se priloži za poštnino 50 par.

★ Naznanilo o sprejemu v škofijsko dijaško semenišče v Mariboru za šolsko leto 1927-28. V škofijsko dijaško semenišče v Mariboru se sprejmejo zdravi, dobro vzgojeni dijaki, zakonski sinovi dobrih krščanskih staršev, ki so z odličnim ali dobrim uspehom dovršili kak gimnazijski razred in ki se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovskemu stanu. Prošnje za sprejem se morajo vložiti najdalje do 31. julija potom pristojnih župnih uradov na škofijski ordinariat v Mariboru. Prošnji se naj priloži krstni list, zadnje šolsko izpričevalo, ubožni list in zdravniško izpričevalo. Višina letnih prispevkov se bo določila za vsakega gojenca posebej z ozirom na njegove premoženjske razmere in se bo v rešitvi prošnje naznanila. — Dečki, ki bodo delali izpit za sprejem na mariborski gimnaziji ob koncu šolskega leta in ki mislijo prositi za sprejem v dijaško semenišče, se naj v spremstvu staršev, oziroma varuhov predstavijo semeniskemu ravnatelju. Isto naj storijo dijaki višjih razredov gimnazije, ki nameravajo prositi za sprejem v semenišče. — Ravnateljstvo.

★ K sliki dr. Korošca v današnjem »Nastiranjem Slovencev« pripominjamo, da je bila posneta l. 1918. v Ženevi ob priliki, ko je sklepal s srbsko vlado znani ženevski pakt. — K sliki narodnega veča pripominjamo, da oseba, ki je označena z dr. Lončar, ni pravilna. Dr. Lončarja ob tisti priliki ni bilo v Zagrebu, kdo bi to bil, pa ne moremo ugotoviti.

★ Duhovniške vesti iz lavantinske škofije. Č. g. Franc Tovornik, arhidiakon v Konjicah je imenovan za dekana konjske dekanije. — Razpisane so do 9. julija sledeče župnije: Hajdina pri Ptuj, Sv. Peter pri Radgoni in Žiče.

★ Dve večji prireditvi Orlovске podzvez se bosta letos vršili in sicer prva 3. julija (med časom velesojma) v Ljubljani na Stadionu, druga 10. julija v Celju. Na prvi bodo nastopili telovadci treh ekspozitur — gorenjske, ljubljanske in novomeške (ozemlje bivše dežele Kranjske), na drugi pa telovadci iz mariborske in celjske ekspoziture. Prireditvi bosta celodnevni. Zjutraj se bo vršil po mestu sprevod, ki se bo v Ljubljani zaključil na Stadionu, kjer bo sv. maša. Kosilo se bo vršilo istotako na Stadionu; popoldan pa bo nastop, ki bo trajal poldrugo uro. — Podrobnejši program bomo še priobčili v rubriki »Orele«. Udeleženci, ki so vplačali temeljni kamen za Stadion (1000 Din) imajo

Za okras birmanke

ter za sebe kot botrič Vam priporočamo najpopolnejšo zalogo svilenih travok, krasnih čipk, svilenih nogavic v modnih barvah, modnih gumbov ter vseh našitkov za toaleto, ki je, kar je širok Slovenije znano, samo pri trdki

T. EGER, Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

Cene jako nizke, kakor nikjer drugod.

pravico do brezplačnega sedeža pri prireditvi. Prosimo tiste, ki se bodo udeležili prireditve, naj to do 25. maja na dopisnici z natančnim naslovom javijo Orlovski podvezi, Ljubljana, Ljudski dom, na kar se jim pošljejo vstopnice. Na poznejše prijave se ne bo moglo več ozirati.

★ **Župni urad cele lavantinske škofije.** Dne 26. maja t. l. je bila v Petrovčah slovesno odkrita spominska plošča vsem padlim vojakom iz svetovne vojne za lavantinsko škofijo. Ta plošča je obenem dar Mariji kot zahvala bivših vojakov, ki so se vrnili v domovino. Odkritje in občni zbor je bil sijajno ter slavnostno izvršen. Z. S. V. je naletela pri tem na velike zapreke in ovire od raznih oblasti, posebno, ker so se ta dan v sosednjih okrajih vršili vojni razporedi. Polovična vožnja je bila komaj tik pred slavnostjo dovoljena. Posebni vlaki so bili vpeljeni v zadnjem trenutku tako, da ljudstvo ni moglo vedeti, ne za polovično vožnjo, kakor tudi ne za posebne vlake. Vse to je celi prireditvi veliko škodovalo, posebno še, ker so bili s prireditvijo velikanski stroški. Zlasti je škodoval tudi popoldanski dež. Vsled tega prosimo še enkrat za udano prošnjo, da vsi župni uradi, ki so dobili meseca marca okrožnice, katere smo odposlali na 253 župnij in se je dosedaj odzvalo naših prošnji samo 17 župnij, da vsi ostali, ki se še niso odzvali, sedaj navedeno napravijo cerkvene zbirke v ta namen ter datove za kritje spominske plošče pošljejo naravnost župnemu uradu v Zalec, kateri urad bo darove oddal pripravljalnemu odboru ZSV v Petrovčah. Apeliramo na vse č. g. župnike cele lavantinske škofije, da našo prošnjo ne zavrnejo ter prej ko mogoče izvedejo darovanje na podlagi okrožnic od meseca marca t. l. — Z. S. V. se za vsak najmanjši dar vsem vnaprej zahvaljuje ter prisrčno kliče »Hvala!«

★ **Za župana** je bil izvoljen v Sorici 25. maja Anton Grohar, posestnik iz Spodnje Sorice, pristaja Slovenske škofije stranke.

★ **Vrsta dobrih ljudskih knjig** iz zbirke **Novo Založbe** v Ljubljani bo zanimala vsakogar, ki oskrbuje sebi ali drugim lepo branje. Te knjige so: Debečev **Vzori in boji**, dijaška povest, ki v značilnih potezih riše celo polpreteklo dobo; Jakličeve **Ljudske povesti**, zbirka priznanega ljud. pisatelja; Hermann-Bradač: **Ivančekovi sveti večer**, vzorne zgodbi- ce za odraslo mladino; Mérimée Prosper: **Colomba**, delo svetovno znanega pisatelja; ljudski pevski zbori ne morejo pogrešati bo- gate in lepe Bajukove zbirke **Slovenskih narodnih pesmi** za moške in ženske zbere. Znižana cena vsem tem knjigam, ki so veči- noma vezane, je od 15—30 Din.

★ **Romanje v Lurd** 10. junija t. l. Prijave sprejema do 31. maja potniška pisarna Josip Zidar, Ljubljana, Dunajska cesta 31. Pot gre preko Jesenic, Avstrije v Švico, v Einsiedeln. Iz Einsiedelna preko Luzerna ob ženevskem jezeru v Francijo v Lyon, Paray le Monial in v Lurd. Po štiridnevem odmoru v Lurdu nazaj ob francoski Rivieri preko Genove, Milana, Benetk v Ljubljano. Vožnja z vsi pre- skrbo stane za drugi razred 3800 Din, tretji razred 2800 Din.

★ **Društvo za promet tujcev v Zagrebu** v zvezi s tamkajšnjim Združenjem gostilničar-jev, hotelirjev in kavarnarjev se je v želji, da nudi našim hotelirjem, gostilničarjem in ka- varnarjem priliko praktičnega spopolnjevanja v njihovem poklicu, odločilo, da organizira poučno potovanje v Švico, kjer si bodo ogledali v vseh letoviščih hotelske naprave, po- setili švicarske tovaršice itd. Potovanje se bo izvedlo najbrže okoli 20. junija in bo trajalo 14 dni. Stroški bodo znašali za posamezno osebo približno 4000 Din. Reflektanti naj se čimprej javijo. Prijave se sprejemajo pri Dru- štvu za promet tujcev »Putniki« v Zagrebu, Jelencjev trg 6, tel. 42, in pri Združenju ho- telirjev, gostilničarjev in kavarnarjev v Za- grebu, Nikoličeva ulica 10, tel. 18—97.

★ **Staroslovenska akademija na Krku** bo imela svoj občni zbor (XV.) dne 22. jun. t. l. ob 15. uri v društveni knjižnici na Krku. Na tem občnem zboru se bo razpravljalo tudi o pristopu k Hrvatski bogoslovski akademiji v Zagrebu. Zunanje članke lahko zastopa kak član na otoku. Kdor do občnega zbora ne bi plačal članarine tudi za leto 1927., se ne bo smatral več za člana.

★ **Kongres posestnikov v Splitu.** Posest- niki iz Slovenije, ki se še niso prijavili za kon- gres posestnikov v Splitu o Binkoštih, dne 5. in 6. junija t. l. naj to brezpogojno store do ponedeljka 30. t. m. v pisarni Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov v Ljubljani, Salen- drova ulica 6. Poznejših prijav se ne bo moglo upoštevati radi preskrbe brezplačnih privatnih stanovanj, ker se istočasno vrše drugi kongres v Splitu in so hoteli od tujcev zasedeni. Za kongres je preskrbljena polovična vožnja po železnicah in parobrodih, ter se lahko vsakdo povrne tudi po drugi poti. Kongresa se udeleže zastopniki organizacij hišnih posestnikov iz skoro vseh evropskih držav in bomo na ta način skupno manifestirali za našo neokrnjeno lastnino. — Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

★ **V vlaku pozabljen denar.** Učiteljica Ana Petelinova v Mariboru je dne 27. t. m. na vožnji iz Maribora v Ljubljano pozabila v vlaku rjavo ročno torbico s 3760 Din denarja, več doku- menti, ključ in raznimi malenkostmi. Ni izklju- čeno tudi, da ji je torbico kdo ukradel.

★ **Važno za pomočnike trgovske, obrtne in industrijske stroke.** »Hrvatski Radiša« v Za- grebu išče samostojnega strojarskega pomoč-

nika, enega za strojenje kož, dva krojaška, enega kovaškega, enega sodarskega, deset brivskih, enega vrvarskega ter enega trgo-vskega pomočnika za mešano blago, ki obvlada nemški jezik. Reflektanti naj se obrnejo po pojasnila na »Središnjica Hrvatske Radiše« v Zagrebu, Senoia ulica 16/II.

★ **Na razna povpraševanja** kedaj bo žre- banje orlovske loterije na Jesenicah, ponav- ljamo še enkrat, kar smo priobčili že v »Slo- vencu« od 15. t. m., da je bilo žrebanje pre- loženo in se bo vršilo meseca avgusta. Na- tančen datum objavimo v »Slovincu« in »Do- moljubu«. Srečke so še na razpolago in sicer na vsaki dve, ena po vrhu pri lot. odboru kat. del. društva na Jesenicah.

★ **Reprezentanti bolgarske opere v Za- grebu.** V Zagrebu se mudita ravnatelj bol- garske narodne opere P. K. Stojčev in upravn- nik Zankov.

★ **Katera je lepša?** Za prvenstvo v le- poti je poleg drugih gospodič in Jugoslaviji spočetka tekmovala tudi ljubljanska uradnica gna. Ida Kravanja. Casopisi so že tedaj pi- sali, da bo ta gospodična imela največ izgle- dov za prvenstvo. Neznani vzroki so onemo- gočili, da na izbirno tekmo sploh ni prišla. Sedaj pa je gna. Kravanja naenkrat odpoto- vala iz Ljubljane in listi poročajo, da je že v Berlinu angažirana pri »Fanametu«, torej pri istem podjetju, kot oficielna lepota Jugo- slavije gna. Stefica Vidačić.

★ **Zadolženo sarajevsko gledališče.** Ker sarajevsko gledališče doslej še ni plačalo mestni občini nič za vporabljeno električno luč, mu je mestna elektrarna ustavila nadalj- no dajanje električnega toka. Radi tega se ne morejo vršiti predstave. Dolg gledališča znaša okoli 90.000 Din.

★ **Mednarodni prometni kongres.** V Split je dospela mednarodna transportna komisija, ki potuje v Dubrovnik, kjer se bo od 28. do 30. t. m. vršil kongres za ureditev mednarod- nih prometnih pogojev. Kongresu, katerega se bodo udeležili delegati 25 evropskih dr- žav, bo predsedoval ravnatelj švicarskega prometnega urada Nikeville.

★ **Športski dogodek.** Tekma med Grad- janskim in Slogo v Osijeku zadnji četrtak se je končala s splošnim pretepom, v katerega se je vmesala tudi publika. Igranje so štirje igralci osješkega Gradjanskega. Policija je razgnala pretepače.

★ **Cigani krađeje otroke.** Cigani so v Ti- telju pri Osijeku ukradli 6letnega otroka ta- mošnjemu policijskemu komisarju! Dečka ne morejo najti, dasi so bile takoj obveščene vse policijske postaje v okolici.

★ **14 kolo državne razredne loterije.** Opozarjamo svoje čitatelje da se jim z dana-šnjim dnevom nudi prilika, da si za bodoče kolo nabavijo srečke od najsrečnejše kolekture L. Z. Konjović, Belgrad, ki je najsolidnejša, najkulantnejša in ki je pokazala doslej naj-večji uspeh.

★ **Pred okuženjem nas obvaruje »Sano- form«.** Idealno desinfekcijsko in toaletno sredstvo. V zalogi v vseh lekarnah in dro- gerijah.

★ **Radlon, prašek za pranje,** ki pere po- polnoma sam, je davna želja vseh gospodinj. Dobiva se v vseh trgovinah mila in koloni- jalnega blaga.

★ **Radenski Gizein vreec s sadnim so- kom** je res božanska pijača. Poskusite in pre- pričajte se!

★ **Enostavnejše in cenejše prati,** to naj bo geslo za prihodnje pranje. Neprijetno in trudapolno pranje na perilni deski ni samo muka ampak je tudi mnogo dražje. Uporab- ljajte Persil. Perilo je treba samo nekoliko časa enostavno kuhati, pa je čisto in brez madežev. Da pa dosežete popoln in lep uč- nek, uporabljajte Persil brez dodatkov in se držite natančno navodila za uporabo.

★ **Sredstva proti plesnobi na vinski trti** (sulkoli), njihskemu požu, bramorju ter dru- gim škodljivcem na vrtni in sadnem drevju se dobe pri tvrdki »Chemotechna«, Ljubljana Mestni trg 10.

★ **Telesno zaprtje,** ranjave v debelem črevesu, slaba prebava, razkroj in gušoba v črevih, prevelika množina kisline v želod- čnem soku, vnetje jezika, nečista koža na ob- razu in na hrbtu, tvori izginjejo prav kmalu z rabo naravne »Franz-Josef-grenčice«. Številni zdravniki in profesorji »Franz-Josef« vodo že desetletja pri odraslih in otrokih obeh spolov uporabljajo z ugodnim uspehom. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgo- vinah.

Damske letne plašče, najnovejše, fino blago v raznih barvah, od Din 500—800, volnene obleke v modnih barvah, tudi plisirane, od Din 270—650; vsakovrstne perilne obleke od Din 60—180, modne bluze (imitacija svile) od Din 85 naprej; modna in sportna krila od Din 60—140, vsakovrstne otroške obleke, moderne otroške in damske listrate, klotaste, bele in barvaste predpasnike, kakor tudi damsko perilo, dobite po jako nizkih cenah le pri F. in I. GORIČAR — LJUBLJANA, Sv. Petra c. 29. Oglejte si razstavo v izložbi!

Zakup lova v St. Vidu nad Ljubljano. V četrtke, dne 2. junija 1927 ob 10. uri dopoldne se bo pri sreskem poglavarju v Ljubljani za okolico, soba št. 1, potom javne dražbe oddal v zakup lov občine St. Vid nad Ljubljano za petletno dobo, t. j. od 1. julija 1927 do 31. marca 1932. Lov je bogat na divjačini in v neposredni bližini Ljubljane, Lovci-ljubljaničan! pozor!

★ **Za birmo kupite najceneje:** ure, zlat- nino pri tvrdki Fr. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9.

★ **Ameriške posle,** pooblastila in sploh vse inozemske zadeve, tudi v Južni Ameriki, oskrbi hitro in ceno dr. Ivan Černe, Gospo- darska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva 6, po- slojpe Ljudske posojilnice.

★ **Ne zamudite prilike,** da si nabavite po najnižjih cenah razno konfekcijsko blago v prodajalni Bernatovič v Ljubljani, Mestni trg 5, 1. nadstropje. Le še kratek čas!

★ **Tvrdika I. Peteln, Maribor,** Gosposka ulica 5 nudi za birmo: Prvovrstne švicarske ure z 10 kamni v solidnem ohišju. Srebrne damske zapestne 200 Din, zlate damske za- pestne 400 Din. Za vsako uro 3 letna garan- oja.

★ **Čudežne zdravilne uspehe** dosežete pri revmatizmu, protinu, nevralgijah (ischias), pri živčnih in ženskih boleznih, pri vapnenju žil, motenju (prebave), ostarelosti, kron. kož- nih boleznih. Svoje telo okrepčate in pomla- dite, ako se zdravite v starodavnem, radio emanacijskem termalnem kopališču Toplice pri Novem mestu (Dolenjske Toplice) 36 do 38° C. Postaja Straža-Toplice (3 km). Sezona od 1. maja do 30. septembra. Ves modern komfort. Prospekti na zahtevo. Pošta, tele- graf in telefon.

★ **ITO — zobna pasta** najboljša.

★ **Pri nakupu testenin** zahtevajte vedno in povsod samo »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge.

★ **Chinoferrin** kina vino z železom za slabokrvne in rekonvalescente. Krepi kri, daje slast do jedi. Dobiva se v vseh lekarnah.

★ **»Y« kretalni kondenzator.** Pri doseda- njih kretalnih kondenzatorjih se natiskajo vse postaje na dolnjem kraju skale, vsled česar se med seboj motijo pri sprejemu — taki spre- jemalci niso »selektivni«. Ta kondenzatorski problem je popolnoma rešil »Y« kondenzator tt. »TUNGSRAM«. S specialno obliko plošč se doseže enakomerna razdelitev emisijskih postaj preko vse skale; karakteristika konden- zatorja je pravec; s premišljeno konstrukcijo so znižane električne izgube na minimum, a početna kapaciteta je samo 3 odst. popolne, torej velik valovni obseg. Kontakt z okretal- nim slogom daje napajana spirala tako, da nima nikakih »kontaktnih« motitev. Pri specialnih spojih se lahko »Y« kondenzatorji opremijo z mikroskalo. Kondenzatorji s takimi kvaliteta- mi seveda z ostalimi priznanimi radio-sestav- nimi deli tt. »Tungsrām« najboljše rezultate pri sprejemanju.

V znak velike hvaležnosti

da sem izvršil najnevarnejše delo pri poprav- strehe na zvornikih franciškanske cerkve, obja- vjam v čast Vsemogočnemu te-le vrstice.

V Ljubljani, dne 27. maja 1927.

MARTIN SUŠNIK

krovac in tesar, Sv. Florijana ul. 18.

Shodi SLS

Na Vnebohod sta bila izvršna uspeša shoda v Ribnici in Dobrem polju. Obl. posla- nec dekan Skubic je poročal izčrpno o delu oblastne skupščine, posl. Jare pa je govoril o majski deklaraciji in splošno o na- ši zunanji in notranji politiki. Shod v Rib- nici, na katerem je bilo nad 200 mož, je vo- dil g. Grebenc, v Dobrem polju, kjer je bilo navzočih 300 volivcev, obl. posl. Strnad. Sho- da sta pokazala najlepšo harmonijo med vo- livci SLS in njenimi zastopniki.

Dne 25. t. m. se je v Vuzenici vršil v prostorih g. Lobenweina dobro obiskan zbor zaupnikov SLS za marenberški okraj. Nar. posl. g. Vladimir Pušenjak nam je po- dal izčrpno poročilo o političnem stanju v dr- žavi in o delovanju obl. skupščine, tajnik g. Ovčar pa o bližajočih se volitvah in o organizaciji Slov. ljud. stranke. Zborovalci so izvajanja govornikov vzeli z odobravanjem na znanje ter sprejeli sledečo resolucijo: »Zbor zaupnikov Slov. ljudske stranke za marenber-ški okraj, zbran na zaupnem sestanku v Vu- zenici dne 26. t. m. odobrava postopanje in delovanje vodstva SLS in njega parlamentar- nega kluba ter izreka obema, posebno pa na- čelniku g. dr. Korosecu zahvalo in popol- no zaupanje.« Na to zborovanje so prišli tudi socialisti, misleč, da bodo tudi tukaj izzivali in uganjali demagogijo. Ker se na pojasnje- nje predsednika zbora, da se vrši samo zbor zaupnikov, ne pa javen shod SLS, niso hoteli odstraniti, so se naši zbrali v drugi sobi, pre- pustivši socialiste g. županu Höblu ki je z njimi, oziroma njihovim voditeljem g. Ba- hunom, ki je tudi prišel na shod, temeljito obračunal.

Ljubljana

Poslovilni večer francoskega konzula g. de Flache.

Ljubljanski prijatelji velikega francoskega naroda so priredili snoci ob devetih v veliki ka- zinski dvorani poslavljajočemu se konzulu gospodu De Flache slovesen poslovilni večer, na katerem se je zbralo najodličnejše ljubljansko občinstvo. Navzoči so bili med drugimi general Kalafato- vič, zastopnik vel. župana dr. Andrejka, rektor univerze dr. Lukman, mestni komisar dr. Men- cinger, belgijski konzul Dular, češki vice- konzul Zibert, zastopniki ostalih konzulatov ter korporaciji.

Prvi je govoril v imenu francoskega instituta Oton Župančič, ki je poudarjal zasluge gospoda De Flache-a za slovensko kulturno življenje in za poglobitev kulturnih stikov med nami in Francozi ter je h koncu svojega govora s francoskimi besedami poklonil konzulovi soprogi lep šopek cvetja, gosp. konzulu pa krasno vezan spominski almanah. Govorili so še lektor francoskega jezika na sloven- ski univerzi g. René Martel, dalje zastopnik velikega župana dr. Andrejka, rektor univerze dr. Lukman, ki je omenjal neštete zasluge kon- zula za slovenske študente.

Sledila je še vrsta nagovorov, ki so vsi po- veličevali slavljenceve zasluge za Sloventijo in za idejno zблиžanje med Francozi in Slovenci.

Gospod konzul De Flache se je zahvalil toplimi besedami za vsa priznanja in zagotovil svoje trajne simpatije za Slovence in za jugoslovanske države.

Večer, ki je potekel v krasni demokratični harmoničnosti, je le poglobil globoko ljubezen in spoštovanje, ki ga je naše občinstvo še od nekdaj imelo za Francozi, katere najodličnejši predstavniki je bil g. De Flache v Ljubljani.

Godba je igrala več koncertnih komadov. Marseljezo in jugoslovansko himno je občinstvo poslušalo stoje.

© **Somišljeniki!** V nedeljo 29. maja 1927 ob 10 dopoldne prslavi »Slovenska Straža« v Unionovi dvorani desetletnico majniške de- klaracije. Vse somišljenike in somišljenice po- zivamo, da gredo gotovo k tej proslavi. Po- agitirajte, da nihče ne manjka.

Tajništvo SLS.

© **Nova šmarnišna slika** v ljubljanski stolnici, delo gospe Helene Vurnikove, ki bo danes prvič v vsej svoji lepoti zablistela s šmarnišnega oltarja, bo zvečer pred šmarni- cami slovesno blagoslovljena.

© **Telovadni nastop srednješolske mla- dine.** Danes ob pol 4. uri popoldan se bo po- novil telovadni nastop ljubljanske srednješol- ske mladine na letnem telovadišču v Tivoliju. Spored je isti kakor zadnjič, le da odpade orodna telovadba. Izvajale se bodo proste vaje dijakov in dijakinj nižjega in višjega oddelka. V intervalih prostih vaj bodo tekmovali dijaki štirih zavodov v šfatenem teku, in sicer I. in II. drž. gimnazija, realka in učiteljske. Točke bo spremljala godba dravske divizije. Vstop- nice, sedeži Din 10 in stojišča Din 5, se dobi- vajo v predprodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

© **Izlet v Dob.** Danes popoldan priredi J. k. a. d. »Danica« svoj letni izlet v Dob pri Domžalah. Ob 3. uri bo v tamkajšnjem dru- štvnem domu proslava majniške deklaracije z govorom, petjem in igro. Odhod ob 14.10 z glavnega kolodvora, iz Domžal bo vozil avto v Dob. Vabljeni vsi naši prijatelji, zlasti gg. sta- rešine in tov. bratskih društev!

© **Kulturno-politični klub S. K. A. S.** ima v ponedeljek, dne 30. maja ob 6. popoldan v društvenih prostorih redni sestanek. Prosi- mo vse gospode, ki so se dosedaj udeleževali naših sestankov, da se tudi tega udeleže. — Odbor.

© **Rokodelski dom.** Opozarjamo pevce pevskega zbora v Rokodelskem domu, da je jutri, v ponedeljek 30. t. m., jako važna pevska vaja, katere naj se zanesljivo vsakdo udeleži. Pričatek ob 8. uri zvečer.

© **Ambulancia zdraviljenje v splošni bol- nici** v Ljubljani. Z dnem 1. junija se uvede v tukajšnji splošni bolnici brezplačno pregle- dovanje in zdravljenje ambulatornih bolnikov na vseh bolniških oddelkih po nastopnem redu: Na kirurškem oddelku za kirurgijo: vsak delavnik od 10.—11. ure. Na internem oddelku za notranje bolezni: v ponedeljek, sredo in petek od pol 8. do pol 9. ure. Na oče- nem oddelku: vsak delavnik od 7.—8. ure. Na nevrološkem-psihiatričnem oddelku: vsak de- lavnik od 11.—12. ure. Na otorinolaringolo- škem oddelku za bolezni v ušesih, nosu in grlu: v torek, četrtek in petek od 8.—9. ure. Ambu- latorij za spolne bolezni posluje kakor do- sedaj. Ambulatorij posluje samo za siromašne, ki se izkažejo s potrdilom ubožnosti. Člani in svoji OUZD, železniške in trgovske bolniške blagajne ter bratovskih skladnic nimajo pra- vice do brezplačnega ambulatornega zdravlje- nja. Brezplačno se bodo oddajala tudi zdravila iz bolnišne lekarne, toda le na recepte ambu- latorijev. Posetniki ambulatorija se morajo strogo pokoravati določbam hišnega reda, od- redbam zdravnikov in drugih uslužbencev bolnice.

© **Usmiljenim** sreem se priporoča uboga družina, v kateri je težka bolezen, a nlikega zasluga in prav nobenih sredstev. Pojaniila daje in sprejema kakršnekoli darove uprava »Slovenca«.

● **Nesreča v tovarni** Včeraj dopoldne je vlagala osemnajstletna delavka Franciška Kamnikarjeva, doma iz srednje vasi pri Lavercu, v Bonačevi kartični tovarni vložke v stroj, pri čemer je prišla z roko preblizu, tako, da jo je stroj zgrabila desno roko in ji po mečkal štiri prste, čega pa ji odtrgal. Dekle so prepeljali z rešilnim vozom v bolnico.

● **Radi karambola padel v nezavest.** V petek je kmet Maša K. iz Rudnika pri Ljubljani vozil z enovrežnim mlečarskim vozom po Poljanski cesti blizu klavnice. Radi nepazljivosti in ker je vozil nepravilno po levi strani ceste, je ovozil na nekem ovinku kolesarja Štefana L., ki je radi karambola pri padcu omedlel.

● **Tatjve.** Mirku Plevlu, nameščencu Osrednje mlečarske zadruge, je izpred pisarne odpeljal neznan tat črno pleskano kolo, znamke »Uch«, vredno 1500 Din. Kolo je last Osrednje mlečarske zadruge. — Poklicnemu rjčku Francu Berniku z Glince je dne 26. t. m. ukradel na Barju, ob izlivu Zlačivnice v Ljubljano 7 metrov dolgo in 3 metre široko rolo mrežo-zapirnico. Mreža je vredn. 400 Din. Ribič sumi, da mu je mrežo ukradel kak Ljubljancan, ki se je pripeljal s čolnom po Ljubljani navzgor. — V nekem škodju v Spodnji Šiški prenočuje več delavcev, ki si s svojim skromnim zaslužkom ne morejo privoščiti boljšega prenočišča. Delavcu K. A. je v tem škodju ukradel neki njegov prijatelj iz suknjiča v času, ko je K. spal, listalno, v kateri pa ni bilo nič denarja, pač pa tedenski vozni listek do Škofje Loke in nazaj v vrednosti 55 Din.

● **Neprijetna šala.** Na stražnico v Vodmatu je priletela v petek vsa zasopla Martina Pavšičeva, delavka in hišna lastnica v Vodmatu, ter je napol v joku pripovedovala strašnikom, da ji najbližje sosedje povzročajo vsak večer ob približno pol deseti uri prav neprijetno šalo. V špranjo njenih vrtnih vratc nasujejo namreč eksplozivno snov in jo nato prižgo. Ko je zadnjič opazila, da njena vrata zopet gore, je skušala ogenj pogasiti, pri tem pa ji je goreča eksplozivna snov prizadela matne opeklina na koži. Policija sedaj poizveduje, kdo bi se na tako neprimeren način šalil s Pavšičevo.

● **Paglavci.** Na ograjo šolskega vrta na Prulah so splezali štirje paglavci, v starosti 13 do 17 let, ter metali kamenje na šolske otroke, ki so ravno ogledovali vrt. Dva paglavca je stražnik ujel pri priči, imeni dveh pa dognal kasneje, ko je zaslišal prva dva. Zlobni paglavci so se izgovarjali, da so tudi šolski otroci metali nanje kamenje, kar pa je učitelj odločno zanimal. Paglavci so izročeni svojim staršem z nasvetom, da naj uporabijo doma najuspešnejše pedagoško sredstvo v takih slučajih, namreč šibo.

● **Ali veste, kje ste solidno postreženi z manufakturnim, galanterijskim in specerijskim blagom?** Pri Francu Pavlinu, Gradišče 3 3563

● **Opozorjamo!** Radi preselitve prodaja vse preostalo oblačilno blago po izredno globoko znižanih cenah Manufakturna trgovina pri Zmajskem mostu, nasproti Jugoslovanske fiskarne. Ostanke za ženske in moške obleke po skoraj polovičnih cenah. 3435

● **Dr. E. Dereani,** specialist za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni, se je preselil iz Franciskanske ulice na Kongresni trg 14 (poleg lekarne). 3959

● **Krasna birmanska darila** kupite najceneje pri E. Škopek, trgovina ur zlatnine, Ljubljana, Mesini trg.

Botri! Botrice! Starši!

Obleke za birmance v vseh velikostih, prav lep in fin izdelek, kupite samo pri trvdki **BELIHAR-VELEPIČ, LJUBLJANA** Mesni trg 13

Seja ljubljanskega gerentskega sosveta

V novo mestno hišo na Jegličevi cesti se pelje plin v prtiliče ter v I. nadstropje. Posednik Kaušek želi kupiti mestno parcelo ob bahalnici na Bleiweidovi cesti. Sprejema se njegova ponudba po Din 70 za 1 m², pod pogojem, da se letos prične zidati stanovanjsko hišo.

Stanovanjsko vprašanje. V novih hišah, katere so se doslej zgradile s posojili se je napravilo 339 stanovanj. Pri mestni občini je vloženih okrog 1100 prošenj za dodelitev stanovanj; med prošnji pa je približno polovico takih, ki reflektirajo na boljša stanovanja, kakor jih imajo sedaj.

Iz poročila vladnega komisarja o akciji mestne občine za odpravo stanovanjske bede in za najetje 30 milijonskega 6 odstot. obligacijskega posojila je razvidno, da je mestna občina že marca meseca predložila ministrstvu finančne prošnje za odobritev navedenega posojila. Posojilo bi najela mestna občina z izdajo 6 odstot. obligacij ali pari, izplačljivih po točno izdelanem amortizacijskem načrtu najkasneje v 15 letih ter si mestna občina pridrži pravico konverzije glede obrestne mere tako, da obrestna mera nikdar ne sme biti nižja od vsakokratne obrestne mere vezanih vlog mestne hranilnice Ljubljanske. Izdanim obligacijam naj se prizna značaj pupilarno varnih papirjev, naj se jih proglašati kot sposobne za kavčijo ter se jim prizna davčna in takсна prestop. Posebna trošarinska naklada po 50 para od litra konsumiranega vina bi služil v delno kritje obresti in amortizacijo tega posojila.

Ljubljanska mestna občina je v zadnjih letih zgradila s posojili 11 večjih in 13 manjših, deloma zasitih stanovanjskih hiš ter brez posojila dve stanovanjski baraki. V tem je vpostevana tudi že velika stanovanjska hiša ob Jegličevi cesti, ki bo dograjena v novembru t. l. Poleg tega je mestna občina pridobila z adaptacije manj porabnih prostorov okoli 20 zasitih stanovanj ter se ji je posrečilo vsaj za krajšo dobo dobiti v najem večjo poslovno hišo za časovno preskoro 12 rodbin ter

eno zasebno stanovanjsko barako s 7 stanovanji. Vrh tega je mestna občina prevzela jamstvo št. stavbnim zidam za znesek 12.700.000 Din, katero jamstvo bo v teku letošnjega in prihodnjega leta popolnoma izrabljeno.

Znatno podaljšana davčna prostost za nove zgradbe bo sigurno v največji meri pospeševala privatno gradbeno akcijo, to tem bolj, ako bodo sledile temu zgledu tudi avtonomne uprave s celotno ali delno oprostitvijo od avtonomnih doklad. Mestna občina, na katero apelirajo prav vsi brez štrahov in deložiranci, hoče z obsežno lastno gradbeno akcijo doprinesiti še oni prispevek k številu in kakovosti novih stanovanj, ki je predvidoma potreben za popolno likvidacijo tako pretežkega vprašanja in gospodarskemu razvoju škodljivega stanovanjskega zakona. Mestna občina začne sporedno z navedeno stanovanjsko akcijo graditi še letos poslopje za carinarico s približno 25 do 30 stanovanji; sigurno je pričakovati, da se letos prične graditi poslopje podružnice poštarne hranilnice na zemljišču, ki ga je mestna občina v ta namen prodala erarju.

Z velikopotezno gradbeno akcijo se ne odpravi samo stanovanjska beda, temveč se brezdvoma zmanjša na najnižjo mero vedno bolj naraščajoča in občino obremenjujoča brezposelnost ter se izdatno podpre gospodarsko življenje vseh pridobitnih slojev, dvigne se s tem davčna moč mestne občine, kar bo v prid državi in vsemu prebivalstvu. Ves denar, porabljen za to akcijo, ostane doma ter se s tem ne odtegne lastnemu gospodarstvu; s kroženjem denarja se oplodi vse pridobitne in druge sloje. Ni čuda, da se je ne le v inteligentno mislečih krogih, ampak tudi v nižjih priprostitih slojih pojavilo iskreno zanimanje za novo, doslej najbolj obsežno akcijo. Zanimanje v gmojno šibkejših krogih je vspešljivo še posebej povsem upravičeno pričakovanje, da postavi mestna občina z novimi stanovanjskimi posloji odločujoč regulator za najemnine v novem času, ko bodo hišni posestniki dospeli do prostega razpolaganja s svojo lastnino. Ni potreba posebej povdarjati, da je za to akcijo posebno veliko zanimanje tudi v pridobitnih krogih. Ugoden odmev je našla akcija mestne občine v raznih javnih korporacijah in denarnih zavodih. Razni podjetniki so podali obvezno izjavo, da prevzamejo kot plačilo za prevzeta dela tudi obligacije po nominalni vrednosti, čim se tem prizna pupilarna varnost in kavejska sposobnost. Odziv pa bo izredno porastel, ko bo posojilo dovoljeno in se bodo začeli zanj brgati tudi mladeži, zlasti pa oni inozemci, ki imajo pri nas sijajna mesta, in ki so končno tudi dolžni sodelovati v korist naroda, med katerim in od katerega žive.

K stanovanjski akciji spada tudi zidanje trinadstropnega poslovnega in stanovanjskega poslopja Delavske zbornice za Slovenijo na Miklošičevi cesti. Med Delavsko zbornico in mestno občino se je sklenila posebna pogodba, glasilom katere bo občina letos začela graditi poslopje za Zbornico s 30 stanovanji. V poslopju bodo prostori Delavske zbornice, prostori za Borzo dela in za strokovne organizacije. V ta namen vloži Delavska zbornica 3.500.000 Din v gradbeni fond mestne občine. Polovico stanovanjskih prostorov bo oddajala v najem mestna občina samostojno, ostalo polovico pa po predlogu upravnega odbora Delavske zbornice. Vsa od Delavske zbornice v gradbeni fond vložen kapital se bo obrestoval Zbornici po 4 odstot. Najemlnina za prostore Delavske zbornice se bo določila tako, da bodo krite s tem obresti onega dela v celotno gradbo investiranega kapitala, ki je investiran v prostore, ki so dani v najem Delavski zbornici.

Delavska zbornica se zavezuje da za dobo 15 let ne bo predložila na vnovčenje v njeni posesti se nahajajočih obligacij mestne občine, tudi ako bi bile obligacije prej izrečane. Mestna občina se zavezuje, da bo prepuščala zgradbo na Miklošičevi cesti Delavski zbornici v nakup za ceno, ki se bo ugotovila po dovršeni gradnji komisijonelno kot stavbna cena, ako bo to Delavska zbornica tekem 15 let po dovršeni zgradbi zahtevala.

Stavbe, ki se bodo gradile iz obligacijskega posojila, bi se lahko pričele graditi začetkom julija, ker je upati, da bo prošnja mestne občine od finančnega ministra v tem času rešena. Prva stanovanjska hiša bi se pričela graditi na posesti mestne občine ob Poljanski cesti; štiri hiše bi stale za Božigradom. Projekt za te hiše so povedli že izdelani, v izvedbi pa so še drugi.

Poročilo vladnega komisarja je gerentski svet soglasno in z zadovoljstvom vzel na znanje. Gradbeno akcijo se pospeši z oprostitvijo občinskih doklad samo za štiri leta t. j. za dobo do 31. decembra 1930. Vse stavbe, ki so se začele graditi v letošnjem letu, odnosno, ki se grade v letih 1927 do inkluзивno 1930 ter se v teh letih toliko dokončajo, da dobe uporabno dovoljenje, se oprostijo vseh občinskih doklad za dobo od 1. januarja 1927 do 31. decembra 1930.

Na gradu vrh »Šance« se napravi orientalsku kamnata miza s klopmi, na mizi začetna smernice raznih mest, goranj delov sveta, kakor je to vplejano po vseh večjih modernih mestih, ki imajo razglede, kakor je iz našega gradu.

Vsi mestni delavci, ki so prej prevažali smeti, se dodele k tej vožnji nazaj. Ti prevozniki namreč dobro poznajo svoje rajone, dotim so novim smetarjem isti neznani.

Pri dodeljevanju mestnih stanovanj se bo predvsem oziralo na mestno uslužbenost, zlasti na one, ki so bili doslej pretežno zaposlovanji. Dvorana na ljubljanskem gradu, v kateri stanujejo mestni delavci, se osnaži in prebela ter preskribi z električno razsvetljavo.

Mestna občina napravi vlogu na finančno ministrstvo glede olajšave dohodninskega davka za mestne uslužbence, katerim je bil ta davek zvišan s finančnim zakonom za l. 1927-28.

Mestna občina napravi odločilne korake, da se izvede starostno zavarovanje uslužbenecv cestno električne železnice.

Orlovski podvezci se dovoli uporaba mestne parcele št. 537 za dan 3. julija t. l. tet da sme za ta dan odstraniti tam stoječo ograjo, pod pogojem, da se po prireditvi drugi dan ograja vzpostavi v prejšnji stan.

Podružnici Krekove mladine na ljubljanskem gradu se da v najem prostor pred gradom in sicer med paviljonom in vodnjakom za športno udejstvovanje. Podružnica mora prostor ograditi. Ravno tako se dovoli športnemu klubu Krakovo uporaba travnika v Murgljah, kateri služi sedaj šolam kot igranje. Športno udejstvovanje se sme vršiti samo v večernih urah.

Vodmatski trg se očisti in priredi kot majhen park, ter se vanj postavi nekaj klopi.

Napravi se pol z vzhodne strani na grad. Občina stopi v dogovor s posestniki zemljišč, čez

Ing. Sondermayer in kap. Bajdak

priletita 26. junija t. l. na veliki letalski miting v Ljubljano. Vsi na vojaško vežbališče med Mostom in Dev. Marijo v Polju. Začetek ob 4 pop. Vstopnina: člani 5 Din, dijaki - člani in vojaši 2 Din, nečlani 10 Din, dijaki - nečlani 5 Din. Kdor želi brezplačno leteti, naj poskusi srečo z žrebajem pri nakupu vstopnice v predprodaji.

katere bi šla ta pot. Gostilničar g. Magister je pripravljen dati svet brezplačno.

Cesta na Rakovnik se popravil ter nasuje z drobnim gramozom, da se hoja omogoči.

Betonski most, ki vodi preko Capudrovega grabna, se v predoru razširi na dva metra. Za llovio se napravi pri Ljubljani posebne stopnice za pranje.

Maribor

■ **Mariborski g. župan dr. Josip Leskovar** se bo podal prihodnji torek za 1 teden na potovanje. Gospoda župana bo zastopal v odsotnosti g. podžupan dr. Franjo Lipold.

■ **Spomenica glede dr. Pirkmajerja** — ni nikakoli laž, kot to hoče »Večernik« dokazati. Res je le, da so demokrati o tem prvi poročali, torej so že vedeli, kako je. Tudi socialisti se zastoj razburjajo, da je niso podpisali, ker jih pač nihče vprašal ni in so tako brezpomembni, da v teh stvareh nimajo nobene besede, kot ne stranka Zagorskega, ki tudi ni sodelovala, kolikor nam je znano. Da bo pa mariborska javnost izvedela vsebino spomenice, ki je naredila tako hudo kri pri demokratih, jo bo priobčilo »Jutro«, ki jo gotovo že ima v rokah.

■ **Socialisti nimajo uspeha pri železničarjih.** V petek zvečer je sklicalo vodstvo »Savza železničarjev Jugoslavije« v Mariboru občni zbor v gostilni Puntigam. Bahun in drugi socialistični voditelji so zama pričakovali navala železničarjev. Končno so morali občni zbor preložiti, ker se je zbralo po dolgem čakanju samo 18 železničarjev. Po takem neuspehu menda ne bodo socialisti več govorili, da so vsi železničarji v njihovem taboru.

■ **Gospodarski polomi, ki jih je »Jutro« objavilo**, so res številni, a taki pa le niso, da bi ravno »klerikalna zvonarna« poleg frančiškanske cerkve šla tudi v konkurz, češ, če že zvonovi ne grede več v denar, morajo biti drugod kupčije še slabše. — No, tu pa je »Jutro« slišalo nekaj »zvonič« ter je priobčilo to »najboljšo informacijo« s svojimi duhoviti opazkami garnirano.

■ **Ljudski oder.** V torek, dne 31. t. m. se bo vršil ob pol 20 v društvenem prostoru sestanek Ljudske odrs, na katerem bo na dnevnem redu zanimivo predavanje. Da je sestanek za vse članstvo obvezen, je samoočeni umljivo.

■ **V zavodu šolskih sester v Mariboru** bo od 5. do vštete 10. junija 1927 razstava ženskih ročnih del in risb. Vodstvo zavoda vabi starše učen in druge prijatelje mladine, da si ogledajo, koliko je dosegla tukajšnja šolska mladež v tekočem šolskem letu. Razstava bo odprta vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

■ **Mestna občina sama** bo prevzela promet z avtomobilski po mestu. Večkrat se je že pisalo in razglašalo, da bo začel voziti po mestu z avtomobilski g. Lininger. Je bilo tozadevno že vse pripravljeno, a sedaj je g. Lininger opustil ta načrt in bo mestna občina sama kupila osebne avtomobile in začela s prevažanjem oseb. G. Lininger namerava vzdrževati avtopromet na progi Maribor—Murska Sobota.

■ **Počasno zidanje paviljona pri treh ribnikih.** Paviljon in arkade ob ribniku nad parkom so pričeli zidati že po zimi lansko leto, toda stavba počasi napreduje, da bo gotova morda do zime, ali pa še kasneje. Če se lahko postavi trinadstropno hišo v par mesecih, bo gotovo vsaj v tem času tudi lahko tak mali paviljonček. Tako pa stoji ribnik že celo pomlad izprazen, mesto, da bi donesle občini ali olepševalnemu društvu s čolni lepe dohodke.

■ **Avstrijski prvak v Mariboru.** Današnje motociklistične dirke na Teznu se udeležiti tudi najboljši avstrijski dirkač Ladi Mössbacher z Dunaja. Prispel je v petek v Maribor s svojim dirkalnim strojem Sunbeam 500 cm³, s katerim je odnesel prvo nagrado tudi na motociklistični dirki v Angliji, kjer se je moral boriti z najboljšimi svetovnimi šampioni.

■ **Otvoritev nove začasne dvorane Katoliške Omladine.** Društvo za zidanje mladinskega doma za osirotelo mladino je kupilo krasno stavbišče v župniji Matere milosti, Cvetlična ulica 28. To društvo je vzelo pod svojo streho najmočnejšo mladinsko organizacijo, Katol. omladino. V četrtek na praznik zvečer ob pol 8 se je vršila otvoritvena slavnost na krasnem dvorišču, ki je bilo krasno ozaljšano in razsvetljeno. Na stotine občinstva je z zadovoljstvom sledilo izvajanju krsnih koncertnih komadov, katere je igrala mladinska godba. Voda katol. mladine je imel kratek nagovor, ki je bil z navdušenjem sprejet. — Odbor Katol. omladine izreka vsem prijateljem in dobrotnikom hvaležni Bog plačaj. Stavbeno društvo pa se ponovno obrača na občinstvo iz Maribora in cele oblasti s prošnjo, da podvoji prispevke, da bo mogoče v najkrajšem času pričeti z zidanjem Doma za osirotelo mladino, ki je v resnici že skrajno potreben.

■ **Nova posredovalnica za službe.** Gospa Elizabeta Lorber, soproga sob. slikarja Lorberja, obč. svetnika v Mariboru, otvori dne 31. maja posredovalnico za službe poslovi v zasebnih hišah in gostilnah. Pozdravljamo to podjetje in isto občinstvu toplo priporočamo ter opozarjamo na današnji oglas.

■ **Krasna birmanska darila** kupite najceneje pri I. Jan, trgovina ur, zlatnine itd., Maribor, Grajski trg 4.

■ **Za birmo** priporočam svoje vsestransko priznane prvovrstne slike po jako znižanih cenah. Ogledajte si izložbo v Gosposki ulici 27, nasproti hotela »Zamorec«. — Makart, fotoateljé, Maribor. 3923

Celje

■ **Celjski socialdemokrati Leskovskove frakcije** so bili za občinske volitve vložili svojo kandidatsko listo, ki jo je bilo celjsko okrajno glavarstvo radi nekih nepravilnosti zavrnilo. Kakor izvemo, je bila sedaj lista po medsebojnem pojasnjevanju potrjena. Voljo volivcev, o kateri k tej stvari fantazira »Jutro«, predstavlja pa cela vrsta onih, ki so svojo kandidaturu na Lahovi listi preklicali.

Nabori v celjskem okraju. V celjskem okraju so določeni sledeči dnevi za nabore itd., odnosno naknadni pregled in zapise: a) v Celju na dan 1., 2., 3., 4., 7., 8., 9., 10., 11., 13., 14. in 15. junija 1927; na Vrsknem na dan 27. in 28. julija

1927. V svrhu ohranitve miru in reda odreja celjsko okr. glavarstvo za imenovane dni in sicer samo za čas, dokler posluje naborna komisija prepoved točenja in nadrobne prodaje alkoholnih pijač od strani gostilničarjev, točilcev itd. mlade ničem in ostalim vojnim obvezancem ter njihovim spremljevalcem, ki prihajajo k naboru, naknadnemu pregledu in zaprsegi. Ta prepoved velja za trg Vrskno ter za okoliš mesta Celje vključno kraje, ki spadajo pod rajon celjske drž. policije t. j. Gaberje, Zavodna, Sava, Lisee, Breg. Prepoved v mestu Celje je izdana sporazumno s celjskim mestnim magistratom kot obrtno oblastjo. Prizadete opozarja okr. glavarstvo, naj se nikar ne opijejo, naj ne povzročajo med vojnjo nemirov ali neredov, naj ne izstajajo, niti naj ne zagrešijo kakih drugih kaznivih dejanj, ker jih zadene v nasprotnem slučaju stroga kazen. Enake se bo tudi proti gostilničarjem itd., ki se te prepovedi ne bi pokorili, postopalo po zakonu.

Prodaja predmetov, ki se razpečajo ob priliki birmo na stojnicah. Celjski mestni magistrat razglašajo: Obrtniki, ki imajo svoje stojnice izven mesta Celje, se opozarjajo, da smejo ob priliki letošnje birmo postaviti stojnice na Slomškovev trgu (t. j. na trgu pred cerkvijo sv. Danijela), odnosno Glavnem trgu le tedaj, če so svojočasno prijavili pri obrtni oblasti za mesto Celje predmetni obrat na stojnici v Celju kot filijalko svojega glavnega obrata. Novih prijav filijalk v zgoraj navedeni namen mestni magistrat kot t. č. obrtna oblast za mesto Celje letos ne bo mogel vzeti na znanje, ker po mnenju celjskega tržnega nadzorstva ni več prostora za postavitev stojnic.

ADRIA ČEVLJI CELJE

NARODNI DOM

Kamnik

Za občinske volitve je vloženih troje list: kot prva lista »Gospodarskega bloka«, ki ga postavljajo radikali, samostojni kmetje, socialisti in z dr. Karbovim režimom nezadovoljni demokrati. Nosilec liste je okolišni vladni upravitelj Fran Krtnar, drugi socialist Bešter, tretji dose-danji podžupan g. Škof, ki je zapustil g. Karbo in ušel med samostojne. Kot druga je vložena lista SDS, ki ji načeljuje dose-danji g. župan, lekarnar dr. Karba, sledi mo kolar g. Rebernik in kot tretji sodni svetnik g. Hutter. Kot tretja je vložena lista Slovenske ljudske stranke z nosilecem g. vrt-narjem Lapom na čelu; drugi na njej je trgovec in načelnik gremija g. Stiergar, tretji pek, mojster g. Možina in četrti odvetnik dr. Zvokeji. Na listi SLS so zastopani na sigurnih mestih vsi stanovi, delavci imajo dobrega zastopnika, meščani, trgovci, obrtniki svoje najboljšie, ki so vsi že bili občinski odborniki in bodo mogli takoj pričeti z uspešnim delom. SLS gre v volivni boj sama, se ni vezala, ne na desno ne na levo, in apelira zato na vse svoje somišljenike, naj ji zvesto slede, vse druge volivce pa, ki so dobre volje in jim je mar, da pride v občinsko gospodarstvo red in delavnost, naj se ji pridružijo in pomagajo vrediti komando demokratov dr. Karbovega kova in njegove klike!

Stekel pes je popadel v Smartnem v Tuhinju g. župnika Ivana Opeko in njegovo kuharico. Oba so takoj drugi dan z avtom prepeljali v celjski Pasteurjev zavod. Priljubljenemu župniku iz srca želimo skorajšnjega okrevanja!

Kranj

Desetletnica majske deklaracije bodo naša katol. kulturna društva slovesno proslavila danes 29. maja ob 8 zvečer v dvorani Ljudskega doma po sledečem sporedu: 1. Orlice: »Gor čez Izaro« (simbolična vaja); 2. S. Gregorčič: Ujedinjena Slovenija (deklaracija); 3. J. Aljaž: Na dan (moški zbor); 4. F. S. Vilhar: Slovenec, Srb, Hrvat (moški zbor); 5. slavnostni govor; 6. Združena Slovenija (dramatski prizor ob desetletnici majske deklaracije). Vstopnine ni. Sprejemajo se pa prostovoljni prispevki v narodno-obrambne namene. Občinstvo se vabi, da se proslavo polnoštevilno udeleži.

Vprašanje Tukajšnji orlovski odsek je poslal ravnatelstvu celjskega vloga, ki se tiče nekake neujugane dogodka ob letošnji velikončni procesiji, ko si je nekdo, ki podleži disciplinarni oblasti g. ravatelja, dovolil žaliti Orle. Ker na vlogo še do danes ni odgovora, si usojamo priti za čim skorajšnje rešitev.

Tržič

Romariji na Trzai ob binkoštnih praznikih se peljejo preko Italijanskega ozemlja, ker so prišla vsa potrebna dovoljenja. Odnos iz Tržiča bo na binkoštno soboto popoldan ob 14.43; iz Ljubljane se odpeljejo ob cirka 17.40 (na Rakek pride vlak ob cirka 18.40 in od tam na Reko ob približno polnoči. Na binkoštno nedeljo se ob 1. popoldan peljejo s posebnim parnikom v Crikvenico in se vrnejo na Sušak ob 6. uri zvečer. Iz Reke odidejo na binkoštni ponedeljek ob 9.30 zjutraj in pridejo v Postojno ob 12.10. Tam si ogledajo Postojnsko jamo. Iz Postojne se odpeljejo ob 17.35 zv. in pridejo v Ljubljano ob 19.24 in v Tržič ob cirka 22. uri na binkoštni ponedeljek.

Ježica pri Ljubljani

Iz občinske seje. Za spomenik Kralja Petra I. v Ljubljani se nakazuje 200 Din. — Združenju vojnih invalidov v Ljubljani se dovoli podpora 200 Din. — V občinsko zvezo se sprejmejo 3 prosilci. — Za uničenje hroščev se je porabilo okroglo 4000 Din. Nove napisane tablice so izgotovljene in se bodo te dni pritrdile na svoja mesta. Stare se razmestijo na manj potrebna mesta. — Dalje se reši več manj važnih vprašanj, ki zadevajo občinsko gospodarstvo.

Proslava 10 letnice majnske deklaracije. — Prosvetno društvo kot reprezentant vseh katoliških društev na Ježici, priredi to proslavo danes zvečer ob 8. uri. Pričašamo podoben spored, pozivajo ob enem vse narodno zavedno občinstvo, zlasti obč. odbor, da se tega slavlja udeleži. — Himna: »Lepa naša domovina« (pevski odsek); Dr. J. E. Krok: »Slovenec Čeh« (dekl. — F. Strah); telovadna točka (mladci Orle); Aljaž: »Na nebu zvezde se vajo« (p. ods.); simbolična vaja s petjem (Orlice); Tome: »Majeva« (p. ods.); Dr. J. Grudem: »Pesem

trendentistov (dekl. — K. Jeromen); Mihelčič; Solnce je mo za gor (p. ods.); slavnostni govor (Dr. I. Bizjak); himna »Bože pravde«. Nato sledi Lavstjarjeva dvodejanska opereta »Mlada Breda«, ki jo vprizorijo pevski odsek pod vodstvom pevo- vodje Hivaste.

Elektrifikacija občine. — Dosedaj imajo elek- trično luč v občini samo vasi Savlje in Kleče (izje- ma cerkev in župnišče v Ježici). Druge vasi se že delj časi bore na razne načine in na raznih mestih, da tudi dobijo elektriko. V ta namen se je ustano- vila pred leti tudi posebna zadruga, ki je pod večšim in strokovnim vodstvom g. Levičnika pri- tirala stvar po mnogih težkočah tako daleč, da je vprašanje elektrike stopilo v ospredje občinske go- spodarske politike. Na zadnji seji občinskega od- bora se je namreč izvolil poseben odbor, ki je izmed sebe določil tri člane za direktno pogajanje z ljubljansko občino, katere se je v načelu že izjavila pripravljena, da preskrbi in oddaja električen tok v našo občino. Gre le za vprašanje, ali naj nape- ljavo izvrši naša občina in postane s tem lastnica iste, ali naj pa ljubljanska občina prevzame sama vse tozadavne naprave. Dalje ni še določeno, ali naj se daljnovidno napelje ob Dunajski cesti do »Ru- skega carca«, kjer bi se postavil transformator, ali pa naj bi vod visoke napetosti prihajal do nas mimo vodovoda v Klečah. O vsem tem je občinski odbor v plenarni seji že obširno razpravljal, definitivno pa bo o tem, kakor tudi o vseh podrobnostih, pre- vsem finančnih, sklepal še omejenji ožji odbor, v katerem ima vsaka vas po enega (večje vasi po dva) zastopnika. O poteku pogajanj bomo še poro- čali.

Št. Vid nad Ljubljano

10 letnico majniške deklaracije proslavi v ne- deljo, dne 29. maja Ljudski oder v Št. Vidu nad Ljubljano z vprizoritvijo Medvedove tragedije in petih dejanjih: »Za pravdo in sree«. Začetek ob 7. zvečer. Slavnostni govor ima g. prof. dr. Fran Tr- dan. Vstopnina: I. vrsta 10 Din, II. vrsta 7 Din, III. vrsta 5 Din. Galerija: Sedeži po 7 in 5 Din. Stojišča po 4 Din. Iz prijaznosti sodeluje Mladinska godba iz Ljubljane-Kodeljevo. Otroci naj ostanejo doma. Vstopnice se dobe v predprodaji pri gd. I. Zakotnik v Št. Vidu. Cenjeno občinstvo ob blizu in daleč vljudno vabimo, da se važne proslave 10let- nice zgodovinske majniške deklaracije zanesljivo in v najobilnejšem številu udeleži. Pokažimo z udeležbo, da nam je bilo že takrat za svobodno narodno državo Jugoslavijo. — Nastopi celoten cerkveni pevski zbor, ki bo proizvajal novo, od dr. Kimovca nalašč za to priliko pripravljeno kom- pozicijo pesmi »Le vkup, le vkup uboga srenja!« — Vse predpriprave kažejo, da bo proslava de- setletnice majniške deklaracije navdse veličastna. Zato naj nihče ne zamudi prilike! V nedeljo zato vsi k proslavi v Ljudski dom v Št. Vid. Za ude- leženice iz Ljubljane bo preskrbljen povratek z avtomobili.

Novo mesto

Dijaška Mar. kongregacija priredi pod vod- stvom p. Ernesta Jenka v nedeljo, dne 29. maja ob pol 5 popoldne zelo panimivo majniško aka- demijo v kongregacijski dvorani. Na sporedu so: govor, deklamacija, petje in igra: »Žrtv zlobec«. Pri akademiji nastopi prvič dij. tam. zbor. Prija- telji mladine vljudno vabljani!

Meflika

Srebrno poroko je obhajal z veliko sloves- nostjo v krogu svojih prijateljev in sorodnikov g. Dako Makar s svojo go. soprogo poln življenja in zdravja dne 25. t. m.

Srebrni jubilej je obhajala 26. t. m. tukajšnja deklška Marijina družba. Slovesnost je bila lepa in pristrčna, posebno ker je bilo vreme zelo ugodno. Povzdignile so slovesnost še sosedne Mar. družbe iz Suhorja, Radovice, Podzemlja, Semiča in Črnom- lja, ki so prišle s svojimi zastavami. Slovesnost je vodil g. dekan s slovesno sv. mašo. Slavnostni go- vornik je bil pa semiki kaplan g. Ignacij Skobe. Po petih litanijah in šmarnicah je bil tabor na dvorišču komende, kjer so se vrstili govorniki in govornice, ki so neustrašeno nastopale in se na- vduševale za Marijino zastavo. Takih jubilejev bo letos še več v Belokrajini.

Božakovo je krasna vasica nad Kolpo na Mag- dalenini skali. Okrasila si je sedaj vas še z novim lepo zidanim gasilnim domom, ki je bil 15. t. m. blagoslovljen. Ob tej priliki je priredilo odotno gasilno društvo lepo vrtno veselico.

Zagorje ob Savi

Birma. V sredo 25. t. m. zjutraj smo sprejeli g. knezoškofa, ki je prišel deliti zakrament sv. bir- me. Popoldne in popoldne je vršil prevzvišeni nad- zorstvo verouka v zagorski in topiški šoli. Zvečer sta mu priredila Kat. prosv. društvo in rudniška godba lepo podoknico. Poln trg ljudi je pričal, da tudi Zagorjani znano ceniti versko in narodno za- služnega moža. Na vnebohod je prešlo 625 otrok sv. birno, od teh 568 iz zagorske župnije.

Trbovlje

☆ Odlikovanje na razstavi vajemskih in pomočniških izdelkov. V četrtek dopoldne so po zaključitvi obrtne razstave diplomirali in nagra- dili 14 pomočnikov z diplomno, 9 vajencev z di- plomo in nagrado po 100 Din, 26 vajencev s pri- znanjem in nagrado po 50 Din, vsi drugi razstav- ljaleci dobe plačan izlet v Ljubljano na veleselj in na Bled. Kot vzor-pomočnik je dobil častno diplomu Pa.jk Franc, mizar, za marljivo in vzor- no obnašanje v šoli in za strokovno delo. Je šele eno leto prost. Kot vzor-vajenec je dobil diplomu in II. nagrado za iste čednosti krojaški vajenec Viljem Tomšič pri g. Medveščku. Diplomso s priznanjem in I. nagrado 100 Din so dobili sle- deči vajenci: Ernest Obermajer, Alojzij Vodišek, Franc Misljč, Edvard Gnilšak, Mirko Koren, Vi- ljem Stanič, Adolf Salezina, Franc Sečlar in Mi- lka Rotar. V bodoče priporočamo, kakor je to prva razstava pokazala, da se razstavljeni predmeti ne zoznamujejo z imeni vajencev in mojstrov. Vsak mojster hvali svojega učenca in s tem tudi kar sam zna, in je očenitev radi tega otežkočena, ker smo v kraju, kjer se nobeden noče drugemu za- meriti. Večinoma so se razstavljeni predmeti na razstavi prodali, kar izkazuje nje lep uspeh.

☆ Himen. Poročil se je lastnik konfekcijske tovarne g. Miloš Škerbic z gd. Pepco Hrašč iz ugledne rodbine iz Polan pri Prevaljah. — Bilo srečno!

☆ Rudarsko delavstvo, zbrano na protestnem zborovanju v Trbovljah dne 19. maja, je zaprosilo Delavsko zbornico v Ljubljani, da v imenu istega predloži rud. glavarstvu v Ljubljani in vladi v Belgradu sledečo resolucijo: Vedno večja kriza v rudarski industriji Slovenije, ki je prešla v akutni štadij z začetkom l. 1926., je imela za posledico oslabilo pri Trboveljski prem. družbi, da je ista neupoštevaje gospodarski položaj svojega delav- stva, njegove plače reducirala na minimum ter po-

leg tega, da je reducirala ogromno število istega, še z ostalim uvedla omejitve delavnikov, z za- htevo vedno večje storitve. To dejstvo je dalo povod popolni gospodarski propasti delavstva. Predčasna iznemoglost, nenaravno visoko število obolenj ter velika kaska zadolžitve pri trgovecih so pojavi tega neznosnega stanja, katerega delavstvo absolutno več prenašati ne more. V sled tega se zahteva: 1. Da vlada takoj določi tozadevno ko- misijo, obstoječo iz predstavnikov vlade, rudar- ske oblasti, pristojne Delavske zbornice obstoječih strokovnih organizacij ter prizadetih samih. Ta komisija naj prouči neznosne razmere na licu mesta. 2. Na podlagi pri tem dobljenih ugotovitev naj se odredi vse potrebno za takojšnjo vzpostav- temeljnega eksistenčnega minimuma, po katerem se ima določiti rudarjem plača, ki odgovarja po- štebnemu preživljanju njih in njihovih družin in katerega mora upoštevati tudi Trboveljska pre- mogokopna družba.

Ptuj

⊕ Obiski. Ta teden je imelo mesto in muzej mnogo obiskov. Osnovni šoli v Marenbergu in v Sv. Lenartu, meščanski šoli iz Čakovca in Slovenj- gradca, žensko zunanje učiteljske iz Maribora, gim- nazija iz Murske Sobotice — da bi se le vsi tukaj- šnji obrtniki tudi zavedali, da puste ti obiski mar- šikak dinar v njihovih žepih — podpirali bi potem tudi gotovo gorkeje stremljenje Muzejskega društva pri ohranjanju starih spomenikov in zgradb.

⊕ Glasbena Matica v Ptuj priredi v sredo dne 1. junija ob 18 (6 zvečer) v prostorih Glasb. Matice javno produkcijo gojenk in gojencev. Vstop je prost, sprejemali pa se bodo s hvaležnostjo dobrovoljni prispevki. Spored je zelo pester — nastopi okrog 50 gojencev. Razen produciranja bo občinstvo imelo priliko slišati tudi stvari, ki sto- jijo že na precejšnji umetniški višini — Raču- namo, da občinstvo ne zamudi te prilike in pride poslušat naše mlade umetnike. — Ravnateljstvo. ⊕ Zolta nevarnost. Trgovce Rašl Janez iz Podlehnik je imel te dni nesrečo pri vožnji v Ptuj. Pod železniškim mostom na Bregu je zavozil z avtom v drog električne napeljave s tako silo, da se je debeli vod takoj pretrgal. Druge nesreče ni bilo, razen da se je na nesrečnega zvrnil velik koš jaje, ki jih je peljal v Ptuj in je bil možakar v trenutku ves rumen od pet do glave.

⊕ Hitra smrt. Dne 24. maja je umrl nagle smrti mnogoletni, zaslužni župan občine Pobrežje pri Ptuj g. Janez Simenko v starosti 62 let. Pokopnik je šel na travnik po pokošeno travo nekako okoli 6 zvečer, zdrav in čil. Pri nakladanju ga je zadela kap. Rajni je bil zvest pristak SLS, zaveden Slovenec in izredno uslužen župan.

⊕ Mestni stolp. Po mestu se širijo govorice, da hočejo podreti mestni stolp, nazvan tudi vodni stolp v mestnem parku. S tem bi zopet izgubil en spomenik srednjeveškega Ptuja. K zadevi sami se še povrnemo.

Rogaška Slatina

10 letnico majniške deklaracije bomo prosla- villi v gledališki dvorani Zdraviliškega doma v ne- deljo 29. t. m. ob 8 zvečer. Za slavnostnega govor- nika je naprošen pred. g. konz. svetnik Evald Vračko, župnik iz St. Ilija. Spored bo obsegal pev- ske točke (Fleishman: Triglav, Hubad; Gor čez izaro, Aljaž; Na dan in Sattnr; Nazaj v planinski raj), deklamacijo (Savinšek: Ob 10 letnici majniške deklaracije), simbolično igro Orličič: Trnulčica in končno alegorično sliko. Sodeluje dr. Cerinov or- kester. Pevske točke proizvajajo pevsko društvo »Sloga«. Pohirali se bodo prostovoljni prispevki za Jugoslovansko Matico.

Bralno društvo Sv. Križ bo imelo svoj občni zbor 29. t. m. po večernicah. Po zaključku istega proslave naše Orlice 10 letnico majniške deklaracije za tiste, ki bi se ne mogli udeležiti večerne slavnosti na Slatini.

Nedeljska služba božja se na Slatini vrši zopet ob 9 in ne, kakor je bilo prvotno določeno, ob 11.

Dopisi

Vič. V nedeljo, 29. maja priredi Katol. pro- svetno društvo ob zaključku igralске sezone ob pol 8. uri zvečer v Društvenem domu igro »Številke gospe Rožmarinke«. Nastopi tudi pevski zbor in godba. Pridite, da se še enkrat pošteno nasmejete! Ne bo vam žal! Vabljani vsi!

Iz Motnika. Dne 25. maja popoldne se je vršilo v Motniku v šoli cepljenje otrok proti ko- zam. Za ta čas so šli popoldansko šolo obiskujoči otroci na dvorišče in se igrali pod nadzorstvom učiteljce. Po nesrečnem slučaju je pri igranju padel 8letni sin Leopolda Bregarja iz Motnika tako nesrečno, da si je pri padcu zlomil desno roko. Sreča v nesreči je bila, da je bil zdravnik v šoli, ki je otroku takoj roko poravnal in po- vezal.

Logatec. Podružnica Jugoslovanske matice pri- redi v dogovoru z drugimi lokalnimi društvi v ne- deljo, dne 29. t. m. dopoldne po sv. maši v pro- slavo desetletnice majske deklaracije obhod s sle- dečim vsposedom: Ob 9. uri zjutraj se zbero vsa društva iz Gorenjega in Dolenjega Logataca in občin- stvo v Dol. Logatcu na trgu pred g. De Glerio in odkorakajo skupno z godbo do Kale. Odtod se po- vrnejo do okrajnega glavarstva pred gradom, kjer zapojo združeni pevski zbori A. Hajdrihovo »Ja- dransko morje«. Temu sledi slavnosten govor pred- sednika podružnice, nato zaigra godba »Bože prav- de« in razhod. Zvečer proslave posamezna društva v svojih domovih to desetletnico s petjem, dekla- macijami in govori. — Kat. prosv. društvo proslavi slovesno desetletnico majske deklaracije v svoji društveni dvorani ob 8. uri zvečer s sledečim spo- redom: 1. J. Aljaž: Slovenska zemlja. Poje mešani zbor. S. Gregorič: Zedinjena Slovenija. Deklama- cija. 3. Stanko Premrl: V Korotan. Poje mešani zbor. 4. Aliquius: Posvetitev domovni. Alegorija. 5. Dr. G. Krek: Povejte ve planine. Poje mešani zbor. 6. Skioptično predavanje. Predava prof. dr. Josip Puntar. 7. J. Aljaž: Ti osrečiti jo hoti! Poje mešani zbor. Vstopnina bo za odrasle po 3 Din, za otroke 1 Din. Čisti dobiček bo v narodnoobrambne namene. K tej proslavi vabi odbor vse svoje člane in prijatelje društva, da tudi sedaj, kakor vselej pokažejo svojo narodno zavednost in dolžnost do trpečih bratov, ki so ločeni od nas.

Marenberg. Volitev novega župana. S smrtjo g. Viljema Neunera je bilo izpraznjeno mesto župana v Marenbergu. Dne 23. t. m. se je vršila volitev novega župana in je bil izvoljen g. Siegfried Wrentschur, sin tovarnarja usnja v Ma- renbergu. Od devet glasov je dobil pet, tri je dobil Slovenec g. Praprotnik, ena glasovnica je bila prazna. Novoizvoljeni župan je nagovoril navzoče nemšk in slovensko ter objubil, da bo vedno nepristranski, objektivni in pravičen. Kakor so vidi, imajo Nemci večino v občinskem odboru. — Proslava majniške deklaracije. V so- boto zvečer ob 8 se je vršila v društveni dvorani gostilne g. Brudermanna skromna proslava de- setletnice majniške deklaracije s primernimi pozdravi in govori, z deklamacijami in petjem domačega mešanega in moškega zbora. Vse, kar je sloven-

skega, se je udeležilo te proslave. Posebno se je spominjali dragih sobratov na Primorskem in Ko- roškem. — Prodavanje o hmellarstvu. Preteklo nedeljo je imel v dvorani g. Brudermanna g. okrajni ekonom iz Slovenjgradca uspešno preda- vanje o hmellarstvu. Številni hmellarji in drugi so z velikim zanimanjem sledili poljudnemu in vse- stransko obrazloženemu predavanju g. predavate- lja, strokovnjaka v hmellarstvu, ki je v lepi obliki in z jasnimi argumenti zadovoljil zveste poslušalce, kateri so mu zelo hvaležni za tako izbrpno in po- učno predavanje. — Kat. izobraževalno društvo. V kratkem se tukaj ustanovi Kat. iz- obraževalno društvo za župnijo Marenberg, ki je že davno bilo krvavo potrebno, da se začne s pro- svetnim delom za tukajšnje dobro ljudstvo, po- sebno pa za mladino. Z novim g. župnikom upamo, da se bo začelo v naši župniji novo, boljše življe- nje in delovanje za procvit in blagor ljudstva.

Lesce. V četrtek, na Vnebohod, se je pri nas vršil ustanovni občni zbor »Krekove mladine«. Program in pomen društva je v lepih besedah raz- ložil g. Pitako iz Ljubljane. K temu pri nas pre- potrebnemu izobraževalnemu društvu je takoj pri- stopilo lepo število fantov in deklet. Za predse- dnika so izvolili g. Zagarja, pri katerem ima društvo začasno svoje prostore. Novo ustanovljeno izobra- ževalno društvo »Krekovo mladino« našim somiš- ljenikom brez razlike stanu in starosti toplo pri- poročamo. »Krekovi mladinci« pa želimo mnogo uspehov pri vzgoji krščansko misleče mladine. — Predpriprave za zgradbo Kat. prosvetnega doma so se pričele. Upamo, če Bog da, da bo do zime pod streho. — Občinske volitve. Za našo občino so razpisane za nedeljo 17. julija. G. župan je vodil pogajanja za sporazum vseh strank. Mi sporazumu nismo bili nasprotni. Ker se pa demokrati niso odzvali povabilu, je sporazum propadel. Sedaj po- stavi SLS za občinske volitve svojo listo.

Cerkveni vestnik

Za rokodelske pomočnike bodo ob binkoštni sobote zvečer do torka po Binkošthi zjutraj duhov- ne vaje v »Domu duhovnih vaj« v Ljubljani, Zrinj- skega cesta 9. Znano je, da se imajo tisoč in ti- soč, ki so v »Domovih duhovnih vaj« opravili ne- moteni po posvetnih skrbih v tihi samoti svete duhovne vaje, ravno njim zahvaliti za pravi srčni mir, tiho srečo in notranjo zadovoljnost. Kdor izmed rokodelskih pomočnikov si želi takih bla- gorov, naj piše takoj na naslov: Vodstvo »Doma duhovnih vaj«, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9, in naj se priglasi za duhovne vaje o Binkošthi.

zvedovanja

19. 5. Din je izgubil neki trgovec v petek 27. t. m. od Bleiweisove ceste do Škofje Loke. Pošten najditelj naj proti nagradi odda pri upravi lista.

Kmeti dan na Trški gori

pri Novem mestu bo na binkoštni ponedel- jek, dne 8. junija t. l. po tem-le sporedu: Ob 9 dopoldne sv. maša v romarski cerkvi, zatem pridiga g. prošta Čerina, potem pa veliko zborovanje zunaj cerkve, na katerem nastopijo odlični govorniki. Med govori na- stopi pevski zbor. — Možje in fantje! Na agitacijo za veličastno udeležbo! Na binkoštni ponedeljek vsi na Trško goro!

Slovinci v Italiji

Minister Ciano zopet grozi.

Pri otvoritvi novega svetilnika v Trstu je za- stopal vlado prometni minister Ciano. Slovenci po- znajo najboljšo izmed vseh ministrov ministra Fe- deleja in Ciana; Fedele se je proslavil s preganja- njem slovenskih učiteljev, Ciano je kot prometni minister vrgel ogromno število železniških in poš- tnih nameščenecv na cesto ali jih spravil globoko v Italijo, kjer ne morejo ne živeti ne umreti. Mini- ster Ciano je že ob prvem obisku v Trstu grozil onim, »ki še niso pozabili Avstrije«. Kako lahko je groziti onim par slovenskih pismonoš v Trstu! Niti toliko poguma ni treba kakor za vožnjo po zraku, ki je prometnemu ministru zelo ljuba. Tudi na slavnost v Trst se je pripeljal v hidroplanu. V prostorih organizacije poštnih uslužbenecv je imel minister Ciano nagovor na svoje »podrejenec«, ka- kor je ponovno minister apostrofiral svoje slu- šalce. Na Slovence minister ni mogel pozabiti. »Trst danes koprni od veselja«, je vzkliznil, »Trst je danes pokazal svojemu kralju Osvoboditelju vso svojo ljubezen. Motili so se vsi, ki so mislili slabo o Trstu. Prebivalstvo tega mesta je povedalo, da je Trst italijanski in da je prostora v Trstu samo za Italijane. V mojih upravah je mesto samo za ljudi, ki so globoko Italijani, globoko fašisti, kar je isto, kajti Italijan pomeni fašist. Zadovoljen sem z vašo disciplino. Tu notri se čuti, da se je zrak menjal. Odprla so se okna burji in ako bi treba, da popihne na vsak način skozi burja, bom dal raz- biti šipe. Do sedaj smo že napravili dolgo pot, a šli bomo še dalje ...«

Resnica o akademskem zbo- rovanju v Gorici,

Prejeli smo o tej stvari še sledeči značilni dopis: Pretekli teden torej je bila Gorica tako osrečena, da so jo obiskali zastopniki vseh itali- janskih univerz, in sicer v lepem številu, okrog 10.000. O tej priliki se je »Edinost« ponižala do slavospeva italijanski akademski mladinci, kakrš- nega pa ta mladina, katero smo imeli priliko videti v Gorici, gotovo ni zaslužila. Ne bi pisal tega, kar bom sedaj pisal, toda razjezila me je ravno »Edi- nost« s to svojo čudno politiko. Prišlo jih je res zelo veliko. V tem bi jih morali mi Slovenci po- snemati, kolikor namreč store v tem oziru za svoje ideje, ki jih s tako silo propagirajo. Toda, kakor je bilo doznati iz njihovega obnašanja, se je zdelo, da je poslala Italija najslabše iz vseh univerz. Naj »Edinost« še tako naglašja južno kri, ki je akade- miki razburjala, se ne da opravičiti sramote, ki so jo prizadeli z svojim obnašanjem kulturi Italije. Zaradi velike udeležbe so akademike seveda po- razdelili tudi po privatnih hišah, po zavodih itd.

In tu niso kulturonosi, prashali mogoče po zname- nitostih Gorice in okol, povpraševali so v prvi vrsti, če ima Gorica — »no hišo »delle belle ra- gazzes«, in kje je. Nič tega sicer, če so jo po- tegnili do jutranje zarje, da vedli so se povečini strašno grdo, nadlegovali žake in kaj se je godilo v »Giardino publico«, se odguje popisovanju do- stojnega peresa. Zglašali so se nad tem pametni Italijani sami, češ, kaj so namočili te, saj nismo mi taki, kakor oni. »Ne mara sramotiti kulture naroda, katere ti akademiki kakor niso zastop- pali, toda kar je preveč, je preč. In »Edinost« seveda ni imela drugega dela kakor zavihetiti ka- dilnico tem mladeničem namesto a bi vsaj mol- čala. To naj bo časopis, ki se nazi, narodni!

Lega Nazionale dela. Preteklo tjelejo je otvo- rila Lega z velikim pompom svoj novotroški vrtec v Račevcu v Čičariji. Neki tržaški list je pohvalno izražal o običnarjih, »ki so pokazali svo priznanje Legi s tem, da je občina zgradila vrte na lastne stroške.« No stvar je v resnici bolj neobčna. Po- novno smo že poročali, da Lega Nazionle s po- močjo svojih zvez kratkoma poslila slovaske ob- čine, da zgradijo potujevalnice. To je danš toliko lažje, ker ne stojijo več na čelu občine vvoljeni župani, ampak od države imenovani podestati. Tako se je zgodilo tudi v Račevcu. Podestati dr. Chiappetta je enostavno povšal občinski proračun za težke tisočake in »priznanec običnarjev Legi se je izka- zalo. Običnarji sami bodo zvedeli za to priznanje šele takrat, ko bo treba plačati povisane davke.

Po dogodbih v Krkaveih. Č. g. Silvaniju ki je moral zbežati pred fašistovskimi nasilneži iz Krkavcev k svojim staršem v Milje in ki vsled e- znosnega duševnega trpinčenja in dejanskih gro- ženj s smrtjo od strani imenovanih skvadristov težko zbolel na živcih, gre sedaj na boljše. Gotovo pa je, da se v Krkavce ne povrne več. Krkavci bodo bržes za dolgo ostali brez dušnega pastirja. Za to nosi pač odgovornost puljski prefekt Cava- lieri, ki ne more in menda tudi noče jamčiti za življenje slovenskega duhovnika v vasi, ki ima tri fašistovske družine, v katerih se govori celo slo- vensko. Čudno, da prefekt Cavalieri še ni uvidel, da je njegov položaj nevzdržljiv. Ljudstvo se po- vprašuje, kdo je prav za prav prefekt, ali Cavalieri ali Mrach, ali Camus, ali De Petris?

To in ono

Tajnost ledenih svetnikov.

Pred par dnevi smo občutili ostri režim ledenih svetnikov Servacija, Pankracija in Bonifacija. Sredi maja je nenadoma postalo hladno in mrzlo, skoroda kakor v jeseni. Ve- ra v te tri svetnike je stara več stoletij. Za mnogo pred 16 stoletjem se je med ljudstvom verovalo, da prinašajo ti trije svetniki mrzlo in hladno vreme, često celo sneg in led sredi maja. Tudi znanost se je bavila s tem vseka- kor čudnim naravnim pojavom, da se skoro gotovo vsako leto med 11. in 13. majem po- javi hladno vreme. Za to se navajajo zelo različni vzroki. Zatrjuje se, da so začetkom maja visoke plasti zraka še vedno zelo hlad- ne. Vsled vzhodnih vetrov, ki se sredi maja pojavljajo nad srednjo Evropo, zemlja močno izhlapeva. Hladnost in mraz torej ne nasto- pata radi manjše moči solnčnih žarkov, tem- več radi tega, ker se porabi več zemeljske toplote. Drugi pa trdijo, da nastopa ta maj- ski mraz radi razlike med morsko in celin- sko klimo. Potemtakem nastane radi toplote tal, ki je večja nego toplota vodne površine, v spomladi razlika v tlaku, ki povzroča nad srednjo Evropo mrzle in hladne severne vetrove. Največji padec temperature se po- javlja vedno med 11. in 13. majem. Odtod vera v skrivnostno moč svetnikov Servacija, Pankracija in Bonifacija.

Amerikanci in godba.

Ravnatelj družbe National Broadcasting je hotel vedeti, s čim bo svojim odjemalcem najbolj ustregel in kakšne programe najbolj ljubijo. Prišel je do sledečih zaključkov:

Amerikanci zahtevajo od svojih radio oddajnih postaj samo prvovrstne stvari. V muzikalnem pogledu igra radio med Ameri- kanci veliko vlogo. Najvišje cenijo Beethovna, za njim pa Riharda Wagnerja, Johanna Se- bastiana Bacha. Italijanski operni komponisti Rossini, Mascagni, Leoncavallo in Puccini v Ameriki niso preveč priljubljeni.

Radio oddajna družba Columbia Phono- graph je izvedla glasovanje, kateri kompo- nisti so njenim poslušalcem najljubši. Izid je bil sledeči: Med prvimi 10 najpriljubljenj- šimi komponisti sobili našeti: Beethoven, Wagner, Bach, Mozart, Brahms, Schubert, Chopin, Čajkovski, Haendl in Schumann. V drugo skupino je prišlo sledečih 10 kompo- nistov: Mendelssohn, Haydn, Liszt, Verdi, De- bussy, Grieg, Palestrina, Franck, Dvořak in Mac Dowell. Zanimivo je, da so za Bacha gla- sovali sami umetniki in vzgojitelji, medtem ko so se cerkveni krogi zavzeli za Haendla. Chopin ima največ privržencev med cerkve- nimi krogi in finančniki, med poklicnimi glasbeniki in umetniki pa je dobil samo 46% glasov.

To novo glasovanje je za razvoj muzikal- nega okusa med Amerikanci zelo zanimivo in značilno. Pred tremi leti so Amerikanci povečini zahtevali jazz-band godbo. Pri tem zadnjem glasovanju pa je bilo za jazz-bando oddanih le 5% glasov. Nekaj posebnega je, da so italijanski komponisti pri Amerikancih razmeroma malo priljubljeni. To se da raz- lagati s praktičnim svetovnim nazorom Ame- rikancev, katerih čustva se ne udajajo njih melodičnemu zanosu. V srednji in južni Evropi pa so ravno Puccini, Verdi, Mascagni najpriljubljenjši komponisti, katerih dela so zlasti v Jugoslaviji mnogo proizvajajo.

Kulturni pregled

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Nedelja, 29. maja: MNOGO HRUPA ZA NIČ. Izven.
Ponedeljek 30. maja: Zaprti.
Torek 31. maja: MNOGO HRUPA ZA NIČ. Red C.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 29. maja ob 20: SCAMPOLO.
Ponedeljek, 30. maja. — Zaprti.
Torek, 31. maja ob 20: RIGOLETTO. Ab. C. Kup.
Sreda, 1. junija ob 20: IGRA V GRADU Ab. B. Kuponi.
Četrtek, 2. junija ob 20: PRI BELEM KONJICKU. Ab. A. Kuponi.

Glasba

Koncert mariborskega pevskega okrožja dne 15. maja je združil 4 pevsko zbor, po katerih moramo publiko presoditi kakovost naših izvenmariborskih zborov. Priznati moramo, da so napredovali vsi zbori dober vtis, bodisi po disciplini, bodisi po prednašanju. Spored je obsegal priproste pesmi štajerskih skladateljev, ter se ni povslej do videnja »Pevca«, še manj pa »Zborov«. Ta samo na sebi ni graje vredno, ker je naravno, da si izbire vsak zbor tiste pesmi, ki jih zmore. Vendar pa do dobro, da se polagoma vsaj neki večji pevske zbori opirajo moderne glasbe, ki jim bo delala spočetka precejšnje težave, pa jim bo tudi odkrila nov svet vzvišene umetnosti. Gotovo hvaležna in važna naloga letošnjega pevskega tečaja bo, da bo uvedel pevovodje v lepoto novejših glasbe in jih navdušil in usposobil za poučevanje težjih skladb.

Mešan zbor iz Središča (12 ženskih, 10 moških glasov), je nastopil pod vodstvom g. Filipiča z Aljaževimi pesmijo: Domovini in Ferjančičevu. Naš prapor. Zbor je pokazal zelo dobro dinamiko, lepo vokalizacijo, pel pa je preveč mehanično, a premalo ognja. Šlo je kakor na vrhvi gladko pa — hladno.

Pevski zbor iz Sv. Martina pri Vurbergu (dirigent g. St. Novak) je nastopil z moškim oktetom, ki ga je pri mešanem zboru pomnožilo 10 ženskih glasov. Moški zbor nam je zapel dve pesmi, in sicer: Na zeleni gori in Vole: Škrjančič. Peli so s pravilnim poudarkom, ne kričavo. Le prvi tenor se je včasih hotel prevsiljivo uveljaviti. Mešan zbor je pa s Schwabovo: Kukavica in Volaričevu Slovan na dan dokazal, da se morejo tudi v malim številom deloma malih pevcev oz. pevk doseči lepi uspehi. Mislim pa, da bo boljše, ako se šolarke ne pritegnejo k pevskeemu zboru odraslih, ker to njihovem glasu pravi škodoje nego koristi. Kjer so dani pogoji, naj se ustanovi v okvirju društva mladinski pevski zbor in pevska šola. »Slovan na dan« bi bolj učinkoval pri večjem zboru in močnejših sopranih. V prednašanju, taktu so bile male nepopolnosti. Sopran solo je bil poln, zvočen, neprisljen.

Konjice so bile zastopane z moškim zborom (14 čl.), ki je zapel pod vodstvom g. Smogavca dve pesmi: Mihelič: Slavček in A. Nedved: Ljubzen in pomlad. Moški zbor ima dober glasovni material, ki je precej uglašen in se lepo zlija v harmonično enoto. Pesem: Slavček je zvenela ubrano in je bila dinamično dobra, v tempu proti koncu prehiti. Pri drugi pesmi je bilo malo nesoglasje med bas in tenorji. Prednašanje ni bilo tako dobro kakor pri prvi pesmi. Prepričani smo, da se bo konjski moški zbor ob vztrajni vaji še zelo razvil.

Prijeto izenadilo nas je pa pevsko društvo Maribor, tako po svojem številu (21 čl., 33 m.), kakor po svojem nastopu. Mirno smemo trditi, da je »Maribor« od svojega zadnjega nastopa močno napredoval. Ako bo v članstvu dovolj smisla za disciplino in ljubezni do lepega petja, se bo smel Maribor v jeseni pokazati že s samostojnim pevskim koncertom, ki bo nudil velik umetniški užitek. Moški zbor si je s Foersterejvo: Povejte, ve planine... zaslavljal precej težko nalogo, ki jo je prav

dobro rešil. Drugi basi so bili sorazmerno preslabi. Seveda bi ostra pila še našla v prednašanju nekaj neugajenosti, n. pr. prehode, piano petje itd. Mešan zbor je zapel dve pesmi: Premri: Napitnica in St. Mokranjec: Srbske narodne pesmi II., obe zelo povoljno. Ako bo postal mešan zbor še malo bolj gibčen in se bo še bolj uživel v vsako pesem, bomo z njim popolnoma zadovoljni. G. pevovodja Gašparič sme biti trdno prepričan, da bo s pevskim zborom Maribor še dosegel mnogo lepih uspehov. — Združeni pevski zbori so zapeli tri pesmi in sicer moški zbor dve: dr. B. Ipavice: Brezi jadra in pa Hudovernik: Naša zvezda, mešan zbor pa Nedvedovo pesem: Nazaj v planinski raj. Skupno petje je napravilo veličasten utis, ker kljub svoji mogočnosti ni prešlo v kričanje. Tudi prednašanje je bilo zelo lepo. Solo pri moškem zboru je zapel s svojim lepim, zvenečim, polnim glasom gosp. dr. Juvan iz Maribora. Splošno moramo javno pohvaliti trud in poštvalnost posameznih pevovodij in pevcev, ki so sodelovali pri tem prvem koncertu mariborskega pevskega okrožja. Kritika naj jim ne vzame poguma, ampak naj jim bo pomoč za izpopolnjevanje. Opozoriti moramo še posebej na nepravilno izgovorjavo končnih v (niso f), l in brezmiselnost in nelepoto trganje zlogov. Pevski tečaj bo moral govoriti tudi o slovnicni Resnici na ljubo moramo ob koncu poudariti žalostno dejstvo, da smo bili neprijetno razočarani, ker so nastopili samo trije izvenmariborski pevski zbori! Kje je ostala zvela pesem Slov. gorice, kje sanjav spev Korošcev, kje tajinstvena popevka zelenega Pohorja? Upamo, da se bodo pri prihodnjem nastopu združili vsi, ki jim še v srcu ni zamrla ljubezen do poštene slovenske pesmi! — e. — 1.

Knjige in revije

Geografski vestnik 1926 (II. letnik) št. 4. je izšel. Vsebinske Razprave: prof. dr. A. Melik, Jovan Cvijić (z 1 sliko v prilogi); dr. L. Jonas (Praga), Geografija v Češkoslovaški republiki; prof. Fr. Baš, Maribor (z 1 karto v prilogi), univ. prof. dr. M. Salopek, Geološko proučevanje i kartiranje u Sloveniji g. 1926; dr. V. Bohinec, Zupanova jama z 2 načrtoma in 7 slikami). — Geografske novice. Književnost. Geografsko društvo v Ljubljani.

Zaključna številka drugega letnika »G. V.« je razveseljevala spridevalo neumorne delavnosti našega Geografskega društva, kakor tudi smotne in široke orientacije uredništva, ki enako pod vodstvom mladega izrazitega znanstvenika dr. V. Bohinec — pridobiva stalno na ugledu med domačim in tujim znanstvenim svetom. Sicer se pri poznejšem izhajanju te lepe revije kažejo vedno še sledovi zunanjih ovir, ki se stavijo nemotenemu razmahu geografske znanosti na naši univerzi, vendar pa ta kot vsaka številka prča, da so notranji pogoji, temeljito znanje in volja do dela, zadostno izpolnjeni. Geografskemu društvu moremo le čestitati z željo, da najde zadostne podpore od vseh strani za svoje delo.

K vsebini le par pripomb! Uvodnemu članku ki nas kratko, a zelo dobro seznaja s pokojnim velikim Cvijićem, sledi informativni članek o češkoslovaški geografiji, ki nam predstavlja češke geografe (žal, da premalo njihova dela). Oba sta našim delavcem v ogledalo in služita lahko v dokaj zanimivo primerjanje. Slovenci brez dvoma nimamo še moča Cvijićevoga slovesa, a prednjačimo v številu boljih geografov, dočim je do Čehov razmerje obratno. — Baševa razprava o Mariboru, ki je že prešla na čisto geografsko motrenje mestnega razvoja, kaže zaželjene uspehe, tudi na karto že težko čakamo. Kot izprizuje spis prof. Salopeka, bo geološka karta Dolenjske morala sprejeti precej popravkov, želimo le, da bi se zanimivi izsledki nadaljevali in — objavili. — Vzor znanstvene akribije je razprava dr. Bohinec o Zupanovi jami, ki se pa tudi lepo in gladko čita. Avtor sam je nedavno to jamo javnosti odkril in odprl. Gotovo je, da bo ta članek našel mnogo bravcev in priznanja.

Geografskega Vestnika priporočati ni treba, postal nam je živa potreba.

20. uri v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne (I. nadstropje) svoj redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo odbora; 2. poročilo nadzorstva; 3. Sprejem spremenjenih pravil; 4. združenje s »Strokovno zvezo javnih nameštencev; 5. volitev novega odbora po spremenjenih pravilih; 6. slučajnosti. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Uprava »Razgleda« nam sporoča: Vsled pomote smo poslali nekaterim po 2 izvoda »Razgleda« na ogled. Dotične prosimo, da izročijo 1 izvod svojim znanecem s prošnjo, naj list naroče. Kdor ga ne bi hotel naročiti, naj nam nakaže vsaj Din 8.— za prvo številko in naj list obdrži.

»Dome«, stavbena zadruga drž. nameštencev in upokojenec, r. z. z. o. j. v Ljubljani, razglasa svojim članom, da se bo vršil redni občni zbor za poslovno leto 1926. dne 9. junija ob 19. uri 30 min. v salonu gostilne pri »Lozarju«, Rožna ulica št. 15, z dnevnim redom: 1. Poročilo načelnstva; 2. poročilo nadzorstva; 3. absolutorij; 4. dopolnitev načelnstva; 5. volitev nadzorstva; 6. slučajnosti.

Radio

Grande Serata di Musica Italiana. — Langenberg: 20.15 vesela ura, 21. Simfonični komad, nato do 24 koncert (prenos iz Düsseldorfa). — Berlin: 20.30 veseli drobiži, 22.30 plesna godba. — Dunaj: 19. komorna glasba, 20. K. Sloboda: »Am Teatliche« veseloigra. — Varšava: 20.30 večerni koncert, 22.30 plesna godba iz kavarne »Rydz«.

Ponedeljek, 30. maja.

Zagreb: 18.45 prof. Warnier »Choses de France«. — Breslau: 20. E. König čita iz lastnih del, 21. koloraturni spevi. — Praga: 19. prenos iz narodnega gledališča: Smetana: »Prodana nevesta«, 20—22.15 časovni signal praške zvezdarne, poročila, 22.20 reproducirana glasba. — Frankfurt: 20.15 predavanje R. Taubeja, 21.15 polizkus prenosa inozemskih postaj. — Brno: 18.45—22.15 prenos iz Rim: 21.10 Serata di Musica Leggera. — Langenberg: 20.10 eno uro pri Wilhelmu Buschu, 21. nove pesmi na lauto, 22.50 koncert iz Kaiserhofa, Münster. — Berlin: 20.30 vrtni koncert. — Dunaj: 19. prenos iz državne opere; E. Scribe: »Die Jüdin«, glasba J. F. Hallevya. — Varšava: 20.30 večerni koncert.

Torek, 31. maja.

Zagreb: 20.30 komorna glasba, 21.45 poročila, 22. prenos iz kavarne Korso. — Breslau: 20.10 prenos iz Lunaparka: poljuden koncert šlezkega deželnege orkestra. — Praga: 20.10 ljudski večer, 22—22.15 časovni signal praške zvezdarne, 22.20 do 22.50 plesna godba iz kavarne Zavrel. — Frankfurt: 20.30 Rena v pesni in glazbi, nato: nove gramofonske plošče. — Brno: 20. igra, 21. večerni koncert, 22. prenos iz Prage. — Rim: 21.10 Selezione dell'Opera »Don Pasquale« di G. Donizetti. — Langenberg: 20.30 vesela ura, 21. klavirski koncert P. Schramma, Berlin. — Berlin: 20.30 A. Zweig: »Der Spiegel des grossen Kaisers«, čita avtor sam, 21.10 komorna glasba. — Dunaj: 20.05 koncertna akademija. — Varšava: 20.30 večerni koncert, 23. plesna godba iz kavarne »Rydz«.

Sreda, 1. junija.

Zagreb: 20.30 koncertna akademija, 21.45 poročila, 22. koncert tamburica seksteta. — Breslau: 20.10 koncert, 22.15 K. Behr: predstave Breslavskega gledališča. — Praga: 20.10 francoska glasba, 21. literarni del, 22—22.15 časovni signal praške zvezdarne, 22.20—22.50 plesna godba. — Frankfurt: 20.15 L. Thomaj »Magdalena«, igrokaz. — Brno: 20.30 koncert, 21. starobrnška godba na pihala, 22—22.15 prenos iz Prage. — Rim: 21.10 Trasmissione da un Teatro. — Langenberg: 20.15 vesela ura, 21. nizozemske pesnitve, nato do 24 koncert. — Berlin: 20.10 F. Zellova in R. Genéova opereta »Der Bettelstudent«, glasba K. Millöckera, 22.30—23.30 nočna glasba. — Dunaj: 20.15 binkoštno predavanje, 21.15 H. Pfütznerjev večer, pesmi poje koncertna pevka A. Löwe, nato lahka večerna glasba. — Varšava: 20.30 večerni koncert: W. A. Mozart: »Bastien in Bastienne«, komična opera.

Četrtek, 2. junija.

Zagreb: 20.30 vesela večerna glasba, 21.45 poročila, 22. prenos iz kavarne Korso. — Breslau: 20.05 R. Kesslerjeva veseloigra »Die Frau ohne Kuss«, 22.30 koncertna in plesna godba. — Praga: 20.10 veseli večer, 21.30 veseloigra, 22. časovni signal praške zvezdarne, 22.20 reproducirana glasba. — Frankfurt: 20.15 prenos iz Kassela: humor v pesmi, nato koncert domačega orkestra. — Brno: 19.15 prenos iz brnskega narodnega gledališča: B. Hanova komedija »Pygmalion«, 22—22.15 prenos iz Prage. — Rim: 21.10 Selezione dell'Operetta »Taufan la Tulipe« del M. Varney. — Langenberg: 20.30 N. Cawardova veseloigra: »Übern Sonntage«, 23.30 koncert iz Handelsklofa, Essen. — Berlin: 20.30 ruski večer, 22.30—24.30 plesna godba. — Dunaj: 20.05 operni fragmenti. — Varšava: 19.50 večerni koncert.

Petek, 3. junija.

Zagreb: 20.15 prenos opere iz zagrebskega narodnega gledališča, nato poročila. — Breslau: 20. predavanje Ilse Fischer-Ramin, 21. prenos iz Gleiwitza: večer ljudskih pesmi, 22.15 esperanto. — Prag: 20.10 koncert, 21.15 literarni del, 22. do 22.15 časovni signal praške zvezdarne, 22.20 do 22.50 prenos iz kavarne Zavrel. — Frankfurt: 20. koncert dunajske »Deutsche Meistersinger«, nato do 24.30 plesna godba. — Brno: 20.30 koncert, 21. koncert, 22—22.15 prenos iz Prage. — Rim: 21.10 Concerto Vocale e Strumentale. — Langenberg: 20.15 G. Jacoby-večer, 22.30—24. plesna godba. — Berlin: 20.30 violinski koncert, 21. Ilja Ehrenburg, 22.30 do 23.30 zabavna glasba. — Dunaj: 20.05 vesele balade, izvajajo operni pevec R. Bandler, 21.05 moderna glasba. — Varšava: 20.30 večerni koncert.

Sobota, 4. junija.

Zagreb: 20.30 koncertna akademija, 21.45 poročila, 22. plesna godba. — Breslau: 20.10 veseli večer, 21.20 z mikroskopsko po mestu Breslau, prenos iz ene veleumestne cestne, 22.30—24. plesna godba. — Praga: 20. prenos iz Brna, 22. časovni signal praške zvezdarne, poročila, 22.25 reproducirana glasba. — Frankfurt: 20.15 veseli večer, nato plesna godba. — Brno: 20—22. veseli večer, 22. do 22.15 prenos iz Prage. — Rim: 21.10 Trasmissione da un Teatro. — Langenberg: 20.15 G. Birkenfeld čita iz lastnih del, 21. velik večer, nato do 1: plesna godba. — Berlin: 20.30 orkestralni koncert, 22.30 do 24.30 plesna godba. — Dunaj: 18.50 F. Lehárjeva opereta »Die blauer Maure«, 21. prenos slavnostne otvoritve dunajskih »Festwochen«, nato večerni plesni koncert. — Varšava: 20.30 večerni koncert, 23. prenos plesne godbe iz kavarne »Rydz«.

RADIO potrebščine
v največji izbiri stalno v zalogi pri
FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5 Telef. 407

Železniška nesreča.

V petek jutraj je na splitski progi jutranji brzovlak, ki vozi proti Zagrebu, med postajama Perković in Unešić, nedaleč postajice Kopine, zavozil v tovrni vlak. Pri tem sta bila oba stroja razbita in tudi pet vagonov tovornega vlaka. Vlakovodja brzovlaka Jakšić je ostal na mestu mrtev, dočim so od obojega tovornega vlaka štirje dobili lažje in težje poškodbe. Od potnikov brzovlaka se na srečo nikomur ni nič zgodilo. Ker je precejšen kos proge popolnoma razdejana, utegnejo popravila trajati par dni. Kako se je mogel zgoditi karambol, še ni pojasnjeno. Sreča je, da vozijo vlaki na tem delu proge počasi (s povprečno hitrostjo 20 km), sicer bi bila katastrofa še vse večja.

Radi brezposelnosti v smrt.

Te dni so našli na bregu Donave blizu Erduta truplo neznanega mladega moža. Zdaj so dognali, da je to 25 letni Oton Bavkovec, po poklicu doktor kemije, ki se je zastrupil, ker ni mogel dobiti nikjer službe. — Vsekakor je značilno, da v Jugoslaviji en doktor kemije domačin ne more priti do kruha, dočim je po raznih kemičnih tovarnah v naši državi polno tujcev kemikov in to z mastnimi plačili.

Prijeti veletatovi.

Lani je bilo izginilo iz blagajne na kolodvoru v Velikem Bečkerek 800.000 Din. Kljub vsem prizadevanjem policije ni mogla izslediti tatov. Med tem je kriminalni šef v Vel. Bečkerek na lastno pest nadaljeval poizvedovanja in zdaj se mu je res posrečilo najti tatove. To so železniški uradniki Miloje Vasiljevič, Rado Bjelošević in Slavko Sabovljevič ter strojevodja Laza Radenković. Vsi štirje so bili aretirani in predani državnemu odvetništvu.

Boj z volkuljo.

Kakor poročajo belgrajski listi, je imel kmet Mile Rakić iz Paračina (Srbija) te dni zelo neprijeten doživljaj. Vračal se je s polja domov in se pri tem srečal v gozdu z volkuljo, ki je vodila seboj osem mladičev. Volkulja se je takoj zakadila v moža in se zagrizla v njegovo levo roko. Rakiću, ki je bil brez vsakega orožja, je z naporom vseh moči uspelo, da je vrgel zver in jo s koleno tiskal k zemlji, dokler mu ni na njegovo vpitje prihitel na pomoč drug kmet in s sekiro žival ubil. Volčiči

so se pa med tem porazgubili v gozdu. Napadeni kmet, ki ima roko hudo razmesarjeno, se je takoj sam odpravil v bolnišnico, volkuljo pa bodo preiskali, če ni bila morda stekla.

Ponarejevalec vina Pezzi v Gradcu obsojen.

Dne 19. t. m. je končala dolga razprava zoper ponarejevalca vina v Gradcu, znanega Pezzija. O poteku smo že poročali v »Slovenec«. Pezzi je bil obsojen na 2 in pol leta ječe, njegov pomagač Kustatscher pa na dva meseca, ker je bilo zanj olajševalno, da je bil le nastavljenec Pezzija. Poleg te kazni je Pezzi plačal visoko globo in so mu več 1000 hl ponarejenega vina izpustili v kanal.

Z zadovoljstvom so sprejeli vsi vinogradniški krogi v Avstriji, pa tudi ob meji v Jugoslaviji, to vest na znanje. Upati je, da bo ta slučaj navajal oblasti k strogemu nadzorstvu nad kletmi raznih vinskih trgovcev. Jugoslovanski vinogradniki pričakujemo, da bo tudi naša oblast storila vse, da se preneha s ponarejevanjem vina, zlasti dalmatince. V Belgradu so preiskave dognale mnogo slučajev. Po naših krajih so se preiskave že tudi izvršile, a izid preiskave še ni znan. Zanimivo pa je dejstvo, da so gostilničarji sami že začeli misliti na to dejstvo: Če ne kupujemo od domačih, ne bodo imeli ljudje denarja in nam tudi cenejši dalmatince ne pojde v denar. Pravemu dalmatincu je zelo na škodo, da mu konkurira ponarejeno vino. Zato bodo ravno Dalmatinci sami zahtevali najstrožjo preiskavo. Gotovo je, da bomo tudi v naši državi prav kmalu prišli na sled kaki družbi ala Pezzi v Gradcu.

Za botre in birmance

obleke lastnega izdelka
po najnižjih cenah

IOSIP ROJINA, LJUBLJANA

Naznanila

Veliko javno tombolo priredi Prostovoljno gasilno društvo v Mostah pri Ljubljani, dne 3. julija t. l. Zato opozarjamo vsa društva, da ta dan ne prireajo nikakih prireditev, ker je čisti dobiček namenjen samo za nabavo orodja. Prosimo slavno občinstvo, da pridno posega po srečkah. Organizacija javnih nameštencev, somišljenikov SLS v Ljubljani ima dne 17. junija t. l. ob

Gospodarstvo

Inozemski potniki.

Gremij trgovcev v Celju nam piše: Na številna vprašanja iz došlih pritožb, ki jih prejema Sreski gremij trgovcev v Celju v zvezi pobiranja naročil pri privatnih osebah potom inozemskih potnikov, dali so stranke primorane naročeno blago sprejeti naj služu vsem prizadetim tole pojasnilo: Po § 59 obrtnega reda je trgovcem, industrijem itd. prepovedano pošiljati zastopnike in potnike k privatnim strankam in svrhu nabiranja naročil. Za slučaj, da bi hotela dotična tvrdka, ki je sprejela naročilo po njenem zastopniku ali potniku izvajati kakšne posledice na stranko (privatno osebo) in to v slučaju, če stranka naročeno blago ne bi hotela sprejeti, zadene tvrdko posledica prestopa tega predpisa in nima tvrdka nikake pravne zaščite v slučaju spora pred sodiščem. Nadalje določa tudi § 879 občega državlanskega zakonika, da je pogodba, ki krši zakonito prepoved (v tem slučaju bi tvrdka kršila predpis čl. 59 obrtnega reda), nična, vsled česar tudi vse pogodbe, ki so privatne osebe jih sklenile s kakšno inozemsko tvrdko, ne držijo in tudi ne bi mogle tvrdke z uspehom tožiti, to je na prevzem in plačilo naročenega blaga.

Radi tega vse prizadete osebe v njih lastnem interesu pozivljamo, da naj ne sprejemajo blaga, katerega so naročili po kakšnem inozemskem potniku, temveč naj došlo blago kratkoma stavijo tvrdki na razpolago, ali naj pustijo blago na pošti ležati. Tudi na opomine tuzemskih odvetnikov radi plačila naročenega blaga, katerega pa stranka ni sprejela ni treba reagirati, ker takšni opomini nimajo nikake pravne podlage.

Za tiste pa, ki so blago sprejeli, je stvar bolj komplicirana. Tvrdke bodo radi tega najbrže tožile iz naslova strankine neopravičene obogatitve, navedejo, da je stranka blago že začela uporabljati. Forej v takih slučajih bo težko najti kakšen izhod kvečjemu, da stranka blago takoj ko ga je sprejela, pusti pri strokovnjaških izvedenih ocenit in da primerjajo kvaliteto in ceno blaga, z blagom domaših tvrdk. Na podlagi teh ocenitev stranka tvrdko lahko toži, radi nepravilne izvršitve naročila.

Kar se tiče a conto dajatev pri naročilu, se prizadetim svetuje zaenkrat, naj odustanejo od zahtev po vrnitvi teh predjemov, ker bolje je nositi to žrtev, kakor pa če morajo naročeno blago v celoti plačati.

Sicer je gremij tudi v tej stvari napravil že potrebne ukrepe, vendar ni računati na sigurne uspehe.

Toliko vsem prizadetim v vednost in ravnanje. Načelstvo.

Elektrika in plin.

Zadnje čase se je premoč elektrike napram plinu nekoliko zmanjšala. Pred kratkim smo omenili uspehe, ki jih je dosegla ljubljanska plinarica. Električna je vedno bolj prodirala kot svetilno sredstvo, in plinarne so izgubljale veliko število odjemalcev. Toda intenzivni propagandi plinarne se je posrečilo pridobiti nove odjemalce t. j. predvsem gospodinjstva, ki uporabljajo plin v vedno večji meri. Pa tudi za razsvetljavo v lokalih se plin še dosti uporablja, ker daje poleg svetlobe še toploto, kar pri električni razsvetljavi ni slučaj. Tako je n. pr. ljubljanski plinarni uspešno, da je bila najnižja oddaja plina v lanskem letu skoro ista kakor najvišja v letu 1922. Kljub temu, da je plinarica radi povečanja elektrarne izgubila 70% svoje plinske razsvetljave.

V Nemčiji se sedaj veliko pečajo s problemi konkurence med plinom in elektriko na velikih razdaljah. Na zadnjem zborovanju nemških elektraren je predsednik zveze Heck podal prav zanimivo študijo o preskrbi s plinom in elektriko na velike razdalje. Akcijski radij je pri električnih centralah veliko večji kakor pri plinarnah, ker moremo električni tok pri visokih napetostih (zadnjič smo poročali o daljnovidu napetosti 380.000 voltov) oddajati na veliko večje razdalje kakor plin. Ugodno pa je za plin, da se napravijo lahko velike zaloge, ki pridejo v slučajih najvišje porabe prav lahko do veljave. Sicer to poskušajo tudi elektrarne z velikimi napravami za zgradbo vode.

Sicer pa si plin in elektrika pri preskrbi na velike daljave ne delata dosti konkurence. Zadnje čase se vedno pogostejše dogaja, da se oboje kombinira. Tu gre v prvi vrsti za pretvarjanje rjavega premoga v plin.

Kakor pri električnih centralah se tudi v krogih plinaren pečajo z združenjem preskrbe po okrajih. Sodeluje naj več plinaren kakor n. pr. ravno kar na Laškem, kjer obstoja načrt združitve vseh plinaren v družbo, ki bi konzum porazdelila sistematično po posameznih okrajih.

Konkurs. Razglašen je konkurs o imovini Viktorja Cipota, trgovca z lesom v Murski Soboti; roki: 28. maj, 2. julij in 16. julij; nadalje o imovini Franca Vidoviča, trgovca v Mariboru, registr. pod firmo: Franc Vidovič, izvoz in uvoz in trgovina z mešanim blagom; roki: 27. maja, 30. junija in 14. julija.

Občni zbori. Slovenska banka, 11. junija ob 12 v posl. prostorih; Slavija, Jugoslav. zav. banka v Ljubljani 10. junija ob 9 v Ljublj. kr. banki; Kreditno društvo mestne hranilnice v Mariboru 15. junija ob 18 v Mestni hranilnici v Mariboru. **Izguba večja kot kapital.** Neka zagrebška tvornica objavlja bilanco za 1926. iz katere je razvidno, da znaša izguba čez 0.66 milijona Din na kapital 0.5 milijona Din. Še za 1. 1925. je izkazovala tvornica malenkostni čist dobiček (par tisoč Din). Sedaj predlagajo likvidacijo.

Stanje »Banke in štedionice za Primorje«. Kakor poročajo »Novosti«, se 1. junija t. l. vrše volitve upniškega odbora. Aktivna znašajo 25—30 milijonov Din, pasiva pa 81 milijonov Din.

Na rednem obnem zboru delničarjev tvrdke Slograd, slov. gradb. in ind. d. d., ki je bil 18. t. m. dopoldne v Ljubljani, je poročal upravni svet o

aklenjem novem aranžmanu tvrdke, ki obstoji v tem, da so bile obveznosti Slograda napram Slavenski banki d. d., deloma poravnane, deloma pa so iste prevzeli drugi denarni zavodi in podjetja. Ker so vse sedaj obstoječe obveznosti Slograda krize z imovine tvrdke, je stanje iste povsem povoljno. Delničarji so vzeli to poročilo z odobrenjem na znanje.

Razpis senzalskih mest na ljubljanski borzi. Ljubljanska borza za blago in vrednote razpisuje 2 senzalski mesti za vrednote (devize, valute in efekte). Kavcija znaša 75.000 Din, ponudbe do 9. junija 1927. Informacije daje tajništvo borze.

Devizna borza v Ljubljani. Iz Beograda poročajo, da je ministri svet sprejel predlog fin. ministrstva o izpremembi pravilnika o reguliranju prometa z devizami in valutami od 24. jan. 1924. Izprememba se nanaša na odobritev trgovanja z devizami in valutami tudi na ljubljanski borzi, ker je v tem pravilniku ta promet omejen na zagrebško in belgrajsko borzo. — S tem je formalno-pravno devizna in valutna borza v Ljubljani zasigurana in lahko računamo na skorajšen začetek poslovanja.

Nove avstrijske carine. Avstrijska vlada je predložila parlamentu nove agrarne carine. Te so (v z. kronah): pšenica in rž 4, oves in ječmen 3, moka in dr. mlevski izdelki plus 8, skupaj n. pr. bela moka 12, glavna živina 15 (preje 12), plemenita 75 (preje 50) po komadu, tele in junice 45 (30) po komadu, konji do 2 let 100 (50) po komadu, nad 2 leti 200 (preje 100) po komadu.

Naš letošnji velesejem. Še dober mesec dni in otvoril se bo VII. velesejem. Kdor se je zanimal za gospodarsko življenje Evrope, je videl, da so se gospodari vseh narodov potrudili v veliki meri pridobiti si svoj predvojni trg nazaj ali ga celo razširiti. Kot eno najuspešnejših sredstev uporabljajo pri tem svojem stremelju vzorčne velesejme. Tudi ljubljanske velesejme so se naši gospodarski krogi poprijeli in bo letos udeležba skoro še mnogoštevilnejša in bogatejša kot lani. Pri tej priliki z zadovoljstvom ugotavljamo smoteno propagando, ki jo vrši uprava Ljubljanskega velesejma že vsa leta, da privabi čim večje število kupecv. Tudi letos bo ljubljanski velesejem naravnost sijajno propagiran. Ne samo po mestih in trgih v vsaki večji vasi se bo te dni zabliščal z naših prosvetnih domov, s cerkvenega zidu ali pa iz županskega poslopja ličen plakat letošnjega velesejma, ter ljudstvo vabil, naj pride v dnevi od 2. do 11. julija t. l. v belo Ljubljano. Tu boš na velesejmu našel vse, kar potrebuješ in mnogo, za kar si dosedaj mislil, da moraš naročiti iz tujine, češ, da se ne izdeluje doma, ali pa, da so domači izdelki manj vredni ozir. dražji. Pa tudi v inozemstvu je naš letošnji velesejem dostojno reklamiran. Vsa čast ministrstvu zunanjih zadev, ki je to akcijo podprlo in zastopstvom naše kraljevine v inozemstvu, ki jo z največjo pripravljenostjo uspešno izvajajo in se trudijo, da se bodo naši trgovinski stiki s sosednimi narodi poglobili, zrahljane vez na novo utrdile.

Zastopnike za razpečevanje umetniških izdelkov iz gipsa kot okrasov za plafone in sobe vobče išče tvrdka v Italiji. Interesenti, ki bi se zanimali za to zastopstvo, naj javijo svoj naslov v pisarni Zbornice.

Zastopstvo za razpečevanje pragov in stavbnega lesa želi prevzeti trgovska tvrdka v državi Uruguay. Industrijskim tvrdkam lesne stroke, ki bi reflektirali na to, je naslov konzulata, kamor bi se jim bilo obrniti v to svrhu, v pisarni Zbornice na razpolago.

Borza

Dne 28. maja.

DENAR.

Zagreb. (Prosti promet) Vojna škoda 345 bl., 7 odst. inv. 85 bl., agrari 51.50 bl., Berlin 13.49 do 13.495 (13.48—13.51), Italija 310.50—311 (308.15 do 310.15), London 276.60 (276.20—277), Newyork 56.80 (56.70—56.90), Praga 168.60 (168.20—169), Dunaj 8.015 (8—8.03), Curih 10.95 (10.935—10.965).

Curih. Belgrad 9.13 den. (9.13den.), Pešta 90.60 den. (90.60 bl.), Berlin 123.14 den. (123.15 bl.), Italija 28.42 den. (28.33 bl.), London 25.2475 den. (25.2575 bl.), Newyork 519.70 den. (519.75), Pariz 20.36 den. (20.36 bl.), Praga 15.40 bl. (15.40 bl.), Madrid 91.20, Bukarešt 3.13 den. (310.875), Sofija 3.76 den. (3.76 den.), Varšava 58 den. (58 den.).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.4625, Kodanj 189.45, London 34.44, Milan 38.86, Newyork 708.93, Pariz 27.78, Varšava 79.22. Valute: dolarji 705.50, lira 38.80, dinar 12.45, češkoslovaška krona 20.9650.

Praga. Devize: Lira 184.55, Zagreb 59.23, Pariz 131.92, London 163.40, Newyork 33.61.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Dunaj. Don.-savska-jadr. 79.90, Zivno 91.20, Alpine 44.80, Kranjska industrijska 48.50, Trbovlje 59, Hrv. esk. 13.60, Leykam 11.75, Jugobanka 11.50, Mundus 162.

SVETLA GLAVA

PEČE
LE Z

Dr. OETKER

JEVIM

BACKINOM

Najbolje preizkušene recepte pošlje na željo brezplačno in prosto poštne Dr. Oetker, d. z. o. s. Maribor.

Sport

FINALNA TEKMA ZA PREHODNI POKAL LNP.

29. t. m. Ilirija : Atletik SK (Celje).

Danes ob 17. uri se srečata na prostoru SK Ilirije dve moštvi, ki si že dolgo nista stala nasproti na zelenem polju. Nedavno še, je bil Atletik SK iz Celja najnevarnejši nasprotnik Ilirije v Sloveniji. Vsem je še v spominu izredno napeta in ogorčena borba obeh današnjih nasprotnikov, ki sta jo nudila v boju za prvenstvo v Sloveniji. Trikrat sta si stala nasproti, predno je bila igra odločena. Danes se je razmerje znatno spremenilo. Atletiki so nekoliko zaostali, to pa največ vled premale konkurence. Da pa moštvo kljub temu nekaj zna, priča, da so si priborili pot v finale. Ilirija gre v boj vsekakor kot favorit. Njeno moštvo se nahaja momentano v dobri formi in bo nastopilo proti Atletikom v svoji najmočnejši postavi, ki bo jača kakor postava proti Gradjanskemu.

Podvezni prehodni pokal si je prvo leto priboril SK Maribor, naslednje leto SK Ilirija, ki ga tudi danes brani proti Atletikom. Pokal, ki je bil razstavljen v izložbi trgovine Magdič, bo izročil takoj po tekmi predsednik podzve zmagovalcu.

V predtekmi nastopita Slavija-Reka. Tekma je odločilnega pomena, ker pride zmagovalec v I. razred.

GRADJANSKI : EGIPT.

Včeraj se je vršila v Zagrebu tekma med Gradjanskim in reprezentančnim moštvom Egipta. Tekma se je končala z nepričakovanim uspehom Gradjanskega. Izid je bil 11:0 v korist Gradjanskega.

Sporfni teden

O nogometu smo veliko pisali med tednom, zlasti 24. in 26. t. m. Nas seveda zlasti veseli zmaga Ilirije nad Gradjanskim 5:0, s čimer je Gradjanski od nadaljnjih bojev izločen. Zagrebčani mu poraza kar odpustiti ne morejo. — Na Dunaju: Sportklub : FAC 4:1, WAC : Slovan 5:3, Wacker : Rudolphshügel 6:2; Admira 32 točk, BAC 28, Rapid in Simmering po 25. — Slavija je igrala v Budimpešti proti Hungariji 1:2. Bernčani (Svica) so premagali Berlinčane 6:2. Torino v Italiji je za tri točke pred drugimi, DFC : Edera v Trstu 4:2. — Burnley je sedaj prvič zgrabil, odkar po kontinentu gostuje, proti I. F. C. v Nürnbergu 0:1, 20.000 gledavcev. Isto število gledavcev je gledalo v Parizu poraz Francozov proti Angležem 0:6, v Pragi pa prav tako število poraz Belgijcev proti Čehom 0:4. — Peñarolu se je začelo bolje goditi; po zmagi v Lausanni 7:1 je premagal tudi izborni ženevsko Servette 1:0. Iz Evrope bo odšel 24. junija, zadnji boji bodo v Barceloni. — Morda se bo sedaj tudi Arsenalu iz Kalne začelo na bolje obratovati; v Pragi je igral brez pravega vratarja, zato taki rezultati, na primer proti Sparti 2:10. Sparta je delala v Pragi veliko reklamo z njim, po vsem mestu so vozili Egiptčane okoli in ljudje so zijali, ker je bila polovica črna. — Vršovice zmagujejo v Avstraliji kar naprej, zadnja zmaga proti Južnemu Walesu se glasi 9:0. — Brez nogometa denarna zguba! Pravi olimpijski odbor v Amsterdamu; to pa zato, ker hočejo prirediti nekatere tekme po Holandski okoli in ne v Stadionu in ker je danes pač tako, da edino le nogomet privlači večje množice. — Do konference v Zagrebu na koncu julija morajo prijaviti Jugoslavija, Avstrija, Ogrska in Češkoslovaška najboljša svoja dva kluba za tekmo za srednjeevropski pokal.

V boju za Davisov pokal je preostalo v evropskem pasu še osem tekmecev. Širje bodo ostali na bojem polju te dni. Sicer so v t. n. n. n. n. vsi pod vtisom zmage Tildena nad Lacosteom in Borotrom.

Kakor murnčki v pomlad tako lezejo tudi atleti na dan. Lahka atletika je že v polnem razmahu, rezultati pa zgodnjemu času primerno seveda niso še povsod na višini. Nič posebnega nisi videl na meetingu v Pragi, in v Ljubljani tudi ne in v Atenah tudi ne. Omenimo hojo na 1 km Režek 4:34.2 v Dominetov met kopja 58.80, ital. rekord. Da ni lepo, če sportniki kolnejo, smo zapisali 26. t. m. Drugi dogodki: Petriju rekordni poskus na 5000 m ni uspel, porabil je 15:17.8; prav tam, v Hannoveru, je tekel Borner 100 m v 10.8, 800 m Coogan 1:59.9, Hofmeister je zalul diskos 45.52 m daleč in Helgesen je skočil 1.89 m visoko. Na švedskem je pa skočil Adolfsson 1.90 m visoko, Carlsson je tekel 2000 v 5:28.1, E. Borg na Finskem 1500 m v 3:59.4, Rinne kopje 59.15, Joahnsson 59.62, Järveinu krogla 14.20 m, Pitkaenen skok na daljavo 7 m. — Od 1. do 4. julija se vršijo na Angleškem prvenstvene tekme, ki se jih bodo udeležili tudi Nemci Körnig, Corts, Peltzer in Hirschfeld. — Umri je Oger Ujhaki, ki je že pred vojno dosegel tele uspehe; krogla 13.43, diskos 45.54, kopje 56.23.

Sedaj pa še dame. Lonka v Krakovu je vrgla kopje (600 g) 33.30 m daleč; Angležinja Fuller je tekla 220 y v 27.6, angl. rekord, Ferleyeva 440 y v 1:06.2, angl. rekord, Marshalllova 880 y v 2:33.8 m, angl. rekord. Na Dunaju je tekla Wagnerjeva 200 m v 26.4, avst. rekord, 800 m Lauterbachova v 2:52, avst. rekord; 4 kg težko kroglo je vrgla Köpplöva 9.59 m daleč, avst. rekord, diskos 28.79, avst. rekord; 4x100 m so pa tekle atletinje

v 54 sekundah, tudi avstrijski rekord. Prideneme tukaj uspehe naših atletin na meetingu preteklo nedeljo: 200 m Jermoleva 30.2, krogla Bernikova 10.315, kopje 800 g B. 21.18, skok na daljavo Tratnikova 4.53, 80 m B. 11, diskos 1.5 kg T. 23.55.

Nekdanji svetovni rekordér Rondi praznuje letos 30 letnico svojega športnega delovanja. 50 let je star, pa še zmeraj trenira; zadnjič enkrat je potegnil z desnico 75 kg, obojerno 95 kg, težno 110 kg, obojerno neprosto sunek 140 kg. Dolgo, dolgo vrsto let je obstajal njegov svetovni rekord 90.75 kg poteg z desnico, šele Vasseur in nato Rigoulot sta ga zboljšala. Nešteto krat je šel Rondi nad 100 kg, nikdar se mu ni posrečilo. — Atlet Trzebia-towsky je prešel v težko težo; 110 kg je nedavno težno dvignil in 135 kg prosto sunil. Po postavi in mišičevju je podoben Cadinu.

Brata Stanislav in Vladko Ciganijević prideta v jeseni na Dunaj.

Sharkey je v 5. rundi premagal Maloneya k. o. Vstopnina 300.000 dolarjev, teža 5h. 90.7 kg, M. 86.2 kg, gledavcev 40.000. Na poziv sodnika je pred bojem vseh 40.000 gledavcev vstalo, in so stoji molili za srečni izid Lindberghovega poleta, ki je ravno takrat odletel v Evropo. Ali bi bilo v Evropi to mogoče?

Heinrich je zboljšal nemški plavalni rekord 100 m od 1:01.5 na 1:01 (doslej Derichs) — Borg je plaval 100 y v 0:56, Weissmueller 0:51 (a prej 2:05.4 in 0.49.8, samo, da ni veljalo); dalje Borg v Berlinu proti vrsti 10x100 m in je prišel v 13:18.8 za 18 m prej na cilj kot vrsta. — 14 letna Lisa Lindström je plavala 150 y v 2:11, Geraghtyjeva v 2:12.4, 12 letna Eleanor Holm pa v 2:12.6. Corsonova je že v Plymouthu in trenira za Kanal, ki ga hoče hitreje preplavati kot svoj čas Ederlova.

Iz Hamburga v Bremen in nazaj v Hamburg je 220 km; Belgijec van Hevel jih je prevozil v 6:40, znani Debaets je porabil 6:53:10. — Svetovni rekordér Brunier je vozil na pariškem dirkališču Buffalo 100 km v 1:24:24, v Berlinu pa zadnjič Linnart 100 km v 1:24:15. — Včeraj smo približili program letošnjih svetovnih kolesarskih prvenstvenih tekem. — V dirki »po Italiji« okoli je bil v prvih treh etapah prvi Binda, v četrti etapi Piemontesi, v 5. in 6. etapi spel Binda. Šesta etapa se je končala v Neapolu.

Avtomobilna dirka »pokal Florio«, ki se vozi običajno na Siciliji, bodo vozili letos v Bretagni ca 410 km. — Dolžina železnice v Zedinjenih državah je okoli 480.000 km, dolžina cest, na katerih obratuje 69.000 avtomotokijev, pa okoli 565.000 km. To je moderni razvoj.

Gillman in Carr, ki sta hotela zboljšati Lindberghov rekord nepretrganega poleta 6000 km, sta v Perzijskem zalivu padla v morje in nista dosegla namena. Ni se jima pa nič zgodilo. Tudi Thoretu, ki je na prav majhnem aeroplanu hotel brez prestopank leteti iz Pariza v Moskvo, se namen ni posrečil. Prav tako je Pinedo padel tik pred Azori v morje, pa so ga rešili. Malo popra za Italijo. — V Tokio hoče leteti Coste in Rignot in se hoče med potjo samo enkrat ustaviti; če se jima posreči, bo zboljšal tudi Lindberghov rekord. Njiju aeroplan ima 3500 l bencina in napravi 235 km na uro. Dr. Eckener pa pravi, da se upa v 22 dneh leteti okoli sveta po črti čez Sibirijo—Pacifik—Severne Ameriko—Atlantik. Med posameznimi etapami bi bilo samo 6 ur počitka.

Čipke klekane, pristno domače ročno delo najcenejše pri **Osvredni čipkarski združenje** Ljubljana, Kongresni trg

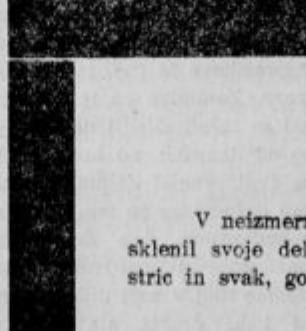
Učinek kopeli za noge s soljo sv. Roka

Prvi dan četrti dan

Ako raztopimo malo množino soli sv. Roka za noge v topli vodi, dobimo vodo, ki je nasičena z oksigenom, ki čudovito dobro učinkuje na bolečo nogo in ustavi bolečino, ki so se pojavile vsled tiščanj čevljev. Ozdravi najbolj zastarele ozeblin, neznosne srbečice, ki jo povzroča ozeblina, in vsako rano na nogi. Pri daljšem namakanju postanejo kurja ocesa in trda koža tako mehka, da se morejo odstraniti brez noža ali britve. Prav gotovo je, da sol sv. Roka za noge popolnoma uredi najbolj zanemarjeno nogo. Ozki, celo novi čevlji postanejo udobni, kakor bi jih nosili že več let. Lahko poljubno hodite in ve ur stojite na enem mestu, ne da bi občutili najmanjše bolečine ali utrujenosti. Velik zavoj sv. Roka soli za noge stane dinarjev 16—. Dobiva se v vsaki lekarni. Ako pa je ne dobite, obrnite se takoj na glavno zastopstvo za S. H. S.

NADA DROGERIA
Kolar i Gabrič
Subotica, Strossmayerova ul. 2. Telefon 637
ali na **DROGERIJO SANITAS**
Ljubljana, depot za Slovenijo.
Izvirni samo v zelenem zavoju.

V neizmerni tugi javljamo vsem prijateljem in znanem, da je danes ponoči sklenil svoje delavno življenje naš najboljši soprog, papa, stari oče, tast, brat, stric in svak, gospod

Franc Bučar

revident državnih železnic v pokoju,

po težkem trpljenju previden s tolažili sv. vere v 50. letu starosti.

Pogreb nenadomestljivega pokojnika bo v torek popoldne ob 4. uri iz Gosposke ulice 9 na pokopališče.

Najboljšemu človeku, najlepši spomin.

Celje, 29. maja 1927.

JOSIPINA BUČAR, roj. WISER, soproga. — GRETE BERNOT, hči. — FRANCEL, vnuk. — FRIDEL BERNOT, žel. činovnik, zet. — Zalujoče rodbine: MLAKAR, BINDER, DR. LAMUT, LUDOVIK BUČAR.

Za poletne obleke

najkrajša, moderna, lahka suknja boste
kupili najbolje pri tvrdki
DRAGO SCHWAB - LJUBLJANA

Državna razredna loterija.

Izrečani dobitki dne 26. maja 1927.

Efektiva banka M. Jankole, Ljubljana.

0770 518 719 509 473 16 68 384 417 205 874
935 910 (2000) 882 228 807 968 591 946 680 42 618
261 747 117 798 340 218.
1782 352 538 891 437 615 811 990 740 182
305 134 365 956 637 459 725 840 831 10 (2000)
390 29 943 302 208 428 838.
2112 211 243 142 558 290 244 328 099 287
715 275 679 79 852 538 78 821 536 061 (2000).
748 214 106 813 800 409 929 983 385 953 662.
8205 050 846 (4000) 872 908 349 598 720
756 306 770 415 369 334 574 250 (2000) 760 635
24 502 12 951 02 678 974 715 222.
4767 565 18 144 303 660 521 855 510 951
452 978 967 895 588 (2000) 99 144 245 670 853
018 808 802 802 722 384 926 688 501 993 437 75
818.
5315 28 202 145 578 131 922 988 728 906
237 641 049 (10.000) 423 564.
6282 727 246 704 (2000) 51 911 294 539 115
134 783 954 18 721 479 444 181 876 463 871 898
883 986 776 319 788 438 622.
7822 585 937 152 563 682 280 45 906 257
298 724 877 (2000) 862 649 117 588 717 (2000)
69 837 206 176 916 (2000) 984.
8647 657 457 857 170 643 (2000) 676 53 248
518 (2000) 508 450 282 612 59 941 937.
9840 450 979 74 970 872 148 821 58 181 380
186 686 386 869 341 414 359 832 916 (2000) 555
19 16 874 575 124 878.
10080 128 324 125 379 944 18 21 697 518 480
677 886 242 116 501 398 143 512 113 888.
11196 571 912 576 284 896 691 421 84 925
590 240 181 907 496 099 899 728 69 990 (2000).
12265 978 96 398 638 760 714 629 980 717
567 178 652 736 917 105 910 607 128 977 12 829
490.
13336 123 723 670 751 913 832 702 437 180
120 406 085 415 083 855 960 541 613 990 761
(2000) 628 382 (2000) 743 400 434 149 482 797.
14758 252 950 85 509 73 832 368 894 099
(2000) 618 813 928 433 192 090 959 396 921 11
300 121 267.
15548 (4000) 881 465 746 588 173 639 (2000)
352 824 49 883 618 994 643 794 937 836 182 527
921 208 317 357 75 327 112 63.
16441 736 554 770 665 211 98 13 454 32 60
721 924 302 889 414 (2000) 617 927 984 535 700
818 84 440 80 619 025.
17817 514 503 905 222 069 498 507 337 763
38 388 180 626 823 (4000) 406 346 914 57 191
800 007 333 784 (2000) 189 325 62 478 622 989 814
900 143 673 811.
18357 148 319 342 406 368 302 743 589 567
935 518 741 618 220 346 (4000) 144 48 983 456.
16486 422 558 366 272 480 554 478 507 984
(2000) 954 797 851 790 82 504 498 728 450.
20864 180 667 648 326 184 (2000) 77 627 343
248 566 105 981 901 926 109 624 548 125 419 42
866 808 368 448 409 158 288 932 872 651.
21677 339 798 942 851 151 613 906 (2000)
309 893 984 749 561 61 909 857 498 570 357 348.
22722 32 918 207 473 906 457 508 282 946
991 748 776 43 242 542 618 34 40 625 968 825
713 544 583 166 58 884 237 724 968 262 351 328
447.
23077 772 177 696 988 399 007 725 188 976
139 341 99 515 680 981 446 943.
24761 978 271 98 951 852 450 382 055 532
572 565 37 86 726 160 (2000) 906 516 304 474 606.
25192 (10.000) 737 235 417 951 (2000) 403
307 14 369 750 297 (10.000) 277 108 772 273 721
905 349 189 426.
26787 571 817 002 792 266 780 116 115 769
616 750 561 525 840 114 190 840 275 32 28 416
35 618 100 824.
27422 369 750 263 740 714 636 739 190 507
(2000) 416 611 528 474 301 57 (2000) 819 176.
28898 731 261 400 305 579 (2000) 47 (2000)
296 583 547 695 246 525 455 788 989 493 25 105
06 008.
29273 786 004 23 796 783 705 195 471 671
884 80 611 242 673 918.
30978 644 969 677 755 615 231 847 25 33
497 394 590 151 517 11 459 428 304 611 (4000)
447 502 (2000) 135 564 764 537.
31691 (2000) 861 222 702 382 924 620 458
508 697 38 705 58 138 209 518 786 694 473 79 820
990 568 988.
32578 103 974 848 735 679 155 334 607 330
251 91 439 426 156 40 467 106 252 405 857 (2000)
433 972 738 469.
33865 923 493 960 (2000) 280 670 423 596
924 242 407 468 767 368 494 671 805 353 596.
34774 652 976 958 934 145 837 602 643 274
59 134 605 241 468 648 419 219 270 940 548
667 887 592 262 207 387.
35292 141 799 477 269 859 711 84 172 057
146 552 547 784 786 411 868 61 44 920 198 498
827 988 267.
36619 754 890 311 008 790 795 36 62 395
748 214 106 813 806 409 929 983 385 953 662
87289 718 856 506 019 903 727 702 520 171 991
149 545 542 583 419 213 802 939
38057 207 100 990 809 125 519 097 914 513
092 086 555 486 840 005 660 748 847 963 715 162
396 502 879
39105 996 075 097 766 528 903 (2000) 196 489
090 874 696 851 762 010 993 556 275 313 158 619
397 111 434
40235 182 458 588 028 852 980 035 707 957
877 808 331 904 (2000) 266 (2000) 528 132
41080 888 624 976 (2000) 352 054 091 147 659
706 (2000) 848 607 200 956 045
42211 556 081 024 857 364 132 (10.000) 162
146 646 777 (2000) 538 946 325 661 723 598 703 358
399 507 977
43598 062 985 886 (2000) 203 904 654 552 121
618 072 395 600 935 583 739 442 727 603 510 539
64 629 236
44534 (2000) 131 (2000) 948 461 684 537 052
356 661 321 345 292 520 855 975 652 656 279 470
44 860 260 803 536
44881 524 482 046 745 894 (2000) 787 405 153
388 474 264 114 048 087 731 647 410 189 307 824
187 309
46528 751 523 913 273 688 555 104 204 837
905 906 711 893 505 393 222 847 486 793 902 504
232 276
47971 900 817 888 722 921 571 218 265 488
275 980 431 400 138 424 (2000) 230 806
48099 092 713 768 205 450 651 261 047 000

675 507 170 644 619 723 751 731 648 081 881 729
842 172
49030 651 820 818 638 582 168 474 695 590
368 687 820 655 789 250 518 087 024 589 497
50539 967 648 045 568 274 890 250 904 373
(2000) 226 995 148 194 091 380 385 497 860 740
51838 017 225 841 246 483 001 308 943 306
540 591 750 522 456 326 808 180 470 161 048 424
940 710
52495 498 590 250 257 134 448 921 529 358
384 046 487 085 037 086 265 691 118
53 688 002 964 157 092 986 387 880 415 586
624 983 (10.000) 078 260 230 735 757 408 883 322
54842 054 199 888 831 958 329 807 808 970
666 445 965 087 844 900 572
55467 398 800 090 178 858 456 574 991 956
476 243 441 (2000) 958 289 (2000) 057 727 635 657
761 899 454
56137 969 853 600 229 824 477 315 109 888
869 91 (2000) 384 622 171 999 148 410 950 318 67
257 886 (2000) 588 255 62
57868 673 597 994 707 000 720 798 562 607
24 826 25 109 43 (2000) 630
58954 576 11 301 677 826 63 157 (2000) 005
006 589 477 996 681 530 87 450 808 368 149 141
146 709 552 878 217
59382 687 979 238 001 215 959 089 400 937
863 839 682 673 874 193 262 (2000) 271 783 (2000)
273 558 219 839 842 (4000)
90391 116 555 593 320 449 (2000) 144 157 359
829 750 841 420 360 354 469 140 710 709 875 182
583 799 711 377 539
61793 728 848 707 847 827 085 (2000) 732 471
177 435 851 005 913 456 715 269 687 150 648 000
066 709 153 348 309
62967 443 217 211 462 909 444 329 (2000) 819
156 966 375 645 402 307 796 092 181 659 688 725
619
63858 760 154 636 269 198 732 878 700 569
721 672 895 894 871 (2000) 210 190 826 963 (2000)
737 086 248 040 800 484
64174 393 279 385 698 532 592 693 842 300
186 743 879 730 181 265 565 720 751 862 576 995
109 203 344
65430 552 451 858 985 155 650 571 184 173
089 141 561 580 360 135 831 511 379 592 562 977
391 330 595 (2000) 957 009 827
66242 777 150 846 498 406 688 719 556 271
857 650 848 870 028 219 635 695
76566 304 501 912 345 590 270 226 043 172
817 391 055 (2000) 082 311 998 983 359 589 820
865 230 038 001 575
68558 165 059 351 483 861 209 390 880 285
771 503 750 167 495 857 728 346 596 354 162 430
148 508 603 161 216 808
69479 409 202 458 152 564 150 363 681 081
830 734 280 350 583 070 963 786 865 065 546
70518 068 (2000) 182 786 007 645 271 399 772
792 452 159 393 948 140 760 997 821
71342 999 732 674 221 (2000) 332 591 631 104
091 620 351 640 308 245 464 067 887 477 521 970
947
72371 222 977 248 942 051 361 701 959 016
136 400 155 347 561 254 227 131 591 875 757
73171 534 642 257 672 284 049 266 134 606
563 289 584 056 779 590 871 486 238 862 914 530
438 909 407 671 605 979 192 334 743 424
74534 (2000) 515 528 462 111 744 180 (2000)
452 804 191 185 218 209 910 085 379 932 245 835
904 539
74347 924 345 275 718 443 387 962 (2000) 662
231 328 373 910 839 814 431 701 353 180 (2000) 65
835 891 593 149 953 583
76430 588 770 268 945 794 903 876 30 868 972
(2000) 994 924 889 789 419 006 563 795 578 514
481 312 684
77677 692 896 887 607 104 622 183 882 538
735 777 553 376 382 016 400 849
78981 690 056 411 671 773 251 430 428 608
863 232 449 917 277 678 109 827 888 (30.000)
79208 070 669 296 105 946 037 650 323 660
252 817 521 475 324 557 323 982 910 920 426
80680 058 390 785 962 462 556 578 987 032
101 440 846 976 908 453 471 612 483 494 880 527
81140 (2000) 621 078 345 133 269 338 058
984 687 263 308 590 883 711 989 685 (2000) 049
653 329 888 081 670 739 163
82210 578 (2000) 372 465 825 276 983 098
256 653 075 382 245 (4000) 190 211 599 677 910
540 685 206 085 272 579 380 135
88891 (2000) 283 797 033 931 368 (2000) 814
929 612 358 252 009 710 301 767 876 061 013
84614 108 202 169 136 162 407 511 587 382
820 925 812 328 416 083 (4000) 111 116 234 752
837 592
85216 098 065 (2000) 109 696 287 964 152 282
708 450 228 935 (2000) 075 688 327 457 338 670
208 060 541 406 598
86045 714 896 275 981 837 754 742 879 805
270 600 186 601 021 682 736 289 784
87461 033 121 330 419 263 768 930 383 140
617 643 940 805 652 544 307 700
88718 752 888 956 (2000) 722 465 390 769 093
949 308 084 435 230 610 126 409 559 542 972 203
288 944 (2000) 746 509 175 (2000) 213 399 986 128
589 724 856 (2000) 642
89488 499 143 934 752 084 089 968 012 258
967 265 383 204 338 523 740 680 524 447 790 054
739 137 666 085 010 814 (4000) 675 083 016
90554 (2000) 132 521 336 847 540 888 459 441
688 049 (2000) 398 981 732 740 138
91756 202 388 197 974 962 866 595 485 246
751 570 044 024 644 820 982 (2000) 984 500 709
092 877 723 564 377 081 590 (2000) 865 204
92589 443 097 402 195 450 245 167 586 690
943 886 468 255 609 488 398 873 (2000) 816 207
156 904 821 814 448 319 671 142 094 217 384 194
580 254 648
98489 567 555 051 328 095 052 319 615 291
671 793 157 749 045 453 684 789
94187 906 142 (2000) 219 866 844 223 949 618
451 823 914 153 160 587
95894 275 759 191 395 789 824 316 524 058
681 983 527 652 094 337 441 668 442 264 284 462
252 323 741 843 286
96273 478 095 (2000) 863 020 820 204 098 376
403 137 (2000) 551 119 485 195 086 568 994
97688 045 620 744 125 615 490 522 621 982
361 661 937 943 871 287 986 223 708 835 747 836 095
98662 300 151 (2000) 096 203 483 220 587 805
108 854 988 (2000) 985 924 434 368 830 373 409 796
99998 980 891 133 607 421 885 070 319 321
968 241 829 438 315 797 873 172 162 698 223 917
164 124 (2000) 732 357 057 256 618 876
100296 713 351 404 336 167 601 727 408 553
708 361 307
101201 509 981 081 889 322 003 (2000) 472
375 008 948 688 403 218 929 890 127 220 166 594
004 230 736 093 616 925 069 747 283
102147 (2000) 274 689 (2000) 011 660 070 169
750 009 105 252 076 729 280 088 059 438 568
769 280
103671 199 596 414 272 (2000) 192 527 796
785 733 972 215 251 341 583 623
104873 984 856 584 855 194 240 720 564 524
203 341 429 395 357 137 356 003 123 131 117 708
420 305 480 505 881 130
105693 670 511 742 621 577 731 746 182 44 454
768 513 466 550 652 711 431 224 352 839 208
106428 348 (2000) 057 (4000) 720 876 780
(2000) 050 785 541 412 351 295 534 140 586 236 477
312 627 939 323

107020 912 830 (2000) 879 369 771 844 893 980
189 673 962 073 860 870 731 740 453 312 (2000) 158
676 57 513 285
108582 998 580 613 (2000) 55 119 195 885 266
(2000) 783 752
109792 537 187 526 246 842 157 400 988 127 512
645 996 77 232 918
110171 849 552 900 494 253 562 786 (20.000)
580 160 484 698 173 913 237 593 614 180 801 949 519
797 601 206 203 297 835 552 343 712 662 012 432 259
262 384
111984 851 541 724 (2000) 286 510 134 325 131
643 857 147 760 705 773 201 489 644 470 756 425 208
112336 528 715 (2000) 013 111 983 100 808 635
668 721 333 244 019 938 677 251 (2000) 23 427 720
152 544 215 905 (2000)
113212 868 596 822 938 537 238 733 409 497
030 944 405 629 270 970 100 928 875 890 20 958
(2000) 239 885
114027 821 554 (2000) 424 888 076 (2000) 305
078 848 286 409 700 333 70 242 729 661 964 248 207
066 013 794 890 136 740
115270 391 438 722 204 9

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Pekovski pomočnik
srednjih let, išče službo; zmožen je vsakega dela. Gre tudi v mesto ali na deželo. Nastopi lahko takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4155.

KONTORIST

vojaščine stalno oprošč., zmožen slov., nemškega in srbo-hrv. jezika, išče službo pri trgovskem ali industrijskem podjetju na deželi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 4117.

KUHARICA

vajena vseh gospodinjskih del, išče službo v malo župnišče ali k vpokoju nemu župniku. Naslov v upravi lista pod št. 4193.

Usnjarski pomočnik
izurjen, išče službo. Gre kamorkoli. — Ponudbe na Franc Avenek, Rajhenburg št. 88. 4186

HLAPEC

za par konj išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 4143.

KUHARICA

Ki zna opravljati tudi druga gospodinj. dela, se išče k obitelji brez otrok. Starost 30—40 let. Lep sloven. trg ob železnici. Ponudbe na upravo lista pod »Dobra služba 4100«.

KONTORISTINJA

s petletno prakso v železninski stroki, v eša slov. in nemščine ter slov. in nem. stenografije, išče mesta korespondentije — ozir. strojepiske. — Event. ponudbe je poslati upravi lista pod: »Vestna 4169«.

Strojnik-kurjač

z večletno prakso in dobriimi sprječevali, kateri se razume tudi nekoliko pri lesu, išče službo s 1. junijem ali tudi pozneje. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 4168.

Proste službe

ŠIVILJA

frzežb. v pletarski stroki se sprejme takoj. Naslov v upravi lista pod: 4161.

Išče se dekle

ki zna samostojno kuhati, k boljši družini v Ljubljani. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4162.

ZASTOPNIKE

in ZASTOPNICE
za prodajo srečk na obroke, išče Bančna poslovalnica BEZJAK — v Mariboru. 2726

Iščemo

dobra, pridna
DVA LIVARJA
strokovnjaka za akordno delo.

ZVONARNA IN LIVARNA ŠT. VID
nad Ljubljano.

Bančnega uradnika

za vodilno mesto v Sloveniji, verziranega v vseh bančnih poslih, s prakso na samostojnem vodilnem mestu, išče velika banka. — Ponudbe z opisom študij in prakse, prepisi sprječeval in zahtevki pod: »Zanesljiv in samostojen« št. 4174 na upravo lista.

Trži se jedna vješta ketlerica

(KVACKARICA)
Nastupiti može odma, ili prema dogovoru. Dopise slati na Tomšić in Jenčik, pletiona čarapa za motornim strojev., Karlovac (Banija 130). 4142

KUHARICO

izvežbano kot drugo moč z dobrimi sprječevali — sprejme restavracija Hotel Strukelj.

Krojaškega vajenca

sprejemem. Hrana v hiši. Premislj. F., Aleksandr. 1. Sprejmeta se dva dobra kolarska pomočnika. Nastop takoj. — JOŽEF PETERCA, stroj. kolarsko, Koseze, Ljubljana 7

Išče se kravar

k 5—6 glav goveje živine. Neoznjen, srednjih let, priden in pošten. — Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Več se izve pri g. Franc Repanšek, Zg. Domžale št. 149. 4206

Pouk

POSTANETE TEHNIK
risar, mojster itd., s pomočjo tehn. študij na domu (Fernstudien) — vse smeri. Obširni prospekt 10 Din. Lycée Industriel, Rue Enseignement, 37, Liège, Belgija.

Stanovanja

STANOVANJE

tudi samo prazno sobo, iščem takoj. — Naslov v upravi lista pod št. 4164.

Boljša gospodična

išče posteljo kot sestanovalka pri mirni rodbini. — Ponudbe z navedbo cene upravi »Slovenca« pod: »Sostanovalka«.

Meblirana soba

v sredini mesta, se takoj odda solidnemu gospodu. — Poizve se v trgovini J. PETKOSIG, Stari trg 4.

ZAMENJA se lepo STANOVANJE

za hišnika v sredini mesta radi bolezni, za enakega v mestu. Ponudbe na upravo lista pod: »Stanovanje« 4214.

Vnajem

Pisarniško sobo

v visokem pritličju, odda takoj Pokojniški zavod v Ljubljani, Aleksandrova cesta.

ŠTULEN MLIN

z gosp. poslopijem, blizu kolodvora, se vzame za več let v najem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod »Stanovanje« št. 4192.

Lokal

cirka 45 m², 7 minut od cest. železnice, pripraven za vsakršno obrt ali malo industrijo, se odda zainteresent, ki bi pozneje reflektiral tudi na stanovanje. Ponudbe s polnim naslovom je poslati upravi lista pod: »Svetloba«.

Odda se več sob

za poslovne lokale v I. ozir. II. nadst. v Šelenburgovi ulici št. 7, odn. Aleksandrovi cesti št. 1. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 4198.

Posedstva

Novo hišo

z vrtom, prodam v Stožicah pri Ljubljani. — F. Jerko, Črnuče — Ježica.

Lepo stanovanje

takoj na razpolago tistemu, ki kupi malo, lepo VILO s krasnim razgledom v lepi, solnčni legi. Vila obsega 3 velike sobe, kuhinjo, sobo za služkinjo in je podkletena. Poleg se nahaja gospodarsko poslopje z dvoriščem, ter obsežni, lepo urejeni zelenjad, in sadni vrt. Vila se nahaja 8 minut od kolodv. Vižmarje. Cena iste je zelo nizka, in sicer Din 140.000. Poizve se v Ljubljani, Kolo-dvorska ulica 26. 4163

Prodaj hišo

z 2 stanovanji in trgovino na promet. kraju v Rožni dolini cesta V, št. 23.

Enodružinska HIŠA

novo preurejena, solnčna lega, sadni in zelenjadni vrt, oddaljena 5 minut od šole in cerkve, 8 minut od postaje Črnuče, ugodno napredaj. Poizve se ob nedeljah in praznikih: Gmajna 20, Črnuče, p. Ježica pri Ljubljani.

Dvonadstropna HIŠA

na vogalu v Gradcu, v odličnem delu mesta, z vsem komfortom, v zelo dobrem stanju — ugodno napredaj. Izborna naložitev denarja. Ponudbe na naslov: Regierungsrat HERTWIG, Weisenbach a. d. Enns, Steiermark.

GOSTILNA V MARIBORU

okolica — izletna točka, postranski zaslužek posebej, ceno napredaj ali na račun. Naslov: Marštan, Maribor, Koroška 10/L.

NAPRODAJ HIŠA

v Mokronogu. Pri hiši je velika njiva, travnik in nekaj gozda. Plačilo po dogovoru. Pojasnila daje Franc Klanšek, predilnica v Litiji.

Hišo v Ljubljani

enonadstrop., prodam za 75.000 Din. — Naslov v upravi lista pod št. 4170.

Lepo posestvo

blizu vasi, prodam zaradi preselitve. Poizve se v upravi lista pod št. 4061.

»POSEST«

Realitetna pisarna, družba z o. z. — LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 4

PRODA:

HISO, vili slon, enonadstrop., tri stanovanja po 3 sobe, pritlikline, elektrika, vodovod, parketi, 1000 m² vrta, 10 min. od pošte, 210.000 D. VILO, visokoprtil., novozidano, 4 sobe, kabinet, pritlik., 1100 m² vrta, 12 minut od centra, 165.000 Din. HISO, visokoprtil., novozidano, 4 sobe, pritlikline, vrt, Sp. šiška, 160.000 Din. VILO, enonadstrop., trisobno, stanovanje prosto, 1100 m² vrta, Rož. dolina, 145.000 D. VILO, visokoprtil., novozidano, 4 sobe, kabinet, pritlik., pri klavirju, 160.000 Din. HISO, enodružinsko, 5 sobe, 1200 m² vrta, Trnovo, 90.000 dinarjev. HISO, novozidano, visokoprtil., 4 sobe, 1100 m² vrta, Stožice, 68.000 Din. HISO, enonadstrop., več stanovanj, petsočno razpoložljivo, vrt, Tržaška cesta, 210 tisoč dinarjev. HISO, trgovsko, novozidano, prometna točka, blizu Ljutomer, 75.000 Din. STAVBIŠČA po 600 m² ob Dunajski cesti od 18—22 Din. 2 PARCELI po 670 m², najugodnejša lega. Sp. šiška, pri 35 Din. Polg lega večje število vil, stanovanjskih, trgovskih, gostilniških hiš, stavlbišč v Ljubljani, po ugod. cenah, knetijska in druga posestva v veliki izbiri. 4201

Posojila

5000 D posojila

iščem; odplačljivo v štirih mes. obrokih. — Cenj. ponudbe prosim na upravo lista pod: »Obresti«.

Kdo prodaja?

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
črne, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

HLODE

hrastove in smrekove
kupi parna žaga
V. SCAGNETTI, Ljubljana

OMARA ZA LED

ceno napredaj. Vprašati pri vratarju hotela Slon v Ljubljani. 4203

PRODA SE

dobro ohranjena, skoraj nova, v zelenem plišu preoblečena ZOFA in železni STEDILNIK, malo rabljen. — Poizve se v upravi lista pod št. 4213.

Moško kolo

dobro ohranjeno, prodam
Hrenova ulica 20.

Motorno kolo

skoraj novo, 2½ HP, s 3 prestavami, se po nizki ceni prod. Poizve se pri g. Nordinu in drug v garaži, Poljanska cesta.

PRODA SE:

Kompletno dobro ohranj. izložbeno okno 190X105 in vrata s steklom in jeklenimi zastori. Več starih vrat in dvojna železna. Vpraša se v trgovini ANTON MERHAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 22

Prodaj vsakovrstne LEDNE OMARE

vseh dimenzij, ter jih izvršujem tudi po naročilu. S. PRAPROTHNIK, Jenkova ulica 7. 4211

Kdo kupi?

šivalni stroj

popolnoma zaprt v omari, najnovejša konstrukcija, je radi pomanjkanja prostora prav ceno napredaj. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 4178.

LEČO, luščeni GRAH

za kuho nudi po izredno nizki ceni

Sever in Komp.

LJUBLJANA.

Starovpeljana TRGOVINA

mešanega blaga, s stanovanjem, se ugodno prod. Cenj. dopise na upravo »Slovenca« pod št. 4097.

DRAŽBA.

Košnja nemške DETELJE se bo prodala na javni dražbi, v nedeljo 29. t. m. ob 4 pop. pri Taskarjevem borštu. — Kupci so vabljeni.

Pisalni stroj

ROYAL, skoraj nov, najnovejši model, ceno napredaj. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 4180.

Prodaj travo

(sladko), prve in druge košnje. — F. MATJAŽ, Zgornja šiška 57. 4127

Harmonij

z ameriško konstrukcijo, najizbornejši instrument, radi smrti ceno napredaj. — Kje, pove upravništvo »Slovenca« pod št. 4179.

Damsko kolo

prodam. — Poizve se: Poljanska cesta št. 50.

Prodaj: »MLADI«

1924 in 1925 za 150 Din, »Vojska na Balkanu« za 25 Din, pošt. prosto. — Ponudbe pod »Knjige št. 4187« na upravo lista.

Pozor, mlinarji!

Proda se 2 para valjcev, 36X22, 3 cilindri štiri in tridelni, 1 reform štiri-delna — vse v dobrem stanju in do julija se v obratu. Istotam napredaj vodno kolo in triba, 600 X125 in 300. — FRAN JUVAN, valjni mlin — Sred. Gameljne, St. Vid nad Ljubljano. 4147

SENO PRODAJ!

Napredaj je v Zabnici pri škofji Liki košnja trave. Poizve se pri F. Juvan, Ljubljana — Kette-Mur-nova cesta 26.

2 otroški postelji

belo pleskani, prav dobro ohranjeni, z žimnicami, sta prav ceno napredaj. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 4177.

Nasa obrt

Čč. gg. ŽUPNIKI!

Vsa pozlatarska, cerkvena in privatna, v mojo stroko spadajoča dela, izvršujem vedno po najnižji ceni. Za obilna naročila se pripravim cenj. župniščem. — Umetne slike in okvirji. ANTON KOS, pozlatar, Ljubljana, Mestni trg 25. 4039

OSLE za kose

prave bergamaške - dobite pri SEVER & Komp., Linblana. 3930

Razpis!

Prostov. gasil. društvo na Brezovici pri Ljubljani oddaja izvršitev (izdelavo) stanovanja (po načrtu za orožniško postajo na Gaslin. domu na Brezovici stavbenikom proti edinemu plačilu, da dobi prevzemnik dela pravico, sprejemati stanarino za dobro več let. Ponudbe je poslati načelniku do 8. junija, kjer se izvedo tudi natančni pogoji.

Pozor čebelarji!

Za pridobitev mnogo medu pripravim A.-Z. Kunc PANJE, katere izdelujem po naročilu hitro, garantirano solidno in po zelo nizkih cenah. — FRANC KANCLER, mizar in čebelar, Sp. Hajdina - Ptuj.

NAZNANILO.

Dne 31. maja otvorim v lastni hiši, Vetrinjska ul. št. 5, I. nadst., Maribor posredovalnico služb

za posle v zasebnih hišah in gostilnah. — Toplo se pripravim osebo, ki išče službo in gospodarjem ozir. gospodinjam, ki potrebujejo uslužbenec. Temelj. moje obrti bo: poštenost in solidnost. — Priporočam se za obilen obisk ELIZABETA LORBER, lastnica konces. posredovalnice za službe.

BREZOBRESTNO POSOJILLO

izključ. za zidanje malostanovanjskih hiš. Pojasnila pri kred. stavbi za drugi »MOJIMIR«, Maribor, Koroška cesta 10/L.

ŽVEPLO

»Ventilato« — najfinejša, zavarovano z drž. plombo, prodaja na debelo najceneje trdka VLADO RADAN, Zagreb, Miha-novičeva ulica 14. Telef. 21—85. Brzjavi: Vladan.

Lekarna dr. G. PICCOLI

Ljubljana, Dunajska cesta 6
želočno tinkturo
katera krepi želodec in učinkuje odvajalno. Naročila se točno izvršujejo.

Žimnice

modroce, posteljne mreže, želez. postelje (zložljive), otomane, divane in druge tapetniške izdelke dobite najceneje pri RUDOLFU RADOVANU, tapetniku, Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

ŠTAMPILJE

ANT. ČERNE
Ljubljana 10
kongresni trg 10

Pšenično moko

najboljših mlinov nudi najceneje veletrgovina žita in mlevskih izdelkov
A. VOLK, Ljubljana
Raslova cesta št. 24

Pletilni stroji

patent »Ideal« do sedaj neprekosljivi, šivali stroji za pletenine, navijalni in krtačni aparati, železne mizice in druge potrebščine vedno v zalogi. — Pouk s stanovanjem v hiši. FRAN KOS, Ljubljana, Židovska ulica 5.

V Mariboru

je najugodnejši nakup: galanterije, drobnarije in parfumerije, vrvarskih in pletarskih izdelkov — na drobno in na debelo pri DRAGO ROSINA

KROJE (šnite)

poljubne in po najnovejši modji, izdeluje in razpošilja Knefelj Alojzij, učitelj krojaštva, Ljubljana, Križevniška ulica. 4043

Damski slamniki

se sprejemajo v preoblikovanje po najnovejši fazoni. Prodajajo se novi od 50 Din naprej. — Tovarna slamnikov Alojzij SKRABAR — Domžale.

Mamice!

30 otroških vozičkov raznih vzorcev se prav poceni razproda v tovarni »TRIBUNA«, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA, Stari trg 12 - Židovska 4.

Za birmo

ure, zlatino in srebrnino nudi v veliki izbiri najcenejše

Ivan Pakiž,

Ljubljana, Stari trg št. 20.

Vozove,

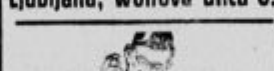
različ., poln. dobro ohranjene, imam napredaj in sicer: KOLESELJ na 4 vzmeti, voz zapravljevec (2 sedeža), močan parizor (šine 10 cm) za težo 3000 kg, 1 močan voz-samec in 1 lažji. Cena primerna. Po dogovoru. Priporočam se za v mojo stroko spadajoča dela in prevzemam naročila vseh vrst vozov. Mihael Vojska, kov. mojster, Rodica 26, Domžale.

Za birmance

nudi najlepša darila, kakor zlate in srebrne ure, verižice i. t. d. po nizki ceni

Danijel Zupanc

Ljubljana, Wolfova ulica 6.

POPRAVILA

Mehanik IVAN LEGAT
specijalist za pisarniške stroje
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Telefon int. 434.

ŠTAMPILJE

ANT. ČERNE
Ljubljana 10
kongresni trg 10

Pšenično moko

najboljših mlinov nudi najceneje veletrgovina žita in mlevskih izdelkov
A. VOLK, Ljubljana
Raslova cesta št. 24

Naznanilo.

Tvrdka POK nasl. Mirko Bogataj
Ljubljana, Stari trg 14

naznanja
cenjenemu občinstvu, da
otvori 1. junija

svojo popolnoma na novo preurejeno in bogato založeno špeciálno trgovino vsakovrstnih najmodernejših klobukov, ter se za cenjeni obisk najtopleje priporoča.
Cene zmerne! Postrežba točna!
Istotam se bodo sprejemali klobuki v popravilo.

Ne zamenjajte naše stare firme

WORSCHÉ & PREAC, MARIBOR
samo Gosposka ulica 8

Tam kjer visi

„K SOLNCU“

se vam priporoča po najnižjih brezkonkurenčnih cenah sukno za obleke, kakor vsakovrstno manufakturno blago ter tkanine za perilo in lepe

NOVOSTI ZA BIRMO!

Za botrice in botre, birmance in birmance priporočam veliko izbiro lepih čevljev. — Izbira modnih čevljev v vseh barvah in čevlji lepega ročnega izdelka po zelo nizkih cenah

Franja Snoj
Ljubljana - Prešernova ulica 32

SPREJMEM takoj zanesljivega KLEPARJA

kateri je popolnoma izurjen v stavbnem in galanterijskem kleparstvu. Istotako se sprejme izurjen **STAVBENI KLJUČAVNICAR**, kateri zna tudi samostojno kovati. Oziram se samo na starejšo moč od 25—35 let. — Pismene ponudbe pod »Klepar« na Aloma Company, anonč. in rekl. dr., Ljubljana.

Pri nabavi novih

poslovnih knjig

Vam postrežem le s prvovrstnimi izdelki, kakor tudi z brezplačnim proračunom

A. Janežič, Ljubljana
Florijanska ul. 14

knjigovoznica in črtalnica poslovnih knjig

Dober jabolčnik

ima poceni naprodaj

PAVL SKOBERNE — CELJE,
Vrazov trg 2.

VENECIN

izredno zdravilna voda proti

reumatizmu in išlasiu, želodčnim in črevesnim boleznim ter za nego ran

dobiva se zopet v vsaki lekarni.
Skladišče za grosiste: Isis d. d. Ljubljana.

Dobro ohranjena

lokomobila

WOLF, 20—25 PS, ceno naprodaj.
Videti v obratu pri

Franc Knaflič, Šmartno p. Litiji.

REFORM STEKLENICE

za konzerviranje sadja in povrtnin v vseh velikostih ter vse druge pritlikline in Zupančev knjigo: Konzerviranje sadja in povrtnin ima v zalogi tvrdka

LOVRO PETOVAR, IVANJKOVCI

Ceniki se pošljejo na zahtevo. Nizke cene! Najsigurnejše v porabi, torej najboljše.

Naznanilo.

Tvrdka Janko Klun iz Slovenjgradca naznanja cenj. občinstvu, da otvori v Prevalju v lastni hiši bivšega trgovca Zimmerla svojo popolnoma na novo opremljeno in bogato založeno z novim najmodernejšim blagom trgovino s **1. junijem 1927.** Za cenjeni in obilni obisk se priporoča
Janko Klun
Cene zmerne. Postrežba najsolidnejša.

Dospela svila

etamin, batist, krep, rips in modno blago letne sezone. — V veliki izbiri za birmance v trgovini

Marlje Rogelj, Sv. Petra t. 26, poleg Kolodvorske ul.
Cene najnižje.

Kupim skozi celo leto vsako množino

kostanjevega taninskega lesa, smrekovega lubja (celega in drobljenega) ter smrekove hmelove droge

proti akreditivnemu plačilu. — Ponudbe na naslov: **FRANC OSET — Sv. Peter v Sav. dolini.**

Hotel Pension „Jadran“, Selce

Hrvatsko Primorje, na novo preurejen, na samem morju, s krasnimi sobami, razgled na morje. Velika terasa za solne kopeli. Prvovrstna oskrba po zmernih cenah. — Najtopleje se priporočata lastnika

Ivan in Justj Pečnik.

Prostov. dražba nepremičnin.

Na predlog Prve Hrvatske štedionice v Zagrebu, Središnje privredne in zadružne banke d. d. v likvidaciji v Zagrebu in Bankkommanditgesellschaft Franz Pollak na Dunaju kot likvidatorjev zapuščine po Vinku Majdiču, veleindustrijalcu v Kranju, se bodo na podlagi tusodnega sklepa z dne 14. aprila t. l., A 171/24/134, prodale na javni dražbi spodaj zapisane nepremičnine za pristavljeno izklicno ceno. Nepremičnine so proste vsakega dolga ali bremena in se prodajajo v spodaj navedenih skupinah kot celote. Prodajalci si pridržijo sprejem prodaje tekom 14 dni.

Dražba se vrši v pisarni notarja **Ant. Šlamberger** v Kranju dne **7. junija 1927 ob 10. uri dopodne.**

Ostali pogoji prodaje in plačila so na vpogled v pisarni notarja **Antona Šlamberger** v Kranju.

Skupina:	Nepremičnina:	Mera:	Izklic. cena Din
1.	VI. št. 326, d. o. Kranj: parcela št. 956, njiva	16 a 65 m ²	3.000—
2.	VI. št. 770, d. o. Kranj: parcela št. 333, pašnik	3 a 81 m ²	20.000—
3.	VI. št. 880, d. o. Kranj: parcela št. 1215, stavba, hiša št. 8, sedaj 13	1 a 29 m ²	12.000—
	parcela št. 1212, njiva	4 a 85 m ²	
	parcela št. 1213, travnik	4 a 03 m ²	
	parcela št. 1214, vrt	3 a 60 m ²	
	parcela št. 1233, gozd	64 a 43 m ²	78 a 20 m ²
4.	VI. št. 117, d. o. Klanec: parcela št. 83, njiva	29 a 13 m ²	
	parcela št. 84, travnik	22 a 30 m ²	25.000—
	parcela št. 85, pašnik	21 a 80 m ²	
5.	VI. št. 128, d. o. Klanec: parcela št. 89, njiva	73 a 23 m ²	21 a 80 m ²
6.	VI. št. 28 in 29, d. o. Huje: parcela št. 123/1, gozd	14 a 67 m ²	10.000—
	parcela št. 122, gozd	26 a 22 m ²	
	parcela št. 120/2, gozd	18 m ²	
	parcela št. 121/1, gozd	22 a 34 m ²	
	parcela št. 121/2, gozd	3 a 81 m ²	67 a 22 m ²

ANTON ŠLAMBERGER, notar v Kranju, kot sodni komisar.

Sven Elvestad:

43

Mož, ki je oropal mesto.

Kragovo čemerno lice je razodevalo, da s tem pojasnilom ni zadovoljen.

Nenadoma je posegel v razgovor policijski načelnik: »Stvar se da razlagati tudi drugače. Mar ni možno, da sta ta dva moža, ki sta pravkar stala tu pred nami, da sta ta dva gospod in njegov sluga?«

Krag je živahno prikimal: »Tudi jaz sem mislil na to. To pojasnilo bi bilo prav dobro, ne drži pa v eni točki.«

Pristav se je radi te nove možnosti tako začudil, da je obmolnil in v pričakovanju pogledoval oba gospoda. Glas policijskega načelnika je razodeval, da se tudi on ne strinja s pristavovim naziranjem.

»Na prvi pogled,« je rekel Krag, »se zdi res zelo verjetno, da sta moža, ki sta stala pravkar tu drug ob drugem, gospod in njegov sluga. Za ta slučaj menite, da je Lah gospod, kaj ne?«

»Gotovo.«

»Tako gotovo in naravno to pač ni. Toda denimo, da je tako. Potem pade podmena že radi neke okolnosti.«

»Radi katere?« je vprašal policijski načelnik.

»Pozabljate popolnoma na kovčeg,« je odvrnil Krag. »V hotelu Malmö trdijo, da je kovčeg izginil iz gospodove sobe. Mislim, da se to ni moglo zgoditi istega dne, ko so gospoda videli zadnjikrat. Mislim dalje, da je izginil kovčeg iz sobe šele naslednji dan.«

»Menite torej,« je rekel načelnik, »da se je vrnil mož, ki ga imenujemo gospoda šele dan po preokretu čisto naskrivaj v hotel, da bi odnesel kovčeg.«

»Ne tega ne menim. Smatram za gotovo, da mu je sluga sam prinesel kovčeg.«

Potemtakem je vedel sluga ves čas za novo bivališče svojega gospoda?«

»Če ne ves čas, gotovo pa nekaj dni potem, ko smo bili prijeli Laha.«

»Čemu je pa potem tarnal in povpraševal po gospodu?«

»Zato, ker se je hlinil.«

»Zakaj?«

»Ukazano mu je bilo tako.«

»Kdo mu je ukazal.«

»Gospod.«

»Ali mi morete tudi pojasniti, čemu je zagrešil bedasto tatvino v trgovini z dragotinami?«

»Prav dejstvo, da se je obnašal tako strašno nerodno, pove vse. Igra. Gospod mu je tako ukazal.«

Pri teh besedah se je pristav porogljivo nasmešnil in rekel: »Cujte, ta je pa že predebela. Čemu naj bi ga gospod pošiljal krast?«

»Ker je gospod želel,« je odvrnil Asbjörn Krag, »da bi slugo prijeli. Želel je, da bi ga redarstvo zalotilo pri tatvini. Saj vendar ne boste verjeli, da bi imela taka topla sploh kakega slugo, v navadnem pomenu besede. Dalje je popolnoma nesmiselno, jemati za res, da bi trpela ta prekanjena in drzna tolpa v sredi človeka, ki bi bil v resnici tako neizmerno bedast kakor se kaže ta Thollon. Zna na čisto svoj način igrati in se hliniti neumnega in to svojo zmožnost uporablja v svojo in v korist svojih tovarišev. Mislim pa, da je v resnici prav tako prebrisan kakor živahni Lah Ferro, ki je motril moža s tolikim prezirom.«

»Do tu bi utegnili biti vaša sklepanja pravilna,« je dejal pristav, ki se je sedaj začel tudi zanimati za Kragovo naziranje. »Toda zakaj, za božjo voljo, hoče zgubiti gospod še enega moža? Zakaj je ukrenil vse tako, da smo morali prijeli Thollona?«

Krag se je nasmešnil. »Na to vprašanje pač ne bo težko odgovoriti.«

Pristav je pogledal kvišku.

»Dejal sem torej,« je nadaljeval Krag, »da smatram navideznega slugo za prav tako prebrisa-

nega kakor Laha. Morda sem nekoliko pretiraval. Ferro je bolj prebrisan; zato gospodu tudi več koristi, v tem tiči vsa razlaga.«

»Še vedno ne razumem.«

»Snuje se beg iz zapora.«

»A tako.«

»Ferro mora iz temnice, ker ga gospod potrebuje, in ker utegne mednarodno redarstvo poslati sedaj vsak čas poročila o tem možu. Zveza je potem na kratko ta, da se je Thollon dal ujeti po nalogu svojega gospoda. Mož je vedel, da bomo postavili Thollona, čim se bodo le našle pri njem skrivnostne posetnice, Lahu nasproti. Tako smo tudi res dali Thollonu priliko, da je povedal Ferru, kar mu je hotel gospod naročiti. Morete biti tudi popolnoma uverjeni, da je Lah to sporočilo dobil in razumel. Ljudje te vrste imajo svojo posebno abecedo. Obstaja je v tem, da na svoj poseben način tipajo in bobnajo s prsti, trepljejo z obrvmi, si dajejo znamenja z nogami, gibljejo z rokami in sklanjajo glavo na prsi. Vse to so črke in stavki. Ko smo mislili, da je Thollon nemiren in razburjen, smo se motili. Ni bil prav nič razburjen. Samo pravil je nekaj svojem prijatelju in tovarišu. Na žalost sem to igro prepozno odkril, četudi sem čutil ves čas, da se pred našimi očmi dogaja nekaj podlega. Taka je resnica, gospodje. Ako jo dobro premislimo, se vse ujema: zakaj in kako je izginil gospod, kovčeg, neverjetno bedasta tatvina, skrivnostne posetnice, nenavadna Thollonova topost in vse drugo... Spet so nas zvodili za nos, to je vse.«

Pristav se je ujezil in naglo vstal s svojega sedišča. »Da, prav imate,« je vzkliknil, »morate imeti prav. Sedaj mi je vse jasno. Toda niso samo mene vodili za nos, mi vsi trije smo se dali zapeljati, gospodje.«

Krag je nalašč preslišal pristavovo opazko in se znova obrnil k stražniku, ki je bil prinesel vesti iz hotela Malmö. »Ali so vam opisali kovčeg, ki je bil izginil tako skrivnostno?« je vprašal.

Priporočamo LUDSKO KNJIZNICO (jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volčji pes, Kanadski roman, 18 Din, vezan 30 Din. — 20. zv. Ed. About, Kralj čora, 18 Din, vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda, 30 Din, vez. 40 Din. — 22. zv. Otoka kapitana Granla, Popolovanje okoli sveta, Roman v treh delih, 48 Din, vez. 58 Din.

„UNDERWOOD“

pisalni stroj ima svetovni sloves, nad 2.000.000 strojev v prometu, nedosegljivo v trpežnosti in usled tega najcenejši.

LUD. BARAGA,

Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I. Telefon št. 980

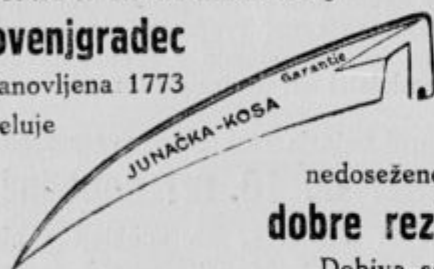
Fran Jerala
bančni uradnik
Hilda Urbančič
poročena.
Ljubljana, dne 28. maja 1927.
Brez posebnih naznanil.

Klobuke, slamnike

in razno modno blago nudi najceneje
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.
Radi prezidave izredno nizke cene.

Prvovrstna novost za gospodinjstvo

Prodaja
za Slovenijo
se odda.
Kavcija Din 15.000 — potrebna
Ponudbe pod „V. I. 2849“ na upravo lista.

Domača tovarna kos**Slovenjgradec**ustanovljena 1773
izdeluje**D. RAKUSCH, CELJE.****Izdelovalnica tamburic**

J. VARDIAN, Sisak 54. (Hrv.)
priporoča kot stara izdelovalnica svoje najboljše tamburice vseh vrst. — Ceniki na razpolago.

Najboljši in najekonomičnejši
Elektromotorji
iz znanih čeških tvornic

Škodovih Zavodov v Plzinju

se nahajajo v velikosti 1/4KS do 30KS stalno v naši zalogi v Ljubljani. Obrnite se na

Civ. inž. M. A. Štebi, Ljubljana
Selenburgova 7 **Telefon 2966**

NOV HOTEL!**Laško pri Celju.**

Čast mi je najljubše naznaniti, da otvorim na Binkoštni ponedeljek, dne 6. junija 1927 v prostorih bivše Plavnice št. 11 v Laškem popolnoma novo urejen, 2 minuti od postaje tik ob Savinji ležeč

HOTEL „SAVINJA“

Hotel nudi cenjenim gostom, zlasti letoviščarjem in izletnikom gorka in mrzla jedila ob vsakem času, pijače najboljše vrste, razpolaga z več sveže opremljenimi tujskimi sobami, krasno urejenim in obsežnim vrtom, lastno avtogarazo v hiši, z veliko, parketirano dvorano in z godbo ob sobotah zvečer in nedeljah popoldne. — Letoviščarji dobe v hotelu „penzijo“ po 50 Din dnevno. Cene zmerne. Za mnogobrojen poset se priporoča

P. TROP, lastnica.

KLISARNA

IZVRŠUJE TOČNO ENOBARVNE
IN VEČBARVNE FOTOTIPIJE
AUTOTIPIJE KOMBINIRANE
KLISEJE ZA NAVADEN
IN NAJFINEJSI PAPIR
KLISEJE PO RISBAH
PERORISIH IN SLIKAH
ROKOPISIH FOTOGRAFIJAH
ZA RAZGLEDNICE DALJE
REKLAM. VINJETE SLIKE
ITD.

TIŠKARNA V. LJUBLJANA

Med. univ.
dr. V. Stacul
špecialist za otroške bolezni
ordinira od 11 — 12 in od 2 — 4
v Ljubljani, Gosposvetska cesta 2
Hiša „Evropa“

KNJIGOVEZNICA K. T. D.
črtalnica in tvornica poslovnih knjig
v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II
priporoča
svojo stalno veliko zalogo mnogo-
vrstnih salda-konti, štrac, journa-
lov i. t. d. lastnega izdelka.
Vstopnice za razne prireditve,
blagajniške bloke i. t. d.

LODEN za turiste
in športnike
priporoča tvrdka

V AMERIKO

POTUJEM 14. JUNIJA. Obiščem New York
Washington, Chicago, Pittsburg, Cleveland — in
sprejem še nekaj zadev v posebno ureditev

DR. IVAN ČERNE

Gospodarska pisarna, Miklošičeva cesta 4
LJUBLJANA

Modni kangarn
športni šerijot
za fine obleke
velika izbira, ugodne
cene
R. Miklavc, Pri Školu
Ljubljana

Naznanjam, da začnem v ordinacijskih
prostorih dr. Neuwrth-a, v
Gosposki ulici št. 46/I. v MARIBORU
z dnem 1. junija 1927
SVOJO ZDRAVNIŠKO PRAKSO.
Med. univ. dr. JOS. IVANSEK.

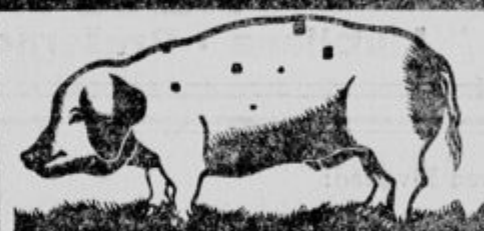
Najcenejše kupite

olinate in suhe barve, lake,
firnež, terpentini, prašno olje
ter vse slikarske in pleskar-
ske potrebščine pri trdki

ORIENT D. Z.
LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 14
poleg trgovine Schneider & Verovšek

Veliki trgov. lokali
v Mariboru

suhi, eventualno s pisarno, za skladišče,
se iščejo za 1. julij ali avgust,
mogoče tudi nekaj pozneje. — Ponudbe
s točnim opisom in navedbo skrajne cene
na upravo »Slovenca« pod šifro: »Lokal
v Mariboru« št. 4145.

Kot prva pomoč pri obolenju prašičev ter v zabranjenju rdečice se je izkazal v nesčetnih slučajih kot edino uspešno zdravilo

Sadnikarjev zdravilni prašek zoper obolenje prašičev

To je vedno učinkovito alsopatično sredstvo očisti prebavila in odvrta iz njih kužne bacile. Pospešuje tek in rezo zdravim živalim ter pri obolelih pravčasno uporabljen zabrani rdečico.

Previden rejec ima ta prašek vedno doma! 1 zavoje 12 Din, 10 zavojev 100 Din, preprodajalci poseben popust. Če se pošlje denar naprej poštno prosto, sicer po povzetju.

Izdeluje in razpošilja z natančnim navodilom samo **Lekarna Mr. Stanko Hočevar, Vrhnika 23.**

V zalogi so vsa druga zdravila.

Cenejše kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakovrstno manufakturno blago samo pri
J. TRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzoiav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Račun poštino ček. urada št. 11.945

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novisad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik.

Ekspozitura: Bled

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000 —, vloge nad Din 250.000.000 —

Trgovski krediti, eskompt menic, lombard vrednostnih papirjev, Safes deposits, nakup in prodaja valut in deviz, vloge na tekoči račun in vložne knjižice. Direktne zveze z vsemi svetovnimi bankami.

Izvršuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. — Prodaja srečk Državne razredne loterije.